

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davki posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Klemenčeva ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 109, SLOVENJ GRAD, Stomilov trg št. 5 — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.254.

Nizozemska in Belgija se uspešno branita

Težišče nemških operacij proti Nizozemski in Belgiji je še vedno v letalstvu — Davi so nemška letala pol ure bombardirala amsterdamsko letališče — Sistematično poplavljanje Nizozemske po strateških načrtih

London, 11. maja. s. (Reuter). Davi ob 6. je skupina nemških bombnih letal napadla Amsterdam. Bombardiranje mesta je trajalo pol ure. Vrženih je bilo večje število bomb tudi težkega kalibra.

Haag, 11. maja. s. (Reuter). V Rotterdamu se še vedno drže oddelki nemške vojske. Nekaj časa se je na poštovališču pojavila tudi glavni most. Davi so se pojavili novi nemški oddelki skakalcev s padali na otočju Zeeland. Nosili so uniforme nizozemske in angleške vojske.

Angleška izvidniška letala so preletela Nizozemsko in so ugotovila, da poplavljanje po strateških načrtih sistematično napreduje. Nizozemska vojska je pravčasno uničila vse ceste in železnice z nemške meje. Nemcem se je edino pri Arnhemu doseglo posredno dosegati do glavnih obrambnih postojank.

Nizozemsko vojno poročilo

Haag, 11. maja. s. (Reuter). Davi je bilo izdano tretje nizozemsko vojno poročilo. Poročilo ugotavlja predvsem, da je nek ujeti nemški častnik izpovedal, da nemško vrhovno poveljstvo do petka jutraj samo ni vedelo, da bo tega dne izveden napad na Nizozemsko.

Dalje pravi poročilo: Doselej je bil nad Nizozemsko sestreljenih že nad 100 nemških letal. Vsa letališča na Nizozemskem,

ki so se jih polastili Nemci, so bila z izjemo enega zopet zavzeta. Na enem izmed njih je bilo zajetih 14 nepoškodovanih nemških letal ki so prevažala vojaške transporte.

Amsterdam, 11. maja. s. (Ass. Press). Nizozemska vojska nudi Nemcem povsod uspešen odpor. Edino na rotterdamskem letališču Waalhaven se še drže nemški oddelki. Po morju in z letali pošiljajo Nemci svojim oddelkom, ki so se ustalili v zadnjem na Nizozemskem nova ojačenja. Zlasti v južni Nizozemski ob belgijski meji so se v teku noči spustili novi večji oddelki skakalcev s padali.

Amsterdam, 11. maja. s. (Ass. Press). Pri napadu na trdnjavo Maastrecht je padlo baje 6000 nemških vojakov, preden je bila zavzeta.

Haag, 11. maja. s. (Reuter). Nemški oddelki skakalcev s padali, ki so se spustili pri Delftu in Leyden, so bili uničeni.

Številne aretacije

Haag, 11. maja. s. (SDA). Nizozemske oblasti so aretirale večje število nizozemskih nacionalnih socialistov in komunistov. Tudi mnogo Nemcev je bilo aretiranih. Dva nacionalno socialistična lista sta bila ustavljena.

Oblasti so izdale nalog, da se nobena oseba, ki ni član redne nizozemske vojske ne sme udeleževati vojaških operacij.

svarila, celo brez vsakega izgovora, kakor se je to zgodilo na Norveškem. Borila pa se bo, dokler skupno s svojimi zavezniki ne bo zmagala. Nizozemci so znani kot vztrajni ljudje, kot pomorski in letalski narod. Borili se bodo do zmage ob strani Anglije, Francije, Belgije, Poljske in Norveške.

Kako so hoteli ujeti kraljico Viljemino

New York, 11. maja. e. (Reuter). Amsterdamski dopisnik Columbian Broadcasting Corporation opisuje, kako so skušali Nemci ujeti nizozemsko kraljico Viljemino. V svojem poročilu opozarja poročevalec, da je večeraj jutraj 16 velikih nemških letal tipa Junkers pristalo pri Walkenburgu na aerodromu ob polni rezidenzi kraljice Viljemine, ki je v Rajdenhoku. Vsako teh letal je izkrcalo 20 vojakov, oboroženih z avtomatičnimi pištolami. Druga skupina

Nemcev pa se je spustila v Delftu, ki je 8 km južno od Haaga. V opisu bojeva pri Walkenburgu pravi poročevalec, da so nizozemske protiletalske baterije 10. č. ne 16 nemških letal sestrelile.

Usoda nizozemskih kolonij

Washington, 11. maja. s. (Reuter). Zunanji minister Hull je sporočil, da bo sklicana konferenca vseh ameriških držav, da razpravljajo o položaju nizozemskih kolonij v Srednji Ameriki po izbruhu vojne med Nemčijo in Nizozemsko.

Haag, 11. maja. s. (Reuter). Iz Wilhemstada v Nizozemski zapadni Indiji javljajo, da so hotele posadke treh nemških trgovinskih ladij, ki so bile v tamkajšnjih lukah, svoje ladje potopiti, čim je izbruhnila vojna med Nemčijo in Nizozemsko. Pristaniške oblasti so poskus preprečile in posadke aretirale.

jo smatrala za primerno v primeru, da bi bili z druge strani izvršeni bombni napadi na civilno prebivalstvo, bodisi na ozemlju Francije, bodisi v deželah, ki jim Francija nudi svojo pomoč.

London, 11. maja. s. (Reuter). Nemški radio je ponosno objavil, da so tri zavezniška letala večeraj bombardirala odprto nemško mesto Freiburg, ki leži popolnoma izven področja vojaških operacij. 24 civilistov je bilo pri tem ubitih. Zaradi tega izjavlja vrhovno poveljstvo nemške vojske, da bo odsele na vsako bombardiranje civilnega prebivalstva odgovarjalo z enakimi represalijami. Za vsak napad na kako nemško mesto bodo nemška letala bombardirala francosko ali angleško mesto.

K temu pripominjajo uradno v Londonu da ni bilo nobeno angleško letalo večeraj v bližini Freiburga ali nad Freiburgom. Uradno pojasnilo, ki je bilo izdano sinoči v Parizu, pa je, če povedalo, da se Francija zaradi nemških letalskih napadov na civilno prebivalstvo ne smatra več vezane z omejitvami letalske vojne.

Pomoč Južne Afrike Nizozemski

Capetown, 11. maja. br. (BA). Predsednik južnoafriške vlade general Smuts je imel snoči po radiu govor na prebivalstvo Južnoafriške unije, v katerem je pozval vse državljanke, naj z vsemi silami, ki so Južnoafriški uniji na razpolago, prispevajo na pomoč napadeni pradedovini južnoafriških Burov. Nizozemski.

V svojem govoru je general Smuts dejal, da je z napadom na Nizozemsko prenehalo vsako nasprotje med taborom onih državljanskih Južnoafriške unije, ki so zastopali mišljenje, naj se v sedanjem sporu držijo unija ob strani, in med pristajali zvestobe in pomoči Angliji.

»Danes je napočil trenutek, da se dvignemo vsi kakor en mož v obrambo napadene Nizozemske, s katero veže velik del vsega našega prebivalstva še toliko krvnih in rodninskih zvez. Boj, ki se bije danes na Nizozemskem, ni samo boj nizozemskega naroda, nego tudi boj vseh prebivalcev Južnoafriške unije.«

2000 ameriških letal za zaveznike

Washington, 11. maja. s. (Ass. Press.) Uradno javljajo, da sta Anglija in Francija naročili pred nekaj dnevi v Zedinjenih državah 2000 vojaških letal najnovejšega tipa. Ta letala so bila prvotno določena za ameriško vojsko in mornarico, vendar je ameriško letalsko ministrstvo dalo prednost angleškemu in francoskemu naročilu.

Angleško svarilo pred skakalci

London, 11. maja. s. (Reuter). Notranje ministrstvo je izdalo snoči svarilo prebivalstvu, ki opozarja, naj vsakdo vsakega skakalca s padali prijavi takoj najbližji policijski postaji. Svarilo opozarja, da bi nemški skakalci s padali utegnili nastopiti kot prijatelji v zavezniških uniformah, kakor se je to zgodilo na Nizozemskem. Največja verjetnost, da bi pristajali skakalci s padali obstoja v času zatemnitve in sicer ob mraku in zori.

Nizozemski sistem poplav

Nemška vojska se bo morala najprej prebiti skozi vrsto obrambnih črt, nakar bo šele prišla do poplavljenega ozemlja

Amsterdam, 11. maja. AA. (Reuter). Sistem poplav na Nizozemskem, ki so ga uporabili takoj ob nemškem napadu, ima namen zaščititi vzhodna mesta Amsterdam. Haag in Rotterdam ter ostala središča, ki so najgostejše naseljena. Nemška vojska se bo morala najprej prebiti skozi vrsto obrambnih črt, nakar bo šele prišla do poplavljenega ozemlja. Vzdrževanje meje so vodni obrambni prekop in zelo spretno zgrajene obrambne točke, ki pomenijo prvo nevarnost za prodor sovražnika s te strani.

Najmočnejše utrjeni kraji so severno od Nijmegena. S te obrambne točke nadzorajo prihod sovražnika z zahodne strani. V tem delu obstoje močne utrdbe, ki se vlečejo čez reko Isel in Gornjo dolino. Takoj nato pride črta, ki veže Zuidroto z jezero z izlivom reke Meuse južno od Rotterdamu. Del te obrambne črte se imenuje »južna vodna črta«. Ta sistem prekopov je tak, da se da z njim hitro rav-

nati. V nekaj urah so polja pod globoko vodo. Nič ne ostane potopljeno, razen zapuščenih vasi. Cel labirint prekopov, ki ga na prvi pogled ni mogoče opaziti, izginja takoj pod vodo in se pretvori v sistem pastí, čez katere ne more nobena vojska. Nemogoče je postaviti prehode čez te kraje. Topniški ogenj pa lahko v teh krajih zadrži ogromno število napadalcev. V nekaj primerih je imela nizozemska vojska namen postaviti pod površino nekaj oporišč.

Vzhodni sistem vodne črte je tako izpeljan, da je sovražniku nemogoče odvajati vodo. Odvajanje se lahko začne samo na zapadni strani, pa še tam je dvom, da bi se moglo dobro in uspešno končati. Ta vodna linija je izpopolnjena in dopolnjena z utrdbami. Topniške naprave so postavljene na vseh strateških postojankah, ki obkrožujejo ozki prostor in ščitijo važne prometne prekope.

Angleške in francoske čete v Belgiji

Nobeno belgijsko letališče ni zasedeno, pa tudi prometne zveze niso pretrgane

London, 11. maja. s. (Reuter). Angleške in francoske čete, ki korakajo v Belgijo so že prišle v stik s sovražnikom. Po uradnih podatkih so bili vsi poskusi sovražnika, da bi pretrgal prometne zveze v Belgiji ali zasedel belgijska letališča, preprečeni. Potrjujejo, da je v Belgijo vkrakala tudi angleška ekspedicijska vojska iz Francije.

Podrobnih podatkov o vojaških operacijah zavezniških vojsk v Belgiji in na Nizozemskem zavezniško vrhovno poveljstvo iz strateških vzrokov še nekaj časa ne bo objavljalo.

Bruselj, 11. maja. s. (Reuter). Po uradnih podatkih je bilo pri večerajšnjem nemškem napadu na letališče pri Bruslju ubitih 42 oseb in ranjenih 82. Pri poznejših napadih je bilo v predmestju Schaerbeek ubitih 80 oseb. V Eversu pri Bruslju pa 12 oseb.

Pozneje je nemški radio objavil, da bo Nemčija odsele smatrala Bruselj kot nezaščiteno mesto in ga ne bo bombardirala pod pogojem, da ne bodo v mestu zgrajene nobene barikade in da skozi mesto ne bodo korakali vojaški oddelki.

Bruselj, 11. maja. j. (Havas) Po jutrnjem bombardiranju bruselske prestolnice so opazili večjo skupino Junkersovih bomb-

nih letal, ki so v srednji višini preletela Namursko okrožje v neznani smeri. Kratko za to skupino je letela preko Namurja v zapadni smeri nadaljnja skupina nemških avionov Messerschmidt 110. To skupino nemških letal so opazovali tudi nad Hasseltonom.

Kralj Leopold belgijskemu narodu

Bruselj, 11. maja. s. (Reuter). Kralj Leopold je izdal pogočilo proglas belgijskemu narodu, v katerem pravi:

»Drugič v teku 25 let je nevtralnemu Belgiji napadla Nemčija kljub najsvetanejšim zagotovilom. Toda Belgija se bo borila leta 1940 prav tako kakor leta 1914. Pozdravljam vojske belgijske armade, ki so se skupno z menoj postavili v bran, da ustavijo sovražnika. Danes je Belgija mnogo močnejša nego leta 1914. Francija in Anglija nam prihajata na pomoč in njune čete so že v Belgiji, da nam pomagajo. Borba bo ostra, toda o njenem izidu ne more biti dvoma. Z istim zaupanjem kakor leta 1914 moj oče, sem se postavil sedaj na čelo belgijske vojske. Belgijska stvar je pravična in bo končno zmagala.«

Bombni napadi na civilno prebivalstvo

Svarilo angleške in francoske vlade, ki si pridružeta pravico za vsako akcijo, če bi sovražnik bombardiral civilno prebivalstvo

London, 11. maja. s. (Reuter). Angleška in francoska vlada sta objavili večeraj popoldne svarilo z istim besedilom, ki pravi, da bosta Anglija in Francija podvezli primerne protikrepe na vsak napad iz zraka, ki bi ga Nemci podvezli proti civilnemu prebivalstvu. Svarilo pravi:

»Ko je predsednik Roosevelt v preteklem septembru apeliral, naj se vojuitoje se stranke vzdržijo bombardiranja civilnega prebivalstva, sta angleška in francoska vlada obe zagotovili, da so njune letalske sile dobile ukaz, da ne bombardirajo civilnega prebivalstva, temveč izrečno samo vojaške objekte. Sedaj obe vladi javno proglašata, da si rezervirata pravico za vsako akcijo, ki bi jo smatrali kot primerno, če bi sovražnik napadel civilno prebivalstvo bodisi v Veliki Britaniji, Franciji ali katerikoli drugi državi, ki ji Anglija in Francija pomagata.«

Pariz, 11. maja. j. (Havas) Francosko zunanje ministrstvo je poslalo vladi Zedinjenih držav naslednjo izjavo: Glede na odgovor, ki ga je dala francoska vlada predsedniku Zedinjenih držav 1. septembra 1939 se čuti vlada dolžno ponovno zagotoviti predsedniku Zedinjenih držav, da je dobila francoska zračna sila strog nalog, da ne sme bombardirati odprtih mest ter civilnega prebivalstva, marveč da se mora omejit na striktno le na vojaške objekte.

Navzile temu pa si francoska vlada pridružuje pravico prijeti vsakršno akcijo, ki bi

Likvidacija nemških kolonij na Nizozemskem

Nizozemske oblasti so jih deloma aretirale, deloma konfinirale, deloma pa so doma pod policijskim nadzorstvom

Amsterdam, 11. maja. j. (Havas). Večraj so nizozemske oblasti nanaglo in dokončno likvidirale vse nemške kolonije na Nizozemskem, ki so šteje približno 100 tisoč ljudi nemške narodnosti. Samo v Amsterdamu je štela nemška kolonija blizu 20.000 članov.

Do pričetka napetosti med Nemčijo in Nizozemsko je nemška narodna manjšina uživala celo veliko naklonjenost nizozemskih oblastev ter je imela zlasti v njihovem gospodarskem življenju zelo pomembno vlogo. V teku večerajšnjega dneva pa je bila večina Nemcev deloma aretirana, deloma konfinirana, deloma pa je morala

ostati na svojih domovih pod policijskim nadzorstvom. Ves dan je bilo mogoče opazovati po mestih dolge sprevede aretiranih Nemcev, ki so jih nizozemske straže spremljale na določena mesta.

Po zanesljivih informacijah je med aretiranimi Nemci tudi mnogo osebnosti, ki so v nizozemski javnosti zavzemale zelo vplivna mesta. Nizozemska vlada doselej ni objavila nikakih imen, navzile temu pa je znano, da je bilo aretiranih tudi več vodij industrijskih in trgovskih podjetij, ki jih štejejo med največje in finančno najmočnejše na Nizozemskem.

Angleži bombardirajo letališča

Angleški bombniki napadajo nemške letalske transporte na Nizozemskem

London, 11. maja. s. (Reuter). Angleški bombniki so izvedli večeraj zelo uspešne bombne napade na letališče Waalhaven pri Rotterdamu in neko letališče pri Haagu, kjer so se izkrcali nemški oddelki skakalcev s padali.

V Waalhavenu so obstreljevali Nemci angleška letala z navadnimi poljskimi topovi, ker protiletalskih niso imeli na razpolago. Prišlo je tudi do več bojev z nemškimi lovskimi letali. Ko so se angleška letala pojavila nad Waalhavenom, so bili vsi hangarji na letališču in plamenih. Verjetno so jih zažgali Nizozemci preden so se umaknili. Na letališču samem je bilo okrog 50 velikih nemških transportnih letal, ki so pripeljala vojaštvo. Angleška letala so vrgla nato velike množice bomb ter za beležila zadetek za zadetek. Končno so veliki oblaki dima preprečevali, da bi bilo mogoče videti točni rezultat bombardiranja. Samo pri enem napadu so bila uničena vsaj 4 nemška letala.

Na letališču 12 km severno od Haaga so ugotovila angleška letala, da je 10 velikih nemških transportnih letal. Najprej so jih napadla lovska letala sama s strojnimi ognjem iz nizke višine. Sledil pa je bombni napad skupine angleških bombnikov. Ti so prileteli visoko, nato pa so se spuščali nizko nad letališče in vrgli več salv bomb. Za eno izmed nemških letal je ugotovljeno, da je bilo uničeno, dve dru-

Letalske izgube

London, 11. maja. (Reuter). Po uradnih podatkih so nemške letalske izgube večeraj približno naslednje: Nizozemci so sestrelili nad 100 nemških letal, Francozi najmanj 44, Belgijci 8 do 9, Angleži pa nad letališči v Franciji 5, nadaljnje število nemških letal, ki še ni točno ugotovljeno, je bilo uničenih pri letalskih napadih na nizozemska letališča.

Govor nizozemskega zunanjega ministra

London, 11. maja. s. (Reuter). Nizozemski zunanji minister van Kleffens je imel snoči govor preko angleških radijskih postaj.

Poudaril je, da se odsele smatra Nizozemsko kot zavezništvo vseh držav, ki se borijo proti Nemčiji. Nizozemsko se vztrajno bori za svojo samostojnost, doselej ne brez uspeha. Nizozemsko ima preko morja svoj imperij in veliko bogastvo. Vse to stavlja sedaj na razpolago skupnemu cilju: uničenju nemškega duha svojevoljnega napadanja. Nizozemsko je bila napadena brez

Danes ob 16., 19. in 21. uri,
oba praznika ob 10.30, 15.,
17., 19. in 21. uri
KINO MATICA — Tel. 21-24

BAL V OPERI

HANS MOSER
THEO LINGEN
PAUL HÖRBIGER

Mobilizacija v Švici v polnem teku

**Večina vpoklicancev se je mesto danes ob 9.
odzvala že včeraj klicu domovine**

Bern, 11. maja. (Havas). Vša Švica je danes v znamenju splošne mobilizacije, ki jo je švicarski zvezni svet odredil za danes o 9. uri dopoldne. Vojni obvezanci pa iz večine niso čakali na danes, marveč so pričeli že včeraj popoldne odhajati na odreja jim mesta, da se pridružijo svojim vojnim enotam. Vse železniške postaje v Švici so prepolne vojaštva in vpoklicancev. Vojski, ki pripadajo special. vojnim formacijam v prvi vrsti motoriziranim odredom, so dobili pozive že pred razglasom

splošne mobilizacije tako, da je motorizirani del švicarske armade že kompleten. Navzlic zelo poostrenemu položaju v neposredni bližini švicarskih meja, ni opaziti med prebivalstvom nobene nervoznosti, marveč se poslovno in administrativno življenje nadaljuje skoraj v istem tempu kakor običajno. Zlasti veliko zanimanje vidi med švicarskim prebivalstvom za vido bližnje vojvodine Luksemburške, ki se jo nemške čete, ker je bila pač brez sile, ne obrambe že v širšem pasu okupirale.

Vedno novi „skakalci“

**Izkrcavanje nemških čet iz zraka ima namen
povzročiti zmedo med prebivalstvom**

Amsterdam, 11. maja. j. (Havas). Kakor poroča posebni dopisnik agencije Havas Geraut Jouve, ni še doslej točno znano, kolikšno je število nemškega vojaštva, ki je bilo s pomočjo letal bodisi direktno ali pa z odskoki s padali izkrcanih na raznih točkah nizozemskega teritorija. To število se površno ceni na približno 2.000. Od tega sta dve večji kompaktni skupini, ki štejeta po 3 do 4 sto mož v okolici prestolnice Haaga ter v okolici Rotterdam. Toda razen Rotterdamu, kjer so bile s padali izkrcane čete kasneje znatno ojačene z novimi oddeli, ki so tjakaj prileteli z novimi hidroavioni, se ostalim skupinam, ki so bile določene za akcijo v notranjosti Nizozemske zlasti v severozahodnih delih, ni posrečilo izvršiti zadane jim naloge.

Kakor kaže je, bil namen izkrcavanja nemških čet iz zraka v prvi vrsti ta, da demoralizirajo tako nizozemsko prebivalstvo kakor tudi samo vlado. Ni pa bila v tolikšni meri naloga teh čet strateške narave. Nizozemske čete so oddelke, ki so bili izkrcani iz letal s pomočjo domačega prebivalstva, ki jih je zmerom informiralo o krajih izkrcanja, naglo likvidirale. Vsekako se akcija teh čet doslej ni izkazala posebno uspešno. Mnogo vojakov, ki so od-

skočili s padali, je bilo že med padanjem ubitih s strelji iz streljanih, tako da so že kot trupla prileteli na tla. Nemška letala so na več mestih poizkušala izkrcati tudi vojni material, toda so jih skoraj v vseh primerih holandske straže uničile. Po zanesljivih informacijah, ki jih je bilo doslej mogoče dobiti iz raznih delov Nizozemske se je edino oddelku nemške vojske, ki se je spustil s padali na rotterdamemski letališču, posrečilo nekaj časa držati svojo pozicijo. Neka nadaljnja manjša skupina nemških vojakov, ki je bila izkrcana po značilni poti, je več ur držala avtomobilsko progo med Amsterdamom in Haagom. Pred nočjo pa je bila tudi ta skupina premagana.

London, 11. maja. (Reuter). Nizozemski radio javlja davi ob 6. dnevno neprestano, da pristajajo na raznih točkah na Nizozemskem že od zore vedno novi oddelki nemških skakalcev s padali. Njihovo število cenijo na več sto. Posebno mnogo jih je bilo opaženih pri Dordrechtu. Njihov namen je očitno, da napadejo veliki in važni železniški most čez Maaso v bližini mesta.

Ponoči so nemška letala bombardirala več vojaških objektov na Nizozemskem.

Prvi dan po vpadu na Nizozemsko

Nemška vojska je napadla hkrati s pehoto, motoriziranimi oddelki in z letalstvom — Z morske strani včeraj ni bilo nobene večje akcije — Nizozemci nudijo povsod odločen odpor

Amsterdam, 11. maja. j. (Havas). Nemške čete, iz večine motorizirani oddelki, ki so včeraj prestopile nemško-nizozemsko mejo, so takoj naletele na odločen odpor nizozemskih čet. Nizozemski pionirski oddelki so že v minuli noči, kolikor že niso bili poprej porušeni, razstrelili mostove na glavnih komunikacijah v bližini meje. Nizozemsko protitankovsko topništvo, ki zavzema na vseh važnih prehodih trdne pozicije, se uspešno bori proti nemškim oklopnim vozovom in tankom.

Hkrati s pehoto in motoriziranimi oddelki so Nemci pričeli ofenzivo s svojim letalstvom in je bilo v akciji več sto nemških letal vseh velikosti. Nemška letala so obstreljevala in bombardirala obmejne nizozemske posade, prav tako pa so že v najzgodnejših urah izvršila številne napade na mnoga važna nizozemska mesta. Bombardirala so med drugim tudi Anvers, Arnheim ter razna železniška križišča. Nemška letala so poizkušala na več mestih s padali izkrcati svojo posadko v nizozemskem zaledju, zlasti pa na raznih letališčih. Tako je bilo že v teku dopoldneva

izkrcanih več stotin nemških vojakov. ki so poizkusili pripraviti teren za pristanek nadaljnjih nemških letal. polnih vojaštva. To izkrcavanje pa se je večinoma zaradi nagle akcije nizozemskih stražnih patrulj izjavilo in so bile »padalne čete« zvečine ujete.

Nemška letala so poskušala izkrcati čete tudi v raznih krajih ob obali Severnega morja, kjer je teren izredno ugoden za pristajanje letal in kjer se Nemci niso nadejali znatnejšega nizozemskega odpora. Čete so bile med drugim izkrcane s padali tudi na letališču v Haagu.

Z morske strani Nemci doslej z ladjami še niso podvzlele nikake večje akcije proti nizozemski obali. Nemške ladje so baje vzdolž na strateško važnih točkah položile minka polja, vendar pa merodajni nizozemski pomorski krogi o tem nimajo nikakih natančnejših informacij. Nizozemska obala je na vseh važnih točkah dobro zavarovana v obalnem topništvom proti morebitnemu nemškemu napadu z morske strani.

Glavni napad na Anglijo

Kljub rezerviranosti smatrajo v rimskih političnih krogih, da pomeni najnovejši nemški vpad le postranski napad na Francijo

Rim, 11. maja. e. Dasi se je že dalj časa predvidevalo, da bo izvršen neki nov napad, je italijanska prestolnica z velikim presenečenjem in razburjenjem sprejela vest, da so nemške čete prešle nizozemsko, belgijsko in luksemburško mejo. Nasproti svojemu stališču za časa vojnih akcij na Norveškem, ko se je italijanski tisk najbolj odkrito postavil na stran Nemčije, sedaj listi pišejo zelo mirno in z veliko rezervno. Dejstvo, da se vojno pozorišče približuje, nalaga Italiji, da razmotriva dogodke z največjo pozornostjo in rezervno. Rimski politični krogi smatrajo, da ne sme vojski se stranki po dolgem iskranju naposled našti teren za razvijanje vojnih operacij. Ta teren je, kakor pravijo, bolj iskala Nemčija. Po nekaterih vesteh, ki so prišlele v Rim, je Nemčija odločena, da

ne bo zavlačevala vojne, temveč streme vsi njeni napadi v zadnjem času za tem, da vojne operacije zaključijo še letos. Po tej verziji bi torej druga faza vojne ki se je pričela z vpadom v Belgijo, na Nizozemsko in Luksemburg, pomenila postranski napad na Francijo, glavni napad pa na Anglijo.

Prav tako je v rimskih političnih krogih izvala veliko senzacijo vest o mobilizaciji Švice. Postavlja se vprašanje, ali se ta mobilizacija izvaja zaradi posebnih razlogov, ali samo zato, da bi se tako povečala napetost med Nemčijo in Švico. Izkrcanju angleških čet na Islandu pripisujejo malo pomena, toda na vsak način bo služilo to kot odlična baza, da se še bolj stisne obroč blokade okrog Nemčije.

Težka preizkušnja

Izjave bivšega belgijskega ministrskega predsednika van Zeelanda, ki se vrača v domovino, da stopi v vrste njenih branilcev

Washington, 11. maja. j. (Havas). Bivši predsednik belgijske vlade van Zeeland je dal zastopnikom ameriškega tiska ob priliki nemškega napada na Belgijo izjavo, v kateri pravi med drugim, da nihče ne more prav pojmovati, kako težko preizkušnjo pomeni nepravilni nemški napad na Belgijo, ki se je zmerom napovedovalo

izgubila vsega, kar bi jo moglo zaplesti v sedanjem vojni. Navzlic temu, je dejal van Zeeland, pa se je Belgija ves čas, odkar je pričela naraščati napetost v Evropi, pod deležničnim vodstvom svojega kralja pripravljala moralno in materialno, ako bi moral res kdaj priti usodni vojni čas. V tej vojni se Belgija bori za svoje

najosnovnejše pravo, za svojo svobodo in neodvisnost. Verujem v pravico, je dejal van Zeeland, ki se po tudi to pot uveljavila, kakor se je že zmerom.

Na vprašanje zastopnikov tiska, kakšni so njegovi naslednji cilji, je van Zeeland odgovoril, da bo vse njegovo bodoče delo preprosto to: Kako pomagati Belgiji v njenih težkih urah. Pravkar sem si rezerviral prostor v »Caliperju«, ki odleti prihodnji teden iz Zedinjenih držav. Name njen sem naravnost v domovino, kjer se bom pridružil vrstam naše armade.

**Za birmo
se priporoča**

Foto Justi

TYRŠEVA C. 6
nasproti nebotičnika

Položaj Švedske

Stockholm, 11. maja. s. (Reuter). Švedski radio javlja posebna navodila prebivalstvu proti vsakomur, ki bi poskusil izvajati sabotažo. Sploh je opaziti več znakov, da je položaj za državo postal zopet zelo nevaren.

Letalski alarm v Parizu

Pariz, 11. maja. s. (Ass. Press). Ponoči je imel Pariz zopet letalski alarm.

Sokoli!

„Vaša pripravljenost in vaše razumevanje največje dolžnosti, kar jih je kdaj sokolstvo sprejelo nase, bo postavljeno na preizkušnjo v vrsti dolžnosti, ki vam bodo določene v načrtu sokolske pripravljenosti. Ena izmed prvih teh dolžnosti bo pregled jugoslovenskega sokolstva v nedeljo 12. maja 1940. Na ta pregled morajo priti vsi sokolski pripadniki razen dece. Tam bodo dobili točna navodila in podrobna obvestila glede nadaljnje organizacije sokolske pripravljenosti. Noben pripadnik sokolske organizacije ne sme izostati, za opravičilo velja samo bolezen in izjemno važni razlogi Sokoli in Sokolice!“

S svojim vdanim delom v sokolski pripravljenosti boste vsemu narodu vzgled, kako je treba pričakati resne čase, ki prihajajo. Z vero v Boga, za kralja in domovino! Zdravo!“
(Iz proglasa Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije)

SPD

Maj v planinah. Mesec maj je najprikladnejši za spomladanske izlete in za daljše bivanje v naravi, kjer je vse polno cvetja in svežega zelenja. Ob Bohinjskem jezeru se zbujajo sedaj prva pomlad. Spomladanska sezona traja v tem delu Slovenije od 15. maja do 30. junija. Cene za daljše bivanje so v predsezoni znatno nižje kakor kasneje in tudi več prostora je ob tem času v »Zlatogorcu« ob Bohinjskem jezeru, kjer je glavna sezija od 1. julija do 20. avgusta. Na Komni so še lise snega, vendar pa se že pojavljajo prvi oznake pomladi. Pod Triglavom bo do 15. maja oskrbovana Staničeva koča, planinci imajo tu še priliko za visokogorsko smučanje. Erjavčeva koča na Vršču je oskrbovana ob sobotah in nedeljah, oskrbovana je tudi za binkoštno praznike. Aljažev dom v Vratih bo oskrbovan od 10. maja dalje. Od 11. maja dalje bosta oskrbovani tudi postojanki na Kokrškem sedlu in v Jermanovih vrtah. Stalno pa so oskrbovani Dom na Kravcu, Dom v Kamniški Bistrici in koča na Veliki Planini. Planinci pohitite v cvetočo spomladansko naravo. Podrobne informacije o planinskih postojankah in izletih dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

Album planinskih slik »Iz naših gor« bo izdalo Slovensko planinsko društvo v Ljubljani. Prednaročba mogoča še ves maj. Planinci in ljubitelji lepe planinske fotografije, naročite takoj to publikacijo v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

TUDI ON NE

Nekemu angleškemu admiralu je prišel ordonančni častnik nudno brzojavko in takoj odšel. Admiral je začel iskati očala, a jih ni našel. Zato je skušal prebrati brzojavko brez njih, kar se mu ni posrečilo. Zato se je obrnil na svojega slugo škota ter mu dejal naj mu brzojavko prebere.

— Tudi jaz sem nepismen, gospod admiral! — je odgovoril sluga.

PRETEŽKA NALOGA

Janezek se je bridko jokal in vprašal so ga kaj mu je. Odgovoril je: Gospod katehet mi je ukazal napisati deset očenašev, jaz znam pa samo enega.

Rooseveltove izjave

**Amerika bo prej ali slej prisiljena, da brani
svojo svobodo, kulturo in civilizacijo
V Beli hiši proučujejo sedanji položaj v Evropi**

Washington, 11. maja. s. (Reuter). Predsednik Roosevelt je govoril sinoči na 8. ameriškem kongresu pacifistov. Govor so prenašale vse ameriške radijske postaje. Roosevelt je dejal med drugim:

»Sem pacifist, toda mislim, da bomo vi in jaz morda prej ali slej prisiljeni, da gremo braniti svojo svobodo in kulturo in civilizacijo. Sedanji napadi v Evropi pomenijo nevarnost tudi za Ameriko. Oni, ki strme za tem, da podjarmito na stotine milijonov ljudi, ne bi oklevali, da v primeru svoje zmage sežejo po vsem svetu. Mislim, da bo potrebno, da vsa Amerika pod dnevno svetlobo prouči ta problem. Potem pa moramo skupno nastopiti z enotnimi cilji.

Washington, 11. maja. e. (Havas). Govoreč v svojem osebnem imenu, je predsednik Roosevelt podal naslednje mnenje: Popolnoma se strinjam z odločno izjavo, ki jo vsebuje proglas kraljice Viljemine. Nato je predsednik dodal, da je sedanji položaj predmet proučevanja v zunanjem ministrstvu v Beli hiši in v zainteresiranih ministrstvih. Pred novinarji je predsednik Roosevelt podal izjavo in značilno je, da so novinarji z absolutnim molkom

dal izraza svojemu globokemu razburjenju, ki ga je izzval novi nemški napad.

Ko so mu novinarji pripomnili, da je Nemčija obljubila, da ne bo bombardirala odprtih mest, je Roosevelt izjavil, da je vprašanje bombardiranja teh mest tudi predmet proučevanja. Eden novinarjev je vprašal predsednika, ali bodo Zedinjene države mogle ostati izven vojnega spopada. Roosevelt je odgovoril, da je to vprašanje razmišljanja, ponovil pa je, da to, kar je pred kratkim dejal, ne pomeni, da bi Zedinjene države stopile v vojno. Dodal je, da v tem pogledu ne obstoji nobena sprememba v tem položaju. Odgovarjajoč na vprašanje nekoga novinarja, je predsednik Roosevelt izjavil, da nima v vidiku razširjenje prepovedi vojnega pazu za plovbo ameriškim ladjam.

Predsednik Roosevelt je odgovarjal popolnoma mirno. Za njim je bil zemljevid, na katerem so bile z belim papirjem pokrite Nizozemska, Belgija in Luksemburška, kar je očitno služilo vojnemu strokovnjakom za proučevanje položaja posameznih armad.

„Vlada zmage“ v Angliji

**Ves angleški tisk pozdravlja Churchilla kot
ministrskega predsednika**

London, 11. maja. s. (Reuter). Današnji angleški listi z največjim soglasjem pozdravljajo imenovanje Vinstona Churchilla za ministrskega predsednika. Komentarji listov kažejo sliko zaupanja, ki ga je dalo vsemu narodu Churchillovo imenovanje. »Daily Telegraph« pravi: Imamo vlado zmage. List naglašja tudi, da bo vstopila v vlado kmalu delavska stranka, da zagotovi svojo važno podporo na političnem in industrijskem polju.

»Times« pravijo, da je bil novi ministrski predsednik izbran iz najožjega kroga Chamberlainovih kolegov. Narod lahko zaupa, da bo Churchill brez oklevanja vodil pospešena prizadevanja v vojni, h katerim silijo najnovejši dogodki.

Delavski »Daily Herald« pravi, da je pravi blagoslov, da je imel angleški narod pred razširjenjem konflikta priliko, da izrazi v parlamentarni debati kritiko nad vsem onim, kar je doslej oviralo uspešnost vojnih operacij.

Liberalni »News Chronicle« pravi: Novi predsednik vlade je vodja v katerega ima država popolno zaupanje. Z isto prisr-

nostjo pozdravljajo Churchilla vsi listi v provinci.

Tudi v Franciji je naletelo Churchillovo imenovanje na priprčen sprejem. Listi naglašajo, da je Churchill mož, ki se ga Hitler najbolj boji.

Preosnova kanadske vlade

Ottawa, 11. maja. s. (Reuter). Ministrski predsednik Mackenzie King je zaradi novega položaja v Evropi preosnoval svojo vlado. Na novo je vstopil v vlado predsednik parlamenta Casgrin.

Včeraj se je sestel k izredni seji tudi kanadski obrambni svet.

Se zvečer je sporočil Mackenzie King brzojavno Churchillu, da bo nudila Kanada še nadalje Angliji vsako pomoč v vojni.

**Postani in ostani član
Vodnikov družbe!**

Smrt pod vlakom

Jesenice, 11. maja. Na bohinjski železniški progi v Podmožaku tik nad Kalanovo gostilno je davi ob 4. progovni obhodnik Miha Lotrič z Dovgeja našel ob travičah mrtvo žensko. Prišla je komisija, ki je ugotovila, da gre za 48letno Francisko Poljanarjevo iz Podmožaklje 45. Nesrečnica je bila hudo razmešljena. Kolesa so ji odbila srednji del obraza in odrgala levico. Smrt je nabrže nastopila takoj.

Gre najbrže za nesrečo. Poljanarjeva je šla včeraj popoldne v gozd nad železniško progo po suhihah. Vračala se je šele proti večeru, verjetno pa je, da je preslišala prihajajoči vlak. Ko je prišla ob 22. njen mož iz tovarne domov, je ni našel v hiši. Misli je, da je šla na obisk k sinu Antonu na savsko obrežje in je zato legel spat. Ker je zjutraj ni bilo, ga je obšla zla slutnja, ki je bila tudi kmalu potrjena. Ob zori so mu prišli povedati, da so našli ženo mrtvo. Truplo so prepeljali po komisijskem pregledu v mrtvašnico na jeseniško pokopališče. Pokojnici bodi ohranjeni časten spomin!

Boleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 11. maja: Frančiška Hier. Mamert
JUTRI: Nedelja, 12. maja: Binkošti, Pankracij
POJUTRINJEM: Ponedeljek, 13. maja: Servacij

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Bal v operi
KINO SLOGA: Cvetje v maju (Beli jorgovan)
KINO UNION: Ninočka z Greto Garbo
KINO ŠIŠKA: Grofica Walevska — Greta Garbo
MAGOLICEVA RAZSTAVA V JAKOPI-CEVEM PAVILJONU odprta od 8.—18.
SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Ujež«, dobrodelna predstava v korist Udruga za rezervnih podoficerjev ob 20.15. Mestni dom

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO SLOGA: Ljubezen v planinah
OSTALI KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO
VODSTVO PO MAGOLICEVI RAZSTAVI OB 11. DOPOLDNE V Jakopičevem paviljonu. Vodi g. Srečko Magolič sam
RAZSTAVA SLIK ELDE PIŠCANEV v Galeriji Obhersnel, Ljubljana, Gospodsvetka cesta 3, odprta od 8. do 19.
PRIREDITVE V PONEDELJEK
KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO
SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Ujež« ob 20.15. Mestni dom

DEŽURNE LEKARNE

SOBOTA IN NEDELJA: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Sečemburgova ulica 7
PONEDELJEK: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78
MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljali od sobote ob 8. zvečer do torka ob 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Ulica 29. oktobra št. 7, telefon št. 41-52.

**Premiera „Ninočke“ z Greto
Garbo v glavni vlogi v kinu
Unionu**

Že dve leti ni videla publika nobenega novega filma z Greto Garbo, vsled česar je povsem umrljivo, da je kino Union prav zelo ustregel ljubljanski kinopubliko, da se je tako hitro zavzel za premiero najnovejšega Garbo-filma »Ninočka«. Zanimanje za ta film je med občinstvom večje od vseh Gretinih dosedanjih filmov, ker je bilo splošno znano, da bo nastopila Greta Garbo v tem filmu prvič v povsem novi vlogi, v kakršni jo doslej še nismo videli. V glavni vlogi sijajne komedije madjarskega avtorja Lengyela »Ninočka«. Iz Zagreba in Beograda, kjer je tekla ta film z velikanskim uspehom od velikomnih praznikov dalje, se je čulo in čitalo po časopisih, da je nova Greta Garbo v vlogi sovjetske emisarke Ninočke še lepša, mikavnejša, kakor je bila doslej v vseh svojih dosedanjih vlogah. V »Ninočki« se Greta Garbo prvokrat živo smeje na ves glas, uživa življenje s polnim čas, nastopa v najeleganterjih toaletah najnovejše pariske mode, pleše, poje in se — smrtno zaljubljuje. V Parizu se začne njena ljubezen, ki se konča končno z ženitvijo v Carigradu. Veselje je gledati slavno umetnico, ki smo jo poznali doslej le v resnih vlogah, to pot kot razposajeno mlado punčko, živahno, nasmejano!

Film »Ninočka« je režiral slavni Ernst Lubitch, ki je prvkrat v svojem življenju delal skupaj z Greto Garbo in je seveda kot izkušen filmski strokovnjak položil v film vse svoje znanje. Zanimivo je, da srečamo v tej komediji po dolgem času popularnega komika Feliksa Bressarta, ki ga pozna naša publika iz nemških berlinskih filmov. Partner Grete Garbo je Melvyn Douglas v vlogi pariškega bonvivanta Leona.

Prepričani smo, da se bo pri »Ninočki« obenem z Greto Garbo nasmejala vsa Ljubljana, kajti tako odlične komedije, ki je obenem duhovita satira, že dolgo nismo videli na filmskem platnu. Film se igra v premieri v kinu Unionu, 1302

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Binkošti v planinah

Ledeni možje se bližajo, že čutimo hladnejše ozračje, deževnih dni bo kmalu konec. Obetajo se sončni binkoštni prazniki. Pomlad nudi obilo lepote turistom po hribih in gričih Slovenije, planincem, ki z umerjenim korakom stopajo proti vrhovom, kjer se leži sneg, pa tudi držnim planincem plezalcem, ki se polagoma zopet približujejo ljubljanskim stenam. Pogledimo proti Gorenjski ter si izbiramo postaje. Že Medno in Medvode sta važni točki za spomladanske izlete proti Katarini, Grmadi, Tošcu in dalje proti Polhovemu Gradcu. Iz Skofje Loke se številni turisti vzpenja-

Motiv s Triglava

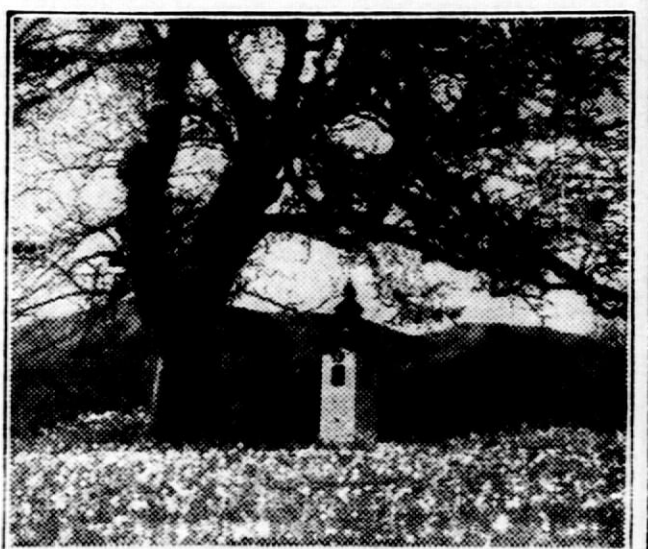
jo na vrh Ljubnika, kamor jih vodi dobro označena pot. Kranj ima v svoji okolici mnoge izlete; je glavno izhodišče za izlete v Karavanki; se kratka vožnja do Tržača, z avtom do Ankeleta in hitro v Dom SPD na Kofcah, kjer bo kar prijetno ob binkoštnih praznikih. V Zirovnici zagledamo široki hrbet Stola; od postaje je le pol-druge uro hoje do Valvazorjevega doma in od tod se tri ure na vrh Stola, kjer bo Prešernova kočica nudila za praznike primerno zavetišče. Z Jesenic bodo turisti hiteli proti Golici, kjer že pričena bogata spomladanska rast na edinstvenih naravnih poljih.

Odločiti se je treba na Jesenicah, ali stopimo v vlak proti Bohinjski Bistrici ali proti Ratečam-Planici. Odločimo se najprej za izlet proti Martuljkovi skupini. V Mojstrani vabijo vrhovi Rjavine, Čmra in Vrbanove špice, dolina Vrat je že ozelenela, Peričnik buči v prepad, pod severno Triglavsko steno je začelo živahno življenje v Aljaževem domu, ki je oskrbovan od 11. maja dalje, tako da je že preskrbljeno za zavetišče onim, ki se bodo povzpeli v razne gorske predele. Triglavskih vršacev. Tudi smučarji imajo še svoje veselje na Triglavskem ledeniku; za njihov telesni blagor skrbi Staničeva kočica, ki bo oskrbovana od 15. maja dalje. Razor in Prislojnik vabita turiste iz Kranjske gore; lahko pridejo tudi bližje pod steno Mojstrovke in prebijejo v tem čarobnem gorskem svetu dva prosta dneva v Erjavčevi koči na Vrščici, ki je oskrbovana. Oni, ki si bodo ogledali značilne oblike Jalovca in Travnške stene, bodo stopili v Tamar, kjer je

prijetna in na novo preurejena planinska postojanka založena z vsemi dobrotami. Se številnejši bodo turisti, ki se bodo odpeljali že danes pred prazniki v Boh. Bistrico in z avtobusom do »Zlatoroga«, kjer se je pričela spomladanska sezona. V temnem jezeru se zrcali mlado zelenje z obrežja, zeleni pašniki so polni spomladanskega cvetja, slap Savice bobni v zadnjem delu Ukanc čez strmo skalovje in v vsem tem spomladanskem čaru stoji »Zlatorog« s svojimi prijaznimi prostori in prijazno okolico. Še nekoliko dalje je treba stopiti in že se prične pot na Komno, kjer se poslavlja zima; sneg je skopnel, na pri-sojnih straneh se že pojavlja avrikel, ki s svojo zlato barvo krasijo sivo skalovje. Na Komni je lepo ob vseh letnih časih in pomlad je tukaj gori nad Bohinjskim jeze-rom polna mikavnosti.

Megle so se razpršile; izpred ljubljanske glavne pošte zagledamo vrhove Kamniških planin. Blizu so, dovolj je zvezan z majhni-mi stroški, časa je dovolj za razne izlete v te gore, torej izberite čas odhoda z vlakom ali avtobusom v Kamnik, od tod do Stahovice; tu pa krene prva skupina na desno na Veliko planino, kjer je že obilo spomladanskega rastja in toplega sonca, druga skupina se odloči na levo proti Kravcu, kjer jo čaka edinstven razgled; tretja družba krene v Dom v Kamniški Bistrici; komednejši ostanejo za praznike v prijaznem planinskem domu, oni pa, ki jih mičejo vrhovi, se vzpenjo na Kokrško sedlo ali v Jermanova vrata, kjer bosta za praznike oskrbovani obe postojanki. Povsod bo dovolj družbe, dovolj prijetnega spomladanskega razpoloženja in dovolj do-mačnosti v planinskih kočah.

Zasavje je odeto v praznično obleko, sad-no drevje cvete, vmes poganja mlado zele-nje, oči turista se ne morejo napasti na spomladanskih krasotah. Izletov dovolj: na Sveto goro, na Kum, na Mrzlico, na Smohor, na Lisco in na številne druge hri-be, kjer se oko odpočije na svežem bukovju. Logarska dolina je že pričela s svojo sezijo, avtobusna zveza iz Celja je ugod-

Kraljestvo narcis na Golici

na, prijetno je bivanje v Aleksandrovem domu v Logarski dolini. Prostrano Pohor-je je že vse spomladno, dostopi so ure-jeni za avtomobiliste, komode pešce in hitre planince; kdor je prav uren, obišče za praznike vse planinske postojanke od Mariborske kočice mimo Ruske kočice, Klop-nega vrha, kočice na Pesku, Senjorjevega do-ma do kočice pod Kupo, odkoder se vrne iz Mislinja po železnici zadovoljen nad krasno uspehim izletom.

Ako se sami ne morete odločiti, kje bi prebili bližnje praznike v planinah, se po-svetujte s pisarno SPD na Aleksandrovi cesti.

V rojstno vas poeta

»Moja Muza je Spartanka«

Na binkoštni ponedeljek se odpeljejo razni slovenski rodoljubi v Velike Sirje, da počaste spomin pesniških balad in romanc stvaritelja pesniških del, krepkih jedernatih in udarnih, ki se zde kot granitni steh-rji v naši literaturi.

O nesmrtnem pokojniku sem prav v tem listu že večkrat kaj napisala. Hvala sem mu. Saj je bil tako dober in prijazen, da mi je še kot mladi kmetaki deklici — po-pravljaj pesmice, seznanjal me je z »jam-bi« in »troheji« in mi posojal knjige.

Pokojnik pesnik je bil po svojih nazo-rih svobodomelec. Zato je čestokrat mor-al pretrpeti maramaj, kar ni zaslužil. Ali to ga ni motilo in ne premešalo. Popuščal si nikoli in klonil ni pred nikomur. Vstra-jal je na svoji poti kot »mož jeklene«. Na zunan res precej sam svoj in včasih malce zadirčen, a v srcu dober, blag, odkritosr-čen in vsakozki mož poštnjak.

Nekoč sem mu spet prinesla nekaj v ko-rekturo. Mem pogovorom je padla beseda o hvalačnosti. Jaz sem namreč omenila, da moramo Slovenci njemu kot stvaritelju to-likih lepih pesnitev ohraniti trajno hvalač-nost. Tedaj se je Askerc grenko nasmejal: »Haha, hvalačnost...! Ne poznaš še do-voľ sveta in ljudi, ki žive na njem. Hva-ležnost išči kjerkoli, le ne pri ljudeh. Hva-ležna je n. pr. njiva, ki ti v jeseni vrača sadove tvojega truda, hvalačne so ti po svoje tudi živali, ali ljudje — ne. Ljudje ne poznajo te lepe čednosti. Nasprotno. Človek je človeku volk, pravilno trdi lati-nski pregovor!«

Trpkje so bile te besede in porazno so odjeknile tedaj name, ki sem v svoji neiz-kušnosti gledala svet vse v preveč rožnatih barvah. Če bi se danes ponovno sešla z Askercem, o — krepko bi mu udarila v roko in njegovo mnenje bi podpisala z obema rokama. Toda kljub temu bi pripomi-nila:

»Pesnik — trpin, čuj! Tvoja sodbda drži kakor žebelj, ki ga zatolčemo s težkim kladivom v steno. Ali — kakor skoro povsod, so tudi tu častne izjeme — hvala Bogu! Glej zbrala se je mladina, dvignili so svo-je trudne glave — ne oni, ki so jim pota nastal na cvetjem — nego bratje Slovenci, po trpljenju in preizkušnjah enaki tebi! Iz hvalačnosti za vse lepo in dobro, kar si jim v toliki meri nudil, hočejo ovekoveti tvoj spomin. Niso se zebali ne truda, ne žrtve, da, marsikdo si je celo pritrgal od ust. Vsak po svoje, pa vendar strnjeno, ro-ko v roki so šli na plemenito delo, ki je kronano z najlepšim uspehom. Odkupljen, rešen je tvoj rodni kovč. Se nadalje bo tu domoval rod iz katerega si izšel ti, naš veliki mislec. To je dar onih, ki vedo ce-niti tvoje zasluge, to je spomenik, ki ti ga postavlja tvoj hvalačni narod. In ta spo-menik je lepši in pomembnejši od trdega kamna. Daj Bog, da spet kmalu izide iz te hiše nov genij ter započne in nadaljuje tam, kjer si prejel tvoj, njegov slavni stri-ček!«

Večen spomin poetu — trpinu! Slava pe-niku Antonu Askercu!

Manica.

Dr. Josip Tribuč šestdesetletnik

Krepak in čil je proslavil danes na svo-jem domu na Glincah ugledni in obče spo-štovani br. Josip Tribuč svoj 60-letni roj-

stni dan. Mladostna leta je preživel pri svojem očetu, trgovcu in posestniku, in je obiskoval ljudsko šolo na Grabnu, nato pa staro gimnazijo na Vodnikovem trgu, kjer je maturiral kot zadnji maturant l. 1899. Lani je proslavil s svojimi še žive-čimi sošolci 40 letni jubilej mature. Po maturi je odšel na Dunaj, kjer se je vpisal v pravno fakulteto. Na Dunaju ga je pot vodila v akademsko društvo »Slove-nijac«, kjer je bil nekaj let tudi tajnik društva. Kot absolviran jurist se je vrnil leta 1904 v Ljubljano, odkoder je odšel kot no-tarski kandidat v Vipavo. Pozneje je pri-šel v Ljubljano in nastopil službo pri no-tarju dr. Volkmu, pri katerem je ostal do l. 1907, ko se je poročil s Pavlo Zdešar-jem, hčerko uglednega posestnika na Vi-ču, in se posvetil industriji. S svojo sopro-go je živel v srečnem zakonu do l. 1914 ko mu je umrla. Po njeni smrti je med sve-tovno vojno odšel na Dunaj, kjer se je vpisal v filozofsko fakulteto in napravil izpit iz umetnostne zgodovine. Svetovno vojno je srečno prebil med študijami na Dunaju, po osvoboditvi pa se je vrnil v svoj do-mači kraj — na Vič, kjer je otvoril gospo-darsko pisarno, ki jo še danes vzorno vo-di in daje nasvete vsakomur, kdor se zateče k njemu.

Že v zgodnji mladosti se je navzel na-prednega duha in se je po prihodu z Du-naja l. 1904 pričel živahno udeleževati v takratni narodno napredni stranki pod vodstvom dr. Ivana Tavčarja. Pri držav-noborskih volitvah l. 1908-9 je bil številni

kandidat narodno-napredne stranke in je kandidiral v ljubljanski okolici proti kan-didatu SLS dr. Ivanu Sušteršiču. Jubilar br. Tribuč je zbral takrat na svoji listi epo število naprednih glasov. Tudi v lo-kalnih politiki je igral vidno vlogo. V vi-skem občinskem odboru je bil nad 15 let in je z velikim uspehom zastopal težnje naprednih Vičanov. V zadnjem občinskem odboru je bil izvoljen na listi JNS, katere zvest član je, in je bil predsednik gradbe-nega odseka. Mnogo zaslug si je pridobil br. Tribuč za viško občino, da se je v za-dnjih letih tako modernizirala.

Kakor je bil v politiki izredno delaven, tako ima br. Josip Tribuč tudi neveljavne zasluge za viškega Sokola. Kot mlad dijak je telovalil v ljubljanskem Sokolu, ko je prišel na Dunaj ga je vodila pot v češkega Sokola in je posejal telovadbo v tari protestantovski cerkvi na Magdalenski cesti (starejša generacija se še dobro spominja te telovadnice na Dunaju). Ko je prišel z Dunaja na Vič, je zastavil vse svoje sile, da se ustanovi na Viču sokolsko društvo. Po septembrskih dogodkih l. 1908 so se pričele priprave za ustanovitev telovadne-ga društva na Viču. Na pobudo br. Tri-buča, pokojnega Slavka Novaka in br. Bo-

likah. Ko se je gradil sokolski dom na Vi-ču, je bil tudi naš jubilar med prvimi pi-onirji Društva za gradbo doma.

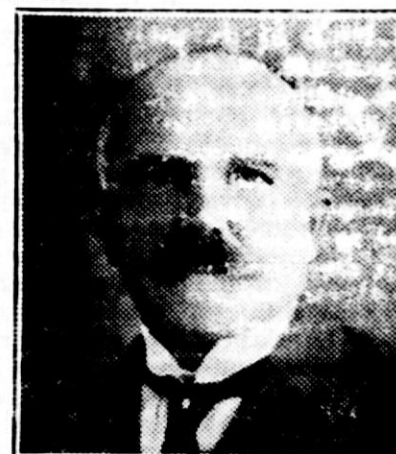
Kot zaveden in odločen narodnjak je na-ročnik naših naprednih listov že več deset-letij. Pred vojno se je krepko udeleževal v predvojnem »Jutru« in »Dnevu« ter je bil stalni dopisnik »Slovenskega Naroda«. Naš jubilar je bil vse svoje življenje skromen; zato smo mu posvetili te vrstice. V počastitev njegovega življenjskega jubileja mu je sročil prireditelj pevski zbor Sokola pcdoknico, k jubileju pa mu je čestitala društvena deputacija s starostom br. Borš-nikom in tajnikom br. Horvatom na čelu. Ganjen se je zahvalil br. Tribuč za pozor-nost in obljubil, da bo tudi v bodoče ostal zvest član viškega Sokola. Br. Josipu Tri-buču, odličnemu narodnjaku in Sokolu k njegovemu jubileju bratske in iskrene čestitke: Na mnoga srečna in zdrava leta!

Dr. Ivan Sket 70 letnik

Ugledni celjski odvetnik g. dr. Ivan Sket praznuje danes 70-letni življenjski jubilej. Kdo bi prisodil toliko let njemu, ki je tako mladeniško prožen, živahen in neutrudi-ljivo delaven! Vse njegovo življenje je izpol-njeno s trdim delom za obstanek. Rodil se je 11. maja l. 1870 v Celovcu, v občini šmarje pri Jelšah kot kmetijski sin. Gim-nazijo je obiskoval v Celju, pravo pa je študiral v Gradcu. L. 1907 je odprl v Gorici lastno odvetniško pisarno, s katero se je kmalu uveljavil kot odličen pravnik.

Kot odličnega in odkritega nacionalista so ga avstrijske oblasti l. 1915 internirale. Internacija in vojni dogodki so mu uničili vse premoženje v Gorici. Po vojni je moral zapustiti Gorico, nakar je odprl odvetniško pisarno najprej v Slovenskih goricah, v šmarju pri Jelšah in v Celju.

Noben udarec usode — in teh ni bilo malo — ga ni mogel spraviti od začrtane življenjske poti. Vse nesreče je hrabro pre-našal in je vedno našel rešitev v neutrudi-ljivem delu.

V srečnem zakonu z gospo Katarino roj. Kramberger so se mu rodili otroci: Ivan-ka ing. Bevcova, Janko, Boris, Stanko in Milenka; najstarejši sin Franci je umrl med vojno na rumunskem bojišču.

Ob pomembnem življenjskem jubileju našega zvestega narodnika se pridružuje-mo njegovemu rodbinskemu krogu in šte-vilnim prijateljem tudi mi z iskrenimi čestitkami in željami za dolgo in srečno živ-ljenje!

Za potrebe narodne obrambe

V časih, ki jih preživljamo, morajo vsa naša dejanja, vsa hotenja in vse naše mi-sli služiti samo potrebam naše narodne obrambe in okrepitvi naših telesnih in du-hovnih vrednot, ki so nam v dnevih težke preizkušnje tako zelo potrebne. Vsa svoja prizadevanja moramo danes podrediti ene-mu velikemu cilju: ohraniti v sedanjih sve-tovni vihruri svoj narod neokrnjen ter te-lešno in moralno zdrav in krepak.

Temu cilju mora letos služiti tudi pro-tituberkulozni teden. Ti dnevi ne smejo bi-ti samo suhoparni nabiralni dnevi za po-trebe slovenskega protituberkulnega skrbstva, ali dnevi, v katerih se samo mimogrede spominimo trpljenja bednih bolnikov. Le-tošnji protituberkulozni dnevi morajo biti en sam prazničen dan, v katerem hočemo sebi in svojim narodnim sosedom pokazati, da smo notranje zdrav in samozavesten narod, ki visoko ceni svoje telesno zdrav-je, katero je najboljšje jamstvo za naše moralne in gnotne odporne sile. V protituberkuloznem tednu mora biti ves narod razgiban, poln veselega razpoloženja in pripravljen za največje žrtve. V protitu-berkuloznem tednu hočemo kazati svojo ljubezen do narodne skupnosti, izražati svojo pripravljenost za pomoč potrebnim, v protituberkuloznih dneh hočemo simbo-lično izražati svojo voljo, da hočemo vedno in povsod krepiti narodno samozavest in jačati naše skupne telesne in duhovne si-le. Protituberkulozni teden mora biti ve-liki dan za naše ljudsko-zdravstvene po-trebe, s tem pa tudi veliki dan za naše so-c. potrebe, ki so tesno povezane s telesnim zdravjem posameznega človeka. Protitu-berkulozna zveza želi, da je letošnji protituberkulozni teden v vseh ozirih tako or-ganiziran, da bo po svojih gnotnih in mo-ralnih uspehih nadkrilil vse dosedanje po-dobne priredive. Priprave za protituber-kulozni teden ne smejo biti suhoparne, brez ognja in srca, one morajo biti vsestransko pestre, premišljene in take, da bodo de-jansko razgibale ves narod. Posebno va-žno polagamo na kraje ob naši narodni meji. V teh krajih mora ljudstvo čutiti, da ima v svojem narodu mnogo smisla za vzajemno samopomoč in polno zaščito, ka-dar pridejo v njegovo hišo težki dnevi bo-lezni in pomanjkanja. V protituberkuloz-nem tednu morajo dejansko sodelovati vse naše kulturne, športne in telovadne orga-nizacije, vsak posameznik mora za potrebe našega protituberkulnega skrbstva nekaj pri-spevati. Nične se ne sme izmikati, vsakdo mora sam poiskati priliko, da položi svoj dar potrebam naroda na oltar. Protituber-kulozna zveza naproša vse krajevne pro-tituberkulne lige, vse slovenske občin-ske odbore, vsa naša narodna, kulturna, športna in telovadna društva, vsa podjetja, vse zdravniške in vse posameznike, da se s posebno vneto pridružio prizadevanjem za čim veličastnejšo in uspešnejšo izvedbo letošnjega protituberkulnega tedna. Naša razgibanost v protituberkuloznih dneh mora biti vidna preko naših narodnih in državnih mej. Vsa naša korak v protituberkuloznem tednu mora simbolično iz-ražati našo sposobnost za velike žrtve, ki jih od nas zahteva veliki čas.

Protituberkulozni teden bo v času od 19. do 25. maja. Obrabamo se na našo jav-

nost, naj v teh dneh osredotoči svoje misli na trpljenje svojega naroda in se prizade-va, da to trpljenje v čim večjem obsegu lajša in zmanjšuje.

Prosimo razna društva in organizacije, da v teh dneh ne prireajo svojih prireditelj ali pa samo v korist slovenskega protite-tičnega skrbstva.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11			12		13		
14		15	16		17		
	18	19	20				
21		22					
23	24					25	
26	27	28	29	30			
31	32	33	34				
35		36	37				
38							

Pomen besed

Vodoravno: 1. slovensko mesto, 9. sibir-ska reka, 10. težinska enota, 11. del suk-nje, 13. osebnih zaimke, 14. latinski veznik, 15. kurivo, 17. površinska mera, 19. agre-gatno stanje vode, 21. trabant, 24. poljski pridelek, 26. grška črka, 28. podoba, 30. kem. znak za prvine, 31. svetopisemska oseba, 33. živinska krma, 35. bajeslovno bitje, 37. možko ime, 38. Homerjev ep.

Navpično: 1. reka na Poljskem, 2. am-balaža, 3. srbski jezikoslovec, 4. površin-ska mera, 5. glasbena nota, 6. števnik, 7. težinska enota, 8. japonsko mesto, 12. hr-vatsko pogorje, 16. odposlanec, 18. otok v Jadranskem morju, 20. glasbena nota, 22. elektrotehnični pojem, 23. pogosta rast-lina, 25. poljedelsko orodje, 27. rimski pesnik, 29. časovni prislov, 30. obok, 32. veznik, 34. turški plemič, 36. kem. znak za prvine.

Rešitev križanke, objavljene danes teden
Vodoravno: 1. Oran, 5. duma, 9. pirami-don, 10. Isot, 11. salo, 13. as, 15. Tas, 17. pa, 18. oporoka, 21. dogovor, 22. La (lan-tan), Oka, 24. A. M. (Anton Medved), 28. halo, 31. Eros, 33. Abesinija, 34. roka, 35. Abel.

Navpično: 1. opica, 2. ris, 3. Ares, 4. nat, 5. dia, 6. udav, 7. mol, 8. anoda, 12. Ma-roko, 14. soda, 15. Togo, 16. sova, 17. pa-ra 19. po, 20. ko, 22. Lehar, 25. misal, 26. Ilek, 27. hrib, 29. Abo, 30. osa, 31. ena, 32. oje.

»Kleopatrac«

Ljubljana, 11. maja

Drevi bo na našem opernem odru krstna predstava velike nove domače zgodovin-

Dr. Danilo Švara

ske opere, ki jo je pod naslovom »Kleopatrac« spisal in skomponiral dr. Danilo Švara. Dr. Švara je v naši glasbeni lite-raturi že dobro znan komponist. Izmed njegovih del so bila deležna doslej še naj-večjega uspeha nekatera njegova simfo-nična dela in klavirske doslej še naj-več vidna pa se je doslej udeleževal kot eden izmed najmarljivejših in najbolj večjih di-rigentov naše Opere, kjer je glasbeno na-študiral in pripravil številna najtežja dela operne literature z izredno preciznostjo in znanjem. Bogata odrska izkustva, ki si jih je nabral v teku svojega dirigiranskega de-lovanja, so ga vzpodbudila, da se je kon-čno l. 1937 lotil komponiranja izvrzne opernega dela, za katerega osnovo si je našel primerno interesantno snov iz živ-ljenja egiptanske kraljice Kleopatrac, ki za-jema borbo mogočnega rimskega imperija s tedaj že zahajajočo veličino mističnega egiptanskega sveta. Skladateljevo mnogo-stranst lahko najbolje spoznamo iz dej-stva, da si je znal iz tega slijeza sam s pe-resom ustvariti učinkovit libreto, ki ga je razdelil v dva dela in devet slik. V glas-benem oziru je ostal dr. Švara zvest svo-jim znanim modernističnim stremljenjem, le da je v svojem razvoju svoj prvotno ekstravagantni modernizem že deloma ublažil, hoteč ustvariti nekaj nov slog no-vorealistične opere s predvsem pevsko hva-ležnimi in pevnimi partijami. V harmon-skem smislu je našel nekatere popolnoma svojeve veze, v dramsko trdih scenah pa se po potrebi situacije ni plašil niti naj-

rezkejših disonanc. Vsekakor predstavlja njegov operni prvenec več kot zanimiv po-skus snovanja izvrzne operne tvorbe, zla-sti se zavoljo širokopoteznosti koncepcije, ki ji sicer ne najdemo para v naši ne baš bogati operni literaturi!

Naslovno partijo »Kleopatrac«, ki je iz-redno težka in naporna — saj obsega se-dem izmed devetih slik! — bo pela naša mlada in izredno nadarjena pevka V. Hey-balova, ki kaže v svojem umetniškem stremljenju stalen vzpon in od katere si smemo nadejati še mnogo odličnih odskih stvaritev. V letošnji sezoni je vzbudila veliko pozornost s svojimi nastopi v »Sab-ski kraljici«, »Figarovi svatbi«, predvsem pa s sijajnim uspehom, ki ga je bila delež-na v naslovni partiji čudovito lepe Dvořa-kove »Rusalk«. Simpatična pojava, zvo-nek in prodoren glas, ter odlične igralske zmožnosti jo kot nalašč udeležajo tudi za naslovno partijo dr. Švarove »Kleopatrac«.

V partiji Antonija bo nastopil naš prvi tenorist Jean Franci, ki dosega po svojih glasovnih kvalitetah že nivo najboljših, kar smo jih imeli na našem odru. Brez

Operna pevka Heybalova

vsakozki odličnega Janka (Cezar) si letos tudi ne moremo misliti operne premiere, dočim bo partijo kraljevega namestnika Potinosa z njemu lastno silo umetniškega oblikovanja pel priljubljeni mojster Be-tetto. V ostalih glavnih partijah bodo so-delovali še: Kogejeva, Ribčeva, Španova, Banovec, Dolničar in Lupša. Režija dela je bila v večših rokah šef-režiserja Cirila Debeveca, načrte za odlično novo scenogri-jo je izdelal ing. arh. E. Franz, realizirala pa jih je gledališka slikarna pod vodstvom g. Skružnega. Nove kostume je izgotovila gledališka krojačnica pod vodstvom g. Remškarja in ge. Staničeve.

BOZANSKA UMETNICA

RETA GARBO

v svojem prvem novem filmu po dveh letih!
V velikem ljubljanskem filmu, po komediji slavnega madžarskega avtorja M. Lengyela. Priporočamo vam nabavo vstopnic v predprodaji, ker je zanimanje za ta film ogromno!

NINOČKA

DANES PREMIERA!
Ob 16., 19. in 21. uri.

Melvyn Douglas - Felix Bressart - Ina Claire.

KINO UNION
Tel. 22-21

SENZACIJA! Nova Greta Garbo

Najboljša komedija sezone!

je postala še lepša, mikavnejša v najnovejših toaletah po pariški modi...

Nova Greta Garbo

ljubi, uživa, in vsi bodo uživali z njo — ko bodo videli njen najnovejši film!

Predstave na binkošne praznike ob 10.30 dopoldne (znižane cene) ter ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri.

Vsed izrednega zanimanja predvajamo še danes neprekinjeno zadnjikrat veliki glasbeni Predstave ob 16., 19. in 21. uri ter jutri (matineja) ob 10.30 uri.
Jutri ob 15., 17., 19. in 21. premiera velikega filma iz kraljestva čarobnih visokih planin V glavnih vlogah: Magda Schneider, Rolf Wanka, Viktor Staal, Anneliese Uhlig in Paul Wegener. — Bajni posnetki čudovite alpske narave, globoka in pretresljiva vsebina, odlična igra sodelujočih!

Danes ob 20.30, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30, v ponedeljek ob 14.30, 17.30 in 20.30. Senzacionalni vellefilm aviatičarskih akrobacij, ki prekašajo celo »Poslednjo zapoved«
Honolulu
Ray Milland ter eskadra letal

Restavracija »MARIBORSKI OTOK«

otvarja v nedeljo 12. maja t. l. letošnje sezone. Kopalci in prijatelji otoka, za Vas je preskrbljeno z vsem, kar vam srce poželi. — Prvovrstna kuhinja, dobre pijske, točna postrežba in solidne cene. — Za obilen obisk se priporoča restavracija MAJČEN. Botri in botrice! Pripravite Vašim birmancem veselje in jih pripeljite v restavracijo »Mariborski otok«!

DNEVNE VESTI

— Promoviral je na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani inž. France Vagaja za doktorja tehničnih ved.

— Nemčija bo proizvedla potniške avtomobile samo za izvoz. Nekateri listi so poročali, da nemška avtomobilska industrija ne bo več izdelovala potniških avtomobilov za izvoz, češ, da je preveč obremenjena z naročili za vojaške potrebe. »Tagesspost« pa poroča (9. t. m.) da je nemška avtomobilska industrija ustavila produkcijo potniških avtomobilov za domačo uporabo in da bo poslej izdelovala potniške avtomobile samo za izvoz. Tudi na letošnjem ljubljanskem splošnem velesejnu bo velika avtomobilska razstava in razstavljeni bodo predvsem avtomobili nemške avtomobilske industrije.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, sicer nobenih bistvenih sprememb. Včeraj je bila najvišja temperatura v Ljubljani 22,2, v Zagrebu in Splitu 22, v Beogradu 21, na Rabu in Dubrovniku 20, v Mariboru 19,6, v Sarajevu in Kumboru 19, na Visu 17. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,8, temperatura je znašala 17.

— Vrhnikja vabi. Na kvaterno nedeljo 19. maja pohitite vsi na Vrhniko po odpuške, ker bo vsakoletno tradicionalno žegnanje pri Sv. Trojici, popoldne ob 3. pa pridite na sokolski tombolo, ki bo edinstvena, kakršne še ni doživela Notranjska. Razdeljenih bo nebroj dobikov v vrednosti 60.000 din. Tombola bo obsegala 15 glavnih dobikov, med katerimi je n. pr. osma tombola, desetdnevno bivanje v slovitom zdravilišču Slatini Radenice. Po tomboli bo veselica v Sokolskem domu in tradicionalna zabava po vseh gostoljubnih lokalih. Ugodne železniške zveze. Večerni vlaki. 231-n

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Viktor Damjan iz Ljubljane, Anton Gorjup iz Mengša in Avgustin Grden iz St. Vida pri Stični Cestitamo!

— Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani poziva vse tovariške gasilske župe in čete, naj čim intenzivneje sodelujejo tudi letos pri organizaciji in izvedbi protituberkuloznega tedna od 19. do 25. maja.

— Ljubljana—Bloke—Prezid—Parg Čabbar—Gerovo—Sušak redna avtobusna zveza. Odhod iz Ljubljane postajališče gl. kolodvor ob 5.35. Krekov trg 5.40, prihod na Sušak ob 11.35. Odhod s Sušaka ob 13.—, prihod v Ljubljano ob 18.50. Avtopodjetje Pečnikar, telefon 49-28.

Iz Ljubljane

—lj Rezervni podoficirji! Sentjakobsko gledališče priredi drevi ob 20.15 dobrodelno predstavo »Uježe« v korist »Udruženja rez. podoficirjev« podobor Ljubljana. Udeležijo se polnoštevilno te predstave. Vstopnice se dobe v Mestnem domu pri gledališki blagajni od 15. do 17. in eno uro pred pričetkom predstave.

Premiera jutri v nedeljo! 1298

lj— Materinska proslava na bežigradski gimnaziji. Društvo »Dom in solac« bo

... za sokolskim praporom

Sokol i Ljubljana-Tabor

Sokol i Ljubljana-Tabor ponovno opozarja svoje članstvo in naraščaj na obvezni zbor pripravljencev, ki bo jutri ob 8. zjutraj v veliki dvorani na Taboru. Zaključek ob 9. uri. Uprava.

Sokolsko društvo Ljubljana Štepanja vas poziva vse članstvo, da se udeležijo obveznega sestanka, ki bo jutri ob pol 8. zjutraj v sokolski telovadnici. Uprava.

Članstvu Sokola II

Dan pripravljenci, ki ga je odredil savez SKJ za nedeljo 12. maja, bo priredil Sokol II jutri ob 7.45 na telovadnici pri konjarnici. Udeležba na zboru je obvezna za vse članstvo in naraščaj obojega spola. Tekmovalci(ke) kolejarji imajo zbor ob 6.15 na telovadnici. Vsakdo naj ima pripravljen listek s svojim imenom, priimkom, poklicem, rojstnim podatkom in stanovanjem, ki ga bo oddal določenemu društvemu organu. Izostanek je treba prej opraviti, upoštevati pa se bodo le najtehtnejši razlogi. Pregled je ob vsakem vremenu, obleka poljubna, zaključek ob 9.

Zbor Sokola III Ljubljana-Bežigrad

Svojim članom in naraščaju naznanjamo, da imamo na podlagi določbe SSKJ svoj članski pregled z dnevnim pripravljenci na letnem telovadnici ob Tvrševi cesti jutri v nedeljo ob 14. Obleka izletna z znakom. Podrobnosti bo vsakdo zvedel.

na praznik mater priredilo proslavo, združeno s kulturno proslavo škofa Slomske kot slovenskega glasbenika, v torek 14. maja ob 20. v gimnazijski avli, II. nadstropje. Društvo »Dom in solac« izda vsako leto precej denarja za nakup novih knjig za podporo založbe, da pomaga potrebnim pri študiju. Odprlo je tudi kuhinjo, kjer dobiva do 40 dijakov obilen zajtrk vsak dan v gimnazijskih prostorih. Poleg tega plačuje nekaterim najpožrebnejšim hrano v kuki javni kuhinji. Letošnja velikonočna dobrodelna akcija je dala 7.000 din za nakup oblek in obuvila dijakom, ki so se v skrajni sili zatekli po pomoč. Tako je bilo pomagano na različne načine 50 dijakom. K proslavi vabimo starše in prijatelje socialnega dela med študenti ter upamo, da bo prireditev, ki ima tudi dobrodelni namen, dobro obiskana in z darovi podprta.

—lj Glavni odbor akad. stareš. društva »Jadrana« bo imel svojo redno sejo v torek dne 14. t. m.

Sokolsko društvo Ljubljana-Štepanja vas

resno opozarja vse svoje članstvo, da se gotovo udeležijo sestanka jutri ob 8. uri zjutraj v telovadnici.

—lj Prenapolnjenost ljubljanske splošne in otroške bolnice je vzrok, da se dostikrat ne morejo sprejeti bolniki, ki so res potrebni zdravniške oskrbe. Zato se nujno pozivajo vse pristojne občine pa tudi starši oziroma svojci bolnikov, ki so že ozdraveli ali pa so že sposobni za domačo oskrbo, da jih takoj vzamejo iz bolnice. — Uprava splošne bolnice.

—lj Idrijski krožek priredi jutri na binkoštno nedeljo izlet v Stično k rojaku Vidmarju. Ogled zanimivosti stiškega samostana. Odhod z vlakom ob 8. zjutraj. Vabljeni vsi rojaki in prijatelji.

—lj Zahvala četnikov. Udruženje četnikov Ljubljana, se prav iz srca zahvaljuje vsem darovalcem in drugim, ki so na kakršni koli način podprli naš četniški uranek in nam pripomogli k tolikšnemu in tako lepemu uspehu. Bodite prepričani, da vas bomo ohranili v najboljšem spominu in izkazali svojo hvaležnost, če ne prej pa takrat, ko bomo nastopili za obrambo našega imetja in domov ter naših svetih mej. Posebno se še zahvaljujemo poštvalnemu nacionalistu, starosti Sokola ter predsedniku občine itd. br. Ogrinu, ki je k našemu uranku največ pripomogel in dosti žrtvoval. Prisrčno zahvalo izrekamo tudi g. gostilničarju za njegovo veliko pomoč in prijaznost, zato ga prav toplotno priporočamo vsem, ki se mudijo na Lavrici, da ga posejijo. — Čuvali bomo Jugoslavijo!

—lj »Uježe«, zabavno Nušičevo veseligr, uprizeore Sentjakobčani na binkoštno soboto 11. t. m. in na binkoštni ponedeljek 13. t. m. ob 20.15. S tema predstavama bodo zaključili Sentjakobčani letošnjo sezono. Ker je za predstavo veliko zanimanje in je vselej odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v naprej v društvenih prostorih v Mestnem domu.

na tem sestanku. Za vse strogo obvezno! V nizu priprav za proslavo društvene desetletnice bodo v ponedeljek 13. t. m. ob 9. telne v obdobji za moški naraščaj in članstvo. Nastopili bosta tudi bratski vrsti iz Soštanja in s Polja. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za telne v obdobji.

Telovadna akademija bo 18. t. m. Spored bomo objavili pravočasno.

Telovadni nastop z razvitem naraščajkega prapora bo 2. junija t. l. Zdravo! — Uprava.

Mladinska akademija litjskega Sokola

Na binkoštni ponedeljek bodo litjski Sokolci priredili svojim staršem, prijateljem in vsej sokolski družini prisrčno presenečenje. Deca in naraščaj bosta nastopila na posebni mladinski akademiji z bogatim sporedom. Za govorom bo izvajala ženska deca »Devetoriko« Sledila bo deklamacija »Otkac«. Moška deca bo predvajala vaje s palicami, ženski naraščaj pa gimnastične vaje. Po deklamaciji bo razlaga ženska deca, ki bo tudi nastopila s posebno točko: »Mamica in dete«. Po nastopu petorice moških naraščaja bo deklamacija »Kaj sem?«. Po nastopu devetorice moške dece bo zaključila spoznalna ženska deca z živahnim valčevim plesom. Za Binkošti ima naš Sokol na dnevnem redu jurjevanje in zbor vsega članstva. Sklican je strogo obvezen sestanek za 12. maja ob 7. Zbirališče pred Sokolskim domom. Obleka določena z znakom.

film: CVETJE V MAJU, (Beli jorgovan), Jeanette Mc Donald — Nelson Eddy

Ljubezen v planinah

KINO SLOGA — Telefon 27-30
Rezervirajte si vstopnice!

lj— Film iz kraljestva visokih gor — »Ljubezen v planinah« — premiera v kinu Sloga. Po odskem komadu Vroni Marci-ter je bil pravkar izgotovljen krasen film, čisto v stilu Ganghoferjevih filmskih del »Ljubezen v gorah«. Na visokih, s snegom pokritih planinah bobni vihar, tako grozeč, kakor v srcih trojice ljudi, nizko doli v dolini; dva močna moža se srdito borita za ljubezen lepe planšarice Vroni Marci-ter, prvi s pošteno namero, da bi jo poročil, drugi pa sledi svoji pustolovski nari-vi in svoji želji, osvojit si lepo dekle. Težka borba se vodi brez vsakega umišljenja, dokler ne zmaga pravica. V tem vsebinsko močnem in pretresljivem romanu srečamo naše stare prijubljene znance, same prvovrstne igralce, kot Magdo Schneider, Rolf Wanko, Viktorja Staal, Paula Wegenerja in druge. Že imena teh navedenih umetnikov, so nam dovoljno jamstvo za prvovrstno kvaliteto filma, ki bo za binkošne praznike na sporedu v kinu Sloga.

—lj Zdrženje urarjev in zlatarjev v Ljubljani sporoča kupujočemu občinstvu, posebno botrom in botricam, da bodo trgovine z urami, zlatino in srebrnino na binkoštno nedeljo dopoldne odprte, medtem ko bodo popoldne in na binkoštni ponedeljek ves dan zaprte. (—)

—lj Gostilna Martine, Zgornja Siska, tel. 41-88. Za binkošti pečene piške in purani! Izbrana vina! Oba dneva koncert novega jazz orkestra! V nedeljo do 2 ure! 229-n

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 11. maja: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza
Nedelja, 12. maja: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza
Ponedeljek, 13. maja: Danes bomo tiči. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza
Torek, 14. maja: Rdeče raze. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 11. maja: Kleopatra. Krstna predstava. Premiera. Premierski abonma
Nedelja, 12. maja: Modra roža. Izven
Ponedeljek, 13. maja: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Vanje Leventove
Torek, 14. maja: zaprto

Ivan Mrak nam je bral Karadjordja

Bralnim večerom sem vedno rad drugaril. Ljubim jih prav tako kakor večere s komorno glasbo. Mrakov bralni večeri so pa za me še prav posebno vabljivi. Mrak je — brezdomno igralski talent, njegova dela so — brezdomno — vrednota. Kdor koli je drugače mislil, je bil v zmoti ter je zaradi zmote delal Mraku krivico.

S »Karadjordjem«, ki nam ga je bral Mrak v torek 7. t. m., se je — sodimo brez zavisti, pustimo vse predsodke ob strani — uvrstil med one dramske pisce, ki do dna poznajo skrivnosti odrske umetnosti. Prav zato spada »Karadjordje« v hram umetnosti. Škoda, da ni bil nihče od vodstva naše drame na bralnem večeru navzoč in pa, da sem namesto naših literatov, dramaturgov, režiserjev, šefrežiserjev, generalnih režiserjev, dijakov in naše inteligence moral gledati prazne sedee. Dišalo je po bojkotu, ki pa ni bil na mestu, saj Karadjordje je praded Aleksandra I. Zedinitelja, ki mu postavljamo nesmrtni spomenik. Odkritje spomenika bo prav kmalu, pa priporočam g. Mraku, da ponudi »Karadjordja« naši drami, ki naj delo ob slavnostnih dneh vrzior. Če pa to ni izvedljivo, bi g. Mraku nujno svetoval, naj »Karadjordja« še enkrat bere, da slišijo lepo in krepko besedo oni, ki so prvikat izostali.

Iz Celja

—c Na binkoštni ponedeljek v Veliko Sirje! Pohitite na binkoštni ponedeljek v Veliko Sirje nad Rimsimi Toplicami, kjer bo priredil akcijski odbor za rešitev Aškerčeve domačije lepo svečanost. Udeleženci iz Celja se bodo odpeljali iz Celja z vlakom ob 11. do Rimskih Toplic, od koder bodo krenili z udeleženci iz drugih krajev Slovenije v tri četrt ure oddaljeno Veliko Sirje, kjer se bo ob 12.30 pričela slovesnost. Udeležite se te slovesnosti v čim večjem številu!

—c Materinski dan preložen. Materinski dan Kola jugoslovenskih sester v Celju je zaradi binkoštnih praznikov preložen na nedeljo 19. t. m.

—c Na obnem zboru celjske podružnice »Merkurja«, društva trgovskih in privatnih nameščencev Jugoslavije, so bili v sredo izvoljeni v upravni odbor naslednji gg.: predsednik ravn. Drago Kralj, I. podpredsednik Vinko Schuster, II. podpredsednik Leopold Vučer, odborniki Anton Hlačer, Karel Grlec, Ivan Sajevic, Ivo Svet, Ivan Ljeter in Franc Sorman. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg. Mirko Priskic, Herman Trevo in Josip Steimbühler, v prosvetni sekcijo pa gg. Karel Grlec, Franc Sorman, Mirko More in Viljem Stanic ter gg. Anica Stepiharova in Anica Pfeiffererjeva.

—c Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju je na svojem 8. rednem letnem obecnem zboru izvolilo nov odbor, v katerem so naslednji gg. in gg.: predsednik Leopold Vučer, podpredsednik Feri Pleteršek, tajnica Milena Modičeva, na-

V Pollakovem procesu vsi oproščeni

Veliko zanimanje javnosti za sodbo

Ljubljana, 11. maja
Danes ob 11. je bila izrečena sodba v velikem tridnevem procesu proti delničarjem in upravnim svetnikom tv. Pollak d. d. Občinstvo je popolnoma zasedlo sodno dvorano in v napetosti pričakovalo razglasitve sodbe. Med občinstvo je bilo zlasti mnogo ljubljanskih pravnikov in slušateljev ljubljanske pravne fakultete. Prišlo je tudi več bivših delavcev iz ljubljanskih obratov tv. Pollak.

Preden je predsednik kazenskega se-

nata s. o. s. Ivan Brelih razglasil sodbo, so posamezni seveda ugibali, kakšna bo sodba.

V največji tišini je ob 11. vstopil v dvorano sodni dvor. Predsednik senata s. o. s. dr. Brelih je nato razglasil sodbo, po kateri se vsi obtoženci oproščajo po § 280 kz glede vseh v obtožnici očitanih dejanj. Stroške procesa trpi državna blagajna. Sodba je izzvala med poslušalci veliko senzacijo.

Huda železniška nesreča

Beograd, 11. maja

Davi ob 2. zjutraj je nastala med postajama Košutnjak in Topčider precej huda prometna nesreča. Treščila sta namreč skupaj tovarna vlaka 161 in 145. Tovorni vlak 161, ki je bil nenavaden dolg, je stal pri vhodnem signalu, ko se je vanj z vso silo zaletel tovorni vlak 145. Nesreča je najbrž nastala zaradi tega, ker je bilo javljeno, da je tovorni vlak 161 že došel na topčidersko postajo in da je proga svobodna. Trčenje je bilo izredno močno. Vozovi so se nagrmadili drug na drugega, več pa jih je vrгло s tira na sosednjo cesto. K sreči na vlakih ni bilo mnogo osebja in zato tudi ni bilo smrtnih žrtev. Hudo je bil poškodovan edino vlakodvoja Mijloje Marković, ki ima zlomljeni obe roki in obe nogi. Poig njega je bilo ranjenih in poškodovanih več zavravcev in drugega osebja. Zaradi nesreče so seveda vsi tirti zatpani Z očividnih deli se sicer pričeli takoj, vendar ni verjetno, da bo mogoče progo že danes popolnoma očistiti.

Spor med delavstvom in tv. Sever & Komp.

Tvrda Sever & Komp. nam sporoča: Na razna časopisna poročila in letake, ki po svoje opisujejo spor med delavstvom in tvrdko Sever & Komp. v Ljubljani, moramo javnosti, resnici na ljubo, sporočiti sledeče:

Naše podjetje, trgovina s semeni, je sezonski obrat. Samo nekaj mesecev od zime do pomladi lahko zaposlujejo večje število delavstva. V maju preneha vse delo s semeni. Letos se je sezona zakasnila in podaljšala zaradi hude zime in nerednih dovozov iz inozemstva odkoder v glavnem dobivamo zelenjadna in cvetlična semena. Tako so morale delavke pozimi zbirati fižol in slinčo, ker ni bilo drugega pravega dela. Tako delo ni otehtalo niti 10 din na dan, dasi smo plačevali delavke po večini po 30 din in 28.50 din na dan.

Lansko leto smo imeli dne 1. maja 22 delavk, dočim smo jih imeli letos 27. aprila še 57. Kako malo nam je bil ta veliki kader delavk potreben, je razvidno iz dejstva, da smo po izstopu delavk vsa naročila izvršili z 10 ljudmi.

Letos se je delavstvo prvič organiziralo v JSZ Delavstvo pa navodil organizacije sigurno ni pravilno razumelo. Takoj, ko so se nekateri organizirali, je nastal v obratu nered in niso več poznali discipline in izvrševanju svojih dolžnosti. Vsak je hotel delati po svoje. Upoštevan ni bil ne skladništvo ne delovodkinja in posledica tega so bile številne pritožbe. Kakor prejšnja leta je tvrdka tudi letos po sezoni odpuščala vsemu delavstvu, da bi jih nato po potrebi odpustila. V jeseni z nastopom sezone pa bi jih zopet po potrebi sprejemala. Skoro vsi ti, ki pravijo, da so izprti, so bili sprejeti v službo z obvestilom, da jih sprejmemo same za sezono. Torej so že v naprej vedeli, da to ni stalno mesto. Zato je tudi neresnična govorica in pisanje, da je to samo namenjen napad na delavstvo ali borba proti kakšni delavski organizaciji. Če bi bilo po naše, bi 27. IV. odpustili 18 delavk. Nekateri ljudje pa, ki so predvsem iskali svoje osebne koristi, niso bili zadovoljni s tem, da bi tvrdka odpustila ljudi po svoji uvidenosti in potrebi. Zadrževali so, da se odpusti isto število ljudi, tako same one, katere bodo sami predlagali. Prav tako da bodo oni odločali tudi pri prihodnjem turnusu, kdo bo odpuščan.

Zato so brez podlage trditve, da je bil glavni namen tvrdke izločiti organizirane delavce in delavke in da je bilo naperjeno proti delavskim organizacijam. Vsak obrat, posebno po sezonski, zaposluje le toliko ljudi, kolikor jih potrebuje. Glede pa tudi na sposobnost in učenje, ki ga naredi posameznik.

Tvrdka se ne spominja, da bi kdaj komurkoli plačala nedeljsko, nočno ali nadurno delo drugače kakor v smislu zakona. Če bi se kdaj dogodila pomota, bi je delavec gotovo ne prežil. Nikoli nismo za nočno delo izbirali mladoletnih delavk radi tega, ker jim ni treba toliko plačati kot starejšim. Kdo bo v nočni službi so se delavce same med seboj pomenile. Od 63 delavcev jih je bilo samo 18 starih nad 17 let. Mlada dekleta pa nismo sprejemali radi manjše plače, nego da se prične našemu delu.

Z Jesenic

— Krajni odbor za zaščito prebivalstva pred letalskimi napadi v občini Jesenice bo priredil v sredo 15. t. m. ob 8. zvečer predavanje o vlogi letalstva v totalni vojni. Predavanje bo v dvorani »Krečkovega prosvetnega društva. Predaval bo g. Karel Lukman, upravitelj poses. KID.

Dan sokolske pripravljenosti

Ljubljana, 11. maja
Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je odredil, da se mora jutri v nedeljo 12. maja izvršiti obči pregled vsega jugoslovenskega Sokolstva. Tega dne se morajo zbrati ob uri, ki jo določi vsaka edinica društvo in četa — na odredenem prostoru vsi pripadniki — razen dece — torej člani in članice, moški in ženski naraščaj, kjer bodo čuli od društvenih (četnih) činiteljev vsa navodila o nadaljnji organizaciji sokolske pripravljenosti.

Sokolska pripravljenost je nujni odgovor na vse nevarnosti, ki bi se moge v katerikoli obliki pojaviti glede na varnost, samostojnost in svobodo našega naroda in naše države. Sokolska pripravljenost mora biti organizirana tako, da omogoča največjo mero pomoči vojno-obrambni sili domovine. Prva naloga sokolske pripravljenosti je, da vzdržuje v stalni pozornosti borbena duha naroda, da do fanatizma dviga njegovo vero v lastno moč in zmago.

govito silo jugoslovenskega orožja. Brezobzirno se mora pobijati vsak defetizem, ki se zjeda v zdravo kri našega junaškega naroda in ga skuša omehkužiti in zastrupiti. Treba je paziti na špijone in tuje agente, ki se vtiho tapljajo na najrazličnejše načine v naše državno in narodno življenje, da bi vse, kar vidijo in čujejo uporabili v svoje temne namene — nam vsem v nepopravljivo škodo. Vsi ti so plačanci nam sovražne tujine, in kdor je v njihovi službi, je izdajalec domovine!

Sokoli morajo biti vsemu narodu primer in zgled, kako moramo brez strahu čakati na vse, karkoli nam ugetne prinese bodoči čas — čakati — geslu, ki je napisano na naših vojnih zastavah:

Z vero v Boga za kralja in domovino!

Zdravol!
Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Sestanek gorenjskega učiteljstva

V Kranju se bo zbralo v soboto 18. maja vse učiteljstvo Gorenjske, da praznuje zlati jubilej kranjskega učiteljskega društva in obenem da v teh resnih in usodnih časih poudarka onim težnjam, ki jih ima naš vzgojitelj in učitelj.

Slavje bo dvodnevno. Na predvečer bodo vzporedno člani učiteljskega društva s sredi Kranja v Narodnem domu Petrovičev »Dušek, zborovanje pa bo naslednjega dne. Zboru jubilara se bosta priključili društvi Radovljica in Škofja Loka, poslednji zlasti zato, ker so bili učitelji in učiteljice tega društva do 1.1933 člani in članice sreskega društva v Kranju, pa gre potem takem, tudi za posredno proslavo učiteljstva v škofojloškem okraju. Ker ni izključeno, da pobite ta dan v Kranj tudi učitelji iz ljubljanske okolice — zahodni del, se jih bo zbralo v gorenjski metropoli okrog 200.

Kranjsko učiteljsko društvo je bilo ustanovljeno 1. maja pred 50 leti! Ta številka sama dovolj govori o borbah, naporih in neizprtni volji, ki jo je imelo učiteljstvo pri snovanju svoje stanovske organizacije. Neopozabna so zato imena učiteljev — vodnikov, ki so stali na krmlu društva Kranj. Prvi predsednik društva je bil g. Luka Jelenc, poznejši voditelj zveze, potem pa so mu sledili Andrej Kmet, Fran Luznar in Josip Lapajne — vzorniki, ki so doprinesli dolgo vrsto dokazov, da jim tovarštvo ni fraza, marveč realnost. Na nešteti zborovanjih je dobivalo učiteljstvo poleg pedagoških navodil tudi vzpodbude za izvenskološko delo. Ustanovljale so se sadjarske in vrtnarske podružnice, učiteljstvo je pritegnilo med gasilce, pomagalo je pri branilnicah in posojilnicah, organiziralo je igre, pevске zore, knjižnice, posvetilo se je narodno-obrambemu in splošnemu, narodnemu kulturnemu delu. Učiteljsko društvo je bilo žarišče pobud dela za stan in narod.

Po smrti nepozabnega Lapajne vodi društvo predsednik France Rant iz Smartnega.

Slavnostnemu delu skupščine bodo prisostvovali zastopniki oblasti, delovni del pa bo obsegal predvsem predavanje univ. docenta dr. Stanka Gogale, ki bo govoril o aktualni vzgoji tem. Situacijsko poročilo bo podal delegat sekcije JUU iz Ljubljane, po sprejeti resoluciji pa se bo poklonilo učiteljstvu manom rajnih tovaršev na kranjskem pokopališču.

Omenimo naj tudi, da bo imelo učiteljstvo skupen obed. Zborovanje gorenjskega učiteljstva se bo izpremenilo v močno stanovsko manifestacijo, ki je v časih kakršne imamo, potrebna.

Iz Škofje Loke

Djurdjev dan škofojloške garnizije je potekel letos zelo prisočno. Ob 6. je krenila izpred vojašnice povorka z godbo proti Papirnici, ki je bila odločena za praznovanje. Čim se je vojaštvo ki se mu je priključilo lepo število meščanstva in vsa

Več stoletij že zdravi ROGAŠKA SLATINA s čudodelno močjo svojih zdravilnih vrelcev razne bolezni: želodca, črev, jeter, zlatenico, žolčnih kamnov, presnove, zamaženosti, ledvic, mehurja, sladkorne bolezni itd.

Znana strogo dietetična kuhinja — Krasno sportno kopališče — Idealno okrevališče — v pred- in posezoni znatni popusti.

ZDRAVLJENJE POZIMI IN POLETI.
INFORMACIJE DAJE RAVNATELJSTVO ZDRAVILIŠČA

ROGAŠKA SLATINA

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, telefon 41-79

Največji trijumf GRETE GARBO
v filmu

Grofica Walewska

Charles Boyer — v vlogi Napoleona
Predstave danes: ob pol 9. — jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri — ter na praznik ob 3., 5., 7. in 9. uri.
V dopolnilo FOX-ov zvočni tednik.

Prihodnji spored:
BRLOG GREHA

SPECIALNO TEMNO

Tomislav pivo 18%

se toči v
restavraciji hotela Štrukel

Radioprogram

Nedelja, 12. maja

8.00: Solistični koncert: trobenta (g. Bojan Kuhar) in klavir (g. prof. Pavel Sivic), vmes plošče. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz francišanske cerkve. — 10.15: Verski govor (g. dr. Guido Rant). — 10.30: Vsakega malo (plošče). — 11.15: Godalni kvartet s kitaro. Sodelujejo: gđ. Fr. Ornikova, g. St. Marin, prof. Ivančič, prof. C. Sedlbauer in St. Frek. — 12.00: Godbe na pihala (plošče). — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Koncert opernih napevov. Sodelujejo: ga. Ksenija Vidali, ga. Mila Kogejeva, članici ljublj. opere in radijski orkester, dirigent D. M. Sijaneč. — 16.30: Pol ure za dijake. — 17.00: Kmet. predavanje: delo banov. odbora za propagando gozdarstva (inž. Sevnik Fr.). — 17.30: Vesel domač koncert (radijski orkester). — 18.15: Prenos šmaric iz francišanske cerkve. — 18.40: Pomladni izlet (plošče). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Lepota našega govora (Veljko Petrovič — Bg.). — 19.40: Objave. — 20.00: Koncert vojaške godbe. — 21.30: Zborovske pesmi (plošče). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radostni zvoki (radijski orkester).

Ponedeljek, 13. maja

9.00: Napovedi. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (g. prior V. Učak). — 10.00: Praznični koncert radijskega orkestra. — 11.30: Balajake igrajo (plošče). — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Veseli kvartet in Tone Petrovič s spremljevalnim harmoniko (A. Stanko). — 17.00: Kmet. ura: Poletna dela v vinarstvu (g. Kuret Vladimir). — 17.30: Kvartet sester Stritarjevih (s spremljevalnim klavirja) in Cimermanov kvartet. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: O Marjanu pri Splitu (Antun Nizetec — Zgb.). — 19.40: Objave. — 20.00: Pevski zbor »Gospodstviški zvon«. — 20.45: Češka glasba (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za zabavo (plošče).

Kaj vemo o Belgiji, Nizozemski in njunih kolonijah

Belgija ima s kolonijami vred 23 milijonov prebivalcev, Nizozemska pa celo 75,300.000

Belgija in Nizozemska sta zdaj izvršeni v tisto vrsto držav, ki so zapletene v usodno, morda najstrašnejšo zgodovinsko igro našega časa. Zato je potrebno, da si pokličemo v spomin nekaj splošnih podatkov, ki nam pokažejo obris teh dveh držav.

Belgija

V Belgiji se je že prvi dan vojne začela razvijati letalska vojna. Kaj to pomeni, nam bo jasnejše, če vemo, da v Belgiji živi 80% prebivalstva v mestih. To je najbolj industrializirana država na svetu glede na število prebivalcev. Največja gostota prebivalstva na svetu je v Belgiji, saj živi tam

272 ljudi na km²

Površina Belgije znaša 30.506 km², prebivalstva pa je 8.343.000. Upoštevati pa moramo, da ima Belgija veliko kolonijo v Afriki, Belgijski Kongo; njena kolonialna posest meri 2,5 milijona km² in skupno s črnci šteje Belgija 23 milijonov prebivalcev.

Belgija pomeni mnogo več kakor bi sodili po njeni površini in številu prebivalcev. Moramo jo šteti med najnaprednejše države na svetu. V marsičem celo prekaša večje evropske države. Belgija je

kulturna bogata in močna država.

Pridevek »kulturna« rabimo v najboljšem pomenu besede.

Belgiji se dele po narodnosti med Valone, ki žive pretežno v južnem delu države in ki govorijo francoski jezik, in Flamence, ki žive na severu in govorijo holandski jezik. Valonov je nekoliko manj kakor Flamencev, a od leta do leta je več prebivalstva, ki govori oba jezika. Zdaj se oba jezika poslužuje že približno milijon prebivalcev. Valon se prišteva k Francozom, Nemci jih pa proglašajo za poseben narod.

Belgija je gospodarsko izredno napredna država, ima izvrstno cestno omrežje, izredno dobro organizirano rečno plovbo z gostjo mrežo prekopov in plovnih rek, da je 5000 km železnice, na katerih vozi 4000 lokomotiv in 125.000 vagonov. Vedeti moramo tudi, da je

motorizacija v Belgiji silno razvita,

tako da odpade na 36 prebivalcev eno motorno vozilo. Marsikdo tudi ne ve, da je v velikem belgijskem pristaniškem mestu Antwerpen — ki šteje okrog 300.000 prebivalcev — tako živahen promet, da zavzema to pristanišče 4. mesto po prometu na svetu.

Belgija ima

velika rudna bogastva,

zato se je v nji še tem lažje razvila industrija. Samo premoaga pridobitve v Belgiji na leto nad 30 milijonov ton. Produkcija surovega železa v Belgiji znaša okrog 4 milijone ton na leto in približno tudi toliko jekla. Zelo dobro je razvita industrija orožja, posebno pa slovi tekstilna industrija, ki ima lepo tradicijo.

V mirni dobi je imela Belgija le malo armado, skupno s prostovolci le okrog 90.000 mož, zdaj je pa po sodbi strokovnjakov

pod orožjem 700.000 vojakov. Belgijska armada je izvrstno oborožena. Vojne mornarice Belgija nima, vendar je pa bilo v delu nekaj manjših vojnih ladij za obalno patrolno službo in ena križarka.

Nizozemska

Znan je rek, da so Nizozemski ustvarili sami Nizozemci, češ da je n. bilo ob ustvarjenju sveta. Nizozemske zemlje je bilo v resnici zelo malo in še tista je bila po večini močvirje. Nizozemci so se borili stoletja z mogočnim elementom, z morjem za zemljo. Končno so morje ugnali. S prekopmi in nasipi so ustvarili čudovito deželo, ki leži delno celo izpod morske gladine. Nizozemska je po površini nekoliko večja od Belgije, meri 34.181 km², prebivalcev pa šteje po ljudskem štetju predlanskim 8.640.000. Toda Nizozemska je

po svojih velikih kolonijah prava velesila. Z njimi vred ima 75,300.000 prebivalcev. Površina njenih kolonij meri 2.046.040 km². Nizozemske kolonije so zelo oddaljene od matice in zato so zdaj v veliki nevarnosti. Morda prav v tem trenutku, ko to pišemo, že kdo izteza roko po njih. Nizozemske kolonije bodo še posebno skomine, ker so bogate po surovinah. Otočje v Nizozemski Indiji meri okrog 1,9 milijona km². Znani so zlasti otoki Java, Sumatra in Borneo. Nizozemska ima manjše kolonije tudi v Južni Ameriki (okrog 140.700 km²). Otok Sumatra (Nizozemska zahodna Indija) ima okrog 8,5 milijona prebivalcev, otok Celebes 4 milijone, Borneo nad 2 milijona.

Nizozemska je povsem odvisna od svojih kolonij, brez njih bi izgubila takoj veljavo večje države in bi le še životarla. Njene kolonije ob Indijskem oceanu mikajo marsikoga. Opozoriti je treba predvsem na bogate petrolejske vrelce

in da je na Daljnem vzhodu zelo malo nafte. Razen tega je v nizozemskih kolonijah tudi mnogo drugih rud. Brez pomena ni, da v Nizozemski Indiji pridelajo mnogo riža, kave, pridobe mnogo surovine za kavčuk itd.

Nizozemska

ima zelo močno trgovsko mornarico

in v tem pogledu jo moramo uvrstiti tudi med največje države. Tonaža njenih okrog 1500 ladij znaša okrog 3 milijone ton.

Kljub svojemu velikemu bogastvu in številnemu prebivalstvu (s kolonijami vred), Nizozemska ni vojaško posebno močna. V tem pogledu celo nekoliko zaostaja za Belgijo. Kolonialna armada ne prihaja v poštev za vojno v Evropi, preslaba pa je tudi, da bi lahko ohranila kolonije, če bi jih napadel močnejši sovražnik. Usodno je, da je nizozemska vojna mornarica slaba. Tonaža edine vojne mornarice v nizozemskih kolonijah znaša le okrog 30.000 ton. Nizozemska

armada šteje v vojni nad pol milijona mož.

Sistem obrambe je po sodbi strokovnjakov dober s pomočjo preplavljanja celih pokrajin, vendar je vprašanje, kako dolgo je takšna obramba učinkovita.

Posebno zanimivo je vprašanje,

kakšna usoda čaka bogate nizozemske kolonije.

Nekatere veleisle sodojijo, da so prav one upravičene poseči po otočju v Vzhodni Indiji. Priliko bi radi izrabili Japanci. Toda to otočje je prebuzilo Singapuro, izredno močne angleške pomorske baze; razteza se prav ob izredno važni pomorski poti. Blizu so pa tudi Filipini in Amerika bi najbrž ne ostala mirna, če bi kdaj začel meniti tebi nič zasedati velike in bogate otoke v sosednji njene posesti. Prav tako bi tega mirno ne prenesla Avstralija. Jasno je samo, da Nizozemska zdaj, ko je zapletena v vojno doma, ne more braniti svoje posesti v Aziji, a tam je več interesov, ki se ne bodo mogli spozumeti, če se kdo ne bo mogel več upirati prehudim skominam.

Iz Litije

Litija je zmagovalca. V nedeljo se je odigrala poslednja nogometna tekma v letošnjem pomladanskem terminu. Moštvo SK Litije je premagalo vsa ostala zasavska nogometna moštva, s katerimi se je srečalo. Poslednja tekma se je odigrala proti SK Svobodi iz Zagorja. Ker so zmagali Litijani tudi proti njej, je doseglo naše moštvo prvenstvo v Zasavju. Naši sportniki in njih prijatelji so veseli pomembne zmage.

Meningitis pojenjuje. V Litiji je ponehalo vsako novo obolenje za meningitisom. Nekaj bolnikov je še na zdravljenju v ljubljanski bolnici, ostali Litijani pa so se vrnili že zdravi domov. V okolici pa sta se pojavila dva nova primera. Neko dekle je zbolelo v Prekerjih, mali vasi pod Sv. Miklavžem v kresniški občini, kjer se je bolezen letos tudi najprej pojavila. Iskreno pomilovanje je zbudila neka kmetiška žena iz Prežganja, ki je prinesla v Litijo svojo 17 mesecev staro hčerko, ki je obbolela za neznano boleznijo. Zdravnik, ki je pregledal bolno dekle, je ugotovil meningitis. Nato so pozvali iz Ljubljane reševalni avto, ki pa je dospel šele čez štiri ure. Ves čas je morala uboga mati prenašati obolenje otroka na svojih rokah. Seveda je prišla tako v dotik tudi z našo mladino in odraslimi Litijani. Ta dogodek je zbudil pri nas mnogo nevolje. Pristopni činitelji bodo oskrbeli sedaj za take primere izolirnice, kjer bodo okoličani, ki pridejo z obolenimi otroci v Litijo, čakali na zdravnika, odnosno na reševalni avto.

CMD za naše Kočevje. Litijška podružnica CMD je pokrenila nabiralo zbirko za naše kočevske rojake. Knjižna zbirka kaže že prav lep uspeh. Prijavili so se že prvi rodoljubi in dostavili predsednici CMD gđ. Meškovi že prav lepo zbirko raznovrstnih knjig, ki jih bo ponesla naša podružnica ob priliki svojega poletnega izleta na Kočevsko, kar s seboj. Za izlet vlada pri nas precejšnje zanimanje. Stranke, ki imajo pripravljene knjige za zbirko CMD, naj obveste o tem CMD, ki bo poslala po knjige.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tričrki pnevmatike. — Ceniki franco!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ST. 26

Priložnostne prodaje, upravljanje in nadzorovanje hiš — prevzema

Imobilija
BEGRAD
INEZ MINAILOVA 17
Telefon 26-167 in 28-260

HRANILNE KNJIŽICE
vrednostne papirje
najugodnejše prodaje pri
Bančnem kom. zavodu, Maribor
Aleksandrova 40

Najboljši vod.lik po radijskem svetu je

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokov. članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

MEDNARODNI
SPEDICIJSKI BIRO
V LJUBLJANI

R. RANZINGER

USTANOVILJE O 1876

Lastni konc. carinsko posredniški biro — Javna skladišča z direktno zvezo s progo drž. železnic. — Zastopstva v vseh trgovskih in industrijskih centrih tu in inozemstva.
Brzlj. nasl.: Ranzinger — Telefon: 20—60, 31—60

Vesolje se naglo širi

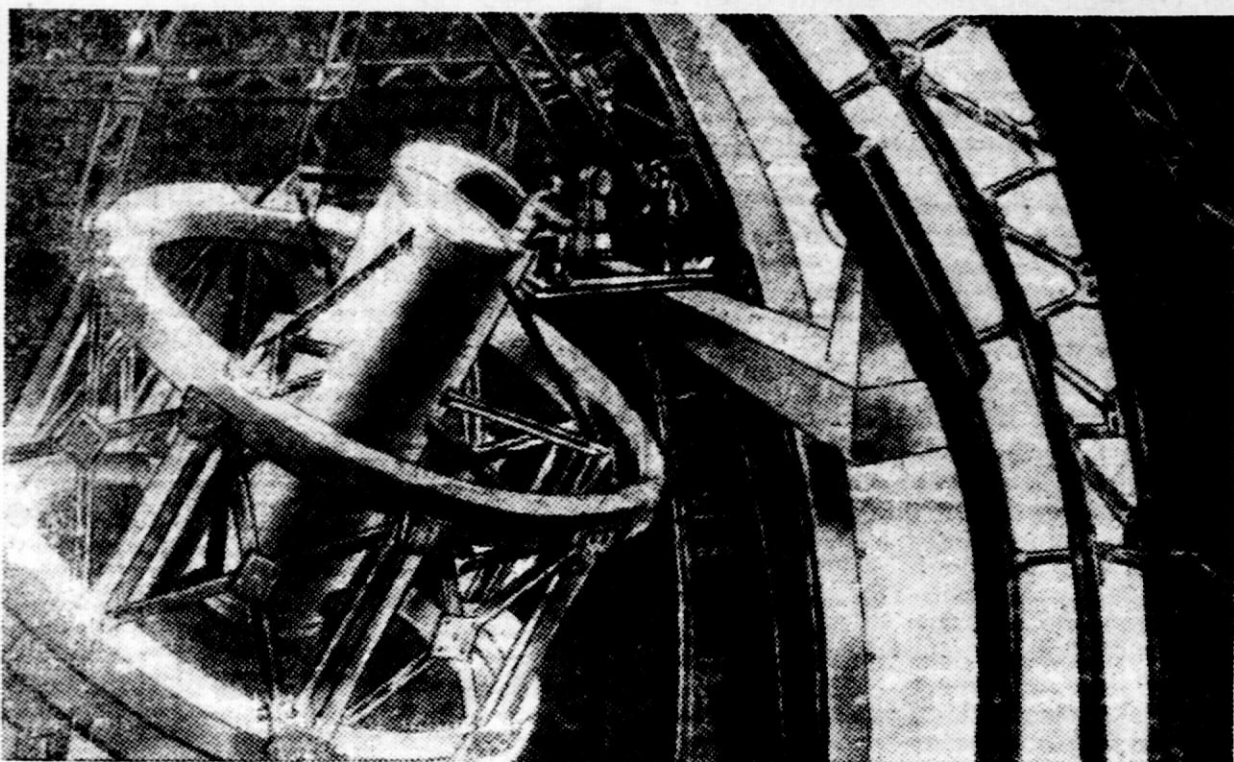
Kljub silnemu porastu znanosti, človeški um ne bo magel nikdar povsem odkriti vsa čuda vesolja

Doslej so bila zamašna vsa stremjenja, da bi človek zapustil zemljo ter odletel v neskončni nebesni prostor pogledat, kakšno je vesolje v resnici. Ker tega ni mogel, se je posluževal priprav, ki so mu približale vesolje, da si lahko sedaj ustvarimo že precej točno sliko o njem. Te priprave so bile daljnogled in spektroskop ter fotografski aparati.

Ko je Galileo Galilei prvič opazoval kroženje Jupitrovih lun in je Kepler sestavil svoje zakone o gibanju nebesnih teles, si je komaj kdo lahko predložil, kakšen je vesolje. Bilo je treba dolgega napornega dela, preden so astronomi prišli do sedanjih izsledkov, vendar pa še vedno niso zadovoljni z dosedanjimi dognanji. Na Mount Wilsonu postopno proučujejo

precej jasno sliko o krasni skupini zvezd v ozvezdju Herkula. V tej skupini je okrog 150.000 stalnic.

V Rimski cesti se ne vrste le stalnice, temveč tudi grmade kozmične snovi, ki je povsem temna. To snov so odkrili tam, kjer se kažejo med zvezdami črne vrzeli. Tu in tam je pa ta temna snov tudi osvetljena od bližnjih stalnic. Takšnih meglov in je zlasti mnogo v ozvezdju Oriona. Ena najkrajših je vidna s prostim očesom kot zvezdica, v daljnogledu se nam pa pokaže kakor krasen ožarjen oblak. V notranjosti tega oblaka žari trapezoid zvezd stalnic, ki ožarjajo to temno meglo. Ta temna snov je tako redka, da na zemlji ne moremo doseči niti tako redkega zračnega prostora (vakuma) tudi z

Največji daljnogled na svetu je na gori Palomar v Ameriki — Pogled na zgornji del daljnogleda

velike spiralne megle, ki so oddaljene od nas dolgo vrsto svetlobnih let. Hkrati na Palomarju končujejo instalacije velikega daljnogleda. S temi deli se bosta obzorje astronomov ter pogled v vesolje znatno razširila. Tako se nam postopno kažejo obrisi vesolja vzporedno s tem, kako se širi obzorje iz velikih zvezdarn. Daljnogled, ki so nam približali vesoljske svetlobe že iz daljave tisoč trilionov kilometrov in kmalu bodo izčrpale vse možnosti, da bi lahko pogledali še globlje v vesolje. Kljub temu poznamo šele neznamenit del ogromnega vesoljskega prostora, v katerem je ves naš solni sistem manjši kakor točka in kjer prav za prav človek ne pomeni nič.

Če pogledamo v ta neskončni prostor z največjim daljnogledom, ugotovimo, da so daleč izven mej našega solničnega sistema razkropljeni kakor zrna peska v ogromnem prostoru drugi nešteti solni sistemi. V daljnogledu se nam pokažejo silno oddaljene stalnice zgolj kakor pike, vendar nam spektroskop pomaga, da lahko na podlagi njihove svetlobe ugotovimo, iz kakšne gnote so sestavljene. Sestavo zvezd poznamo danes že precej dobro, ne vemo pa še, kako se njih snov v raznih okoliščinah spreminja. Odkrivamo zvezde, ki se od časa do časa spreminjajo, eksplodirajo in celo včasih razpadajo na dve ali več nebesnih teles. Odkrite so stalnice, ki jih sestavlja izredno redka snov, a so izredno velike, odkrili pa so tudi zvezde z izredno gosto snovjo, a nenavadno majhne.

Potrebno je daljše opazovanje in sistematsko delo, če hočemo opaziti spremembe pri stalnicah. Povprečen opazovalec ni za to dovolj vztrajen.

Dalnogled nam ni odkril le v vesolju razkropljenih stalnic, temveč tudi mnogo krasnih skupin zvezd, ki se nam kažejo v raznih lepih oblikah. Med nje spadajo tudi znane Plejade. Še mnogo več kakor daljnogled sam nam pokaže fotografija, ki bolje izkoristi svetlobo vesoljskih svetov. Tako so s pomočjo fotografije dobili

najboljše priprave. Kljub temu je v tej megli snovi za 30.000 solnc. Po tem si lahko predložimo, kako izredno velik prostor zavzema to meglovje.

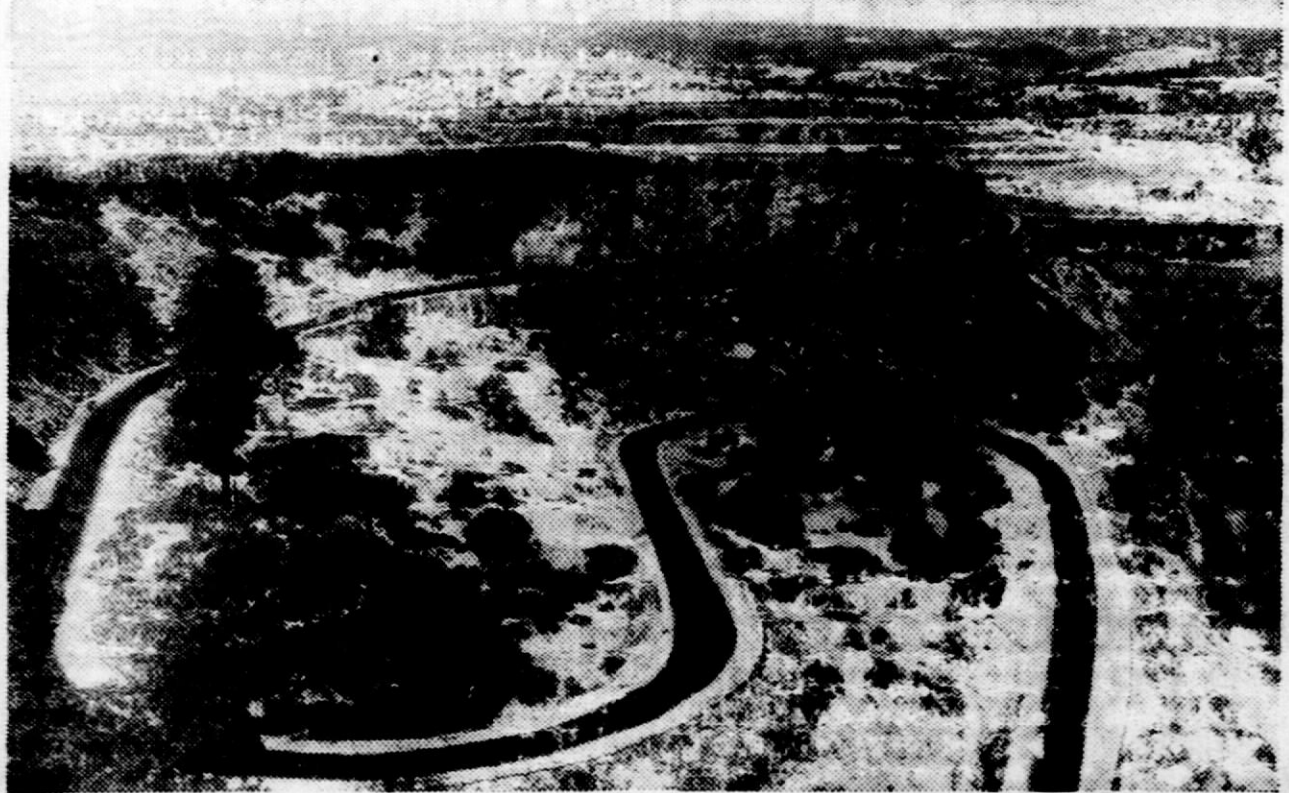
Sedaj to meglovino temeljito proučujejo, ker domnevajo, da je izvor kozmičnih meteorov. Domneva je upravičena, ker so dognali, da so v tej meglovini nešteti drobci meteorov.

Ko zapustimo prostor Rimske ceste, se nam v daljnogledu približajo svetovi, ki so od nas oddaljeni 100.000 svetlobnih let. Najbližje svetlobno leto je velika spirala meglovina v ozvezdju Andromede. Od nas je oddaljena 850.000 svetlobnih let, namreč 8 trilionov kilometrov. S prostim očesom jo vidimo le kot zvezdico, skozi daljnogled pa razpoznamo jedro meglovine. Fotografija nam pokaže krasno spiralo tvorbo, ki se jo je posrečilo razčleniti astronomom v posamezne zvezde prvič l. 1925. Nekoliko dalje je podobna megla v ozvezdju Trikotnika, z večjim daljnogledom pa opazimo v raznih ozvezdjih takšnih meglov celih skupine. Z izpopolnjenimi instrumenti se jim je posrečilo odkriti podobne tvorbe v oddaljenosti mnogo milijonov svetlobnih let. Sedaj jih je registriranih že nad 100 tisoč.

Živimo v celoti, ki jo imenujemo vesolje. Vse mirujoča pa ni mogla začrtati mej, čeprav bi imeli še tako popolne instrumente. Vprav senzacionalno je bilo odkritje, da se vesolje stalno širi. Za primer bi lahko rekli, da se širi kakor balonček, ki ga napihujemo. Vesoljstvo se širi izredno naglo. Ugotovljeno je, da se najbolj oddaljene vesoljske megle oddaljujejo v hitrosti čez 40.000 km v sekundi. Če bodo kdaj po tisoč letih naši potomci hoteli ujeti v svojih daljnogledih najbolj oddaljene spirale megle, ki so jih odkrili sodobni astronomi, bodo morali imeti mnogo boljše instrumente, če bodo hoteli videti vsaj toliko, kolikor vidijo zdaj astronomi iz naših najboljših zvezdarn: vesolje se širi, vesoljske megle se naglo oddaljujejo in vesoljski prostor je čimdalje redkejši, čim bolj se širi.

Kako krote ameriške avtomobiliste

Skrivne naprave za merjenje prispevnosti prenatragnih avtomobilistov

Avtomobilista ob Kolumbiju

Avtomobilista mora bliskovito misliti, ko vodi vozilo po velemestnih izredno živahnih cestah, toda vse ima svoje meje in seveda tudi sposobnost naših živcev in možgan. Človek ni stroj, pa tudi najpopolnejši stroj pogosto odpove.

Hitrost človeških živčnih impulzov je zmeril učenjak Helmholtz in ugotovil, da znašajo 27 m na sekundo. To je precej malo in ta številka bi naj bila svarišna za avtomobiliste in motocikliste. Samo ena črta na številčnici brzinomera pomeni lahko mejo med življenjem in smrtjo. Človek se ne zaveda kratkega intervala časa in delovanje možganov se ustavi za odloček sekunde, do usodne nesreče pa lahko pride tudi, ko med naglo vožnjo avtomobilista nenadno nekaj zmoli, n. p. da se ustraši,

ko mu nenadno kdo skoči pred vozilo ali se pa pred njim pripelje. Ko kazalec brzinomera niha pri številki 70, to se pravi, ko vozilo drvi 70 km na uro, pomeni to, da prevozi v sekundi okrog 20 m. To je izredno mnogo. Ker hitrost naših živčnih impulzov znaša okrog 27 m na sekundo, drvi vozilo 5 do 10 sekund slepo kajti avtomobilist ne more v tem času reakcije ničesar ukreniti.

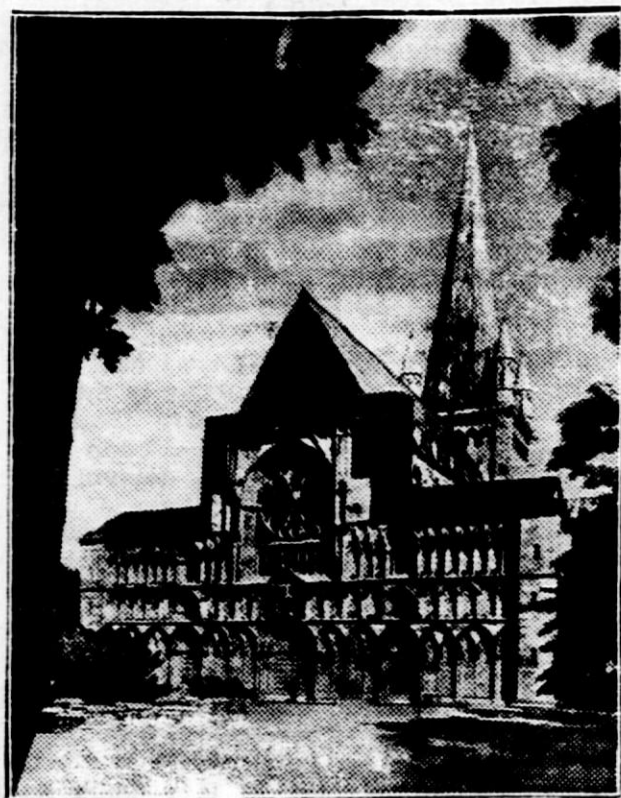
V Ameriki so dokazali velik pomen tega časa, ko avtomobilist v veliki hitrosti vozi nekaj časa slepo, in da so avtomobiliste nevarne predvsem vzrok prepočasnih živčnih impulzov. Zato se je prometna policija začela posluževati posebne metode, ki jo imenuje Edisonboy, da bi avtomobilisti vozili počasnije. Ukrepi ameriške prometne po-

licije po tej metodi so zelo originalni. Policija instalira na zelo prometnih cestah ob robu cestišča, kjer so po navadi hidranti, v primerni razdalji po dve svetilki in fotoelektrični celici. Te instalacije so dobro kamuflirane, da jih avtomobilist ne opazi, ko vozi mimo. Ko vozi v pasu med fotoelektričnimi celicami, se na električnih »stoparicah« avtomatsko zaznamuje čas. Na podlagi tega časa izračunajo, s kakšno hitrostjo je avtomobilist vozil. V bližini teh instalacij parkira ob robu ceste policijski avtomobil, v katerem se skrivajo policijski opazovalci. Pred tem vozom je pa akrit očem avtomobilista poseben mehanizem, ki požene gumijasto figurino »Edisonovega dekca« pred drveči avtomobil. Avtomobilist drvi mimo instalacij in parkirajočega avtomobila, ne da bi kaj opazil. Niti ne sanja se mu, da so prometni redarji zmerili hitrost njegove vožnje. Nenadno mu skoči pred vozilo mali deček, ki se je prej skrival za parkirajočim avtomobilom. Avtomobilist se ustraši, a je že prepozno, da bi vozilo zavrl; vozilo zdrvi čez dekca. Za avtomobilista je postal usoden kratek čas, ko se je ustrašil nenadnega dogodka zaradi tega ni dovolj zgodaj zavrl vozila. Posledica tega je povzročil človek. Avtomobilista se pa v našem primeru vendar potolaži, ko ugotovi, da je povzročil le gumijasto figurino. Toda ta eksperiment mu ostane še dolgo v živem spominu, da vozi mnogo bolj pazljivo ter s skrbjo gleda na kazalec brzinomera. Policija je z novo metodo omejevanja hitrosti avtomobiliske vožnje zelo zadovoljna.

Trondhjemska fjord

Bogata pokrajina okoli Trondhjemja je bila nedavno še središče hudih bojov med Nemci in zavezniškimi vojskami, zato je razumljivo, da je bil trondhjemska fjord tudi v središču svetovne pozornosti.

Fjord ima znatno drugačen značaj kakor druge značilne norveške pokrajine. Bregovi so bolj ploskoviti in čeprav gorati, so vendar precej nižji, tako da sega fjord mnogo globlje v kopno kakor mnogi drugi norveški zalivi. Posebnost je tudi, da so v trondhjemska fjordini gozdovi, ki jih ni nikjer drugje v zapadni Norveški. Pokrajina prehaja postopno iz dolin v pogorje. Večje doline, zlasti okrog Störena, kjer je važno železniško križišče, križajo izvrstne

Katedrala v Trondhemju

ceste, ob njih pa se vrste bogata naselja. Tu je ena najbolj plodnih kmetijskih pokrajin Norveške. Ker je podnebje precej milo, pridelujejo mnogo žita.

Trondhem je staro kraljevsko mesto. Ima visoko tehnično šolo in sedež škofije. Trondhjemska stolnica je zelo stara. Začeli so jo graditi v 13. stoletju. Pristevajo jo med najlepša poslopja v Skandinaviji. V mestu je še mnogo lesenih hiš. Eno največjih poslopj je trdnjava, ki dominira nad krajem. Pred vzhodom v trondhjemska fjord sta dva velika poskovita otoka Smölen in Hitteren. Trondhem ima tudi zelo važen strateški položaj.

Kratko življenje človeškega jajčeca

V svoji poučni knjigi »Tajna plodnih in neplodnih dni pri zdravi ženi« pojasnjuje dr. J. Navratil zakaj izgubi človeško jajčece možnost biti oplojeno že po šestih urah. Tudi moško seme izgubi svojo plodilno sposobnost zelo hitro, po prof. Knautsu najpozneje v 48 urah. Vitalnost spermatozoidov uniči neobčutljiva kemična polje, deloma pa višja temperatura v ženskih organih. Pri jajčecu so vzroki drugačni. Glavni je ta, da mora jajčece preden zapusti jajčnik opraviti kompliciran razvoj, nekašno notranjo pripravo za svojo bodočo spojitv z moškim semenom, ki prinese s seboj očetovske lastnosti.

Priprava jajčeca je v prvi vrsti v tem, da se v dveh naglo drug drugemu sledočih delilnih procesih ločijo tisti delci materine dedne gnote, ki pridejo na njihovo mesto očetove dedne lastnosti. Drugače bi ne moglo priti do združitve materinih in očetovih lastnosti. Šele potem, ko se oboje spoji, lahko nastane zarodek novega življenja, novega človeka, ki ni povsem ne oče ne mati. Važno je, da brez teh lastnosti, ki jih prinese s seboj moško seme, jajčece ne more nadaljevati svojega razvoja, niti povsem dozoreti. Jajčece pa ne more dolgo čakati na moško seme, ker se življenje ne more ustaviti razen v smrti, čim je začelo pljuže dalje. Ko je telo jajčeca v jajčniku dozorevalo za obnovo, zapusti jajčnik. Drugi najvažnejši del delitve svoje dedne baze, čije ločitev je baje pripravljen, lahko opravi jajčece po novih dognanjih šele potem, ko se je združilo z moškim semenom. Biti mora hitro oplojeno, to se pravi, dobiti mora hitro očetove lastnosti, da se lahko sploh njegov razvoj nadaljuje. Če se to pravčasno ne zgodi, se naravni razvoj jajčeca ustavi in posledica tega je, da jajčece pogine. Zavišje se v neprodorno mrenico, ki se pozneje še utrdi in čez 15 dni naravnim potom izloči.

IZPOLNJENA PREROKBA

— Preden sem se poročila, mi je vedela prerokovala, da me vidi v domu moža, kjer je mnogo zlata.
— In se je napoved uresničila?
— Da, poročila sem se s pozlatarjem.

Stare zgodovinske zmote

Sodobno raziskovanje zgodovine je ovrglo razne trditve, ki so zgolj legendarnega značaja

Mnogi neresnici iz zgodovine dandanes sploh ni mogoče več izkoristiti. Slepo verujemo na primer, da je Kristof Kolumb odkril Ameriko, da je Diogen živel v sodu itd. Izkazalo se je pa že davno, da je vse to netočno, čeprav v šolah pri pouku zgodovine še vedno uče, n. pr. o vseh Semiramidinih vrtovih v Babilonu, o čudnem vzroku trojanskih bojov itd.

Ali je mogoče se trditi, da je na pr. Termopilski prelaz laško branilo le 300 Spartancev, kakor v šolah še uče? Po najnovejših zgodovinskih proučevanjih se je izkazalo, da je bila ta trditev neresnica. Povsem zanesljivo je ugotovljeno, da bi bilo potrebno najmanj 12.000 vojakov, če bi hoteli obraniti ta prelaz.

Mnoge zgodovinske neresnice so prešle v zgodovino tako, da so jih stalno ponavljali. Tako so prešle v zgodovino tudi legende in dandanes vanje še vedno verujemo. To velja tudi za nezanesljivo razpravo Kleopatrin. O nji so trdili, da je raztapljala bisere v vino in kislu, toga povsem jasno je, da biserev ni moglo raztopiti v kisu, še manj pa v vinu.

Prav tako je legenda, da je skromni filozof Diogen stanoval v sodu. Ta legenda je nastala baje tako, da je eden izmed Diogenovih sovražnikov napisal: »Takšen človek bi moral stanovati kakor pes.« Zelo čudno pa je, da je prav zaradi tega slabega mnenja dobil Diogen v zgodovini sloves simpatičnega skromnega človeka.

Marsikdo ne ve, da je povsem izmišljeno junaštvo o švicarskem junaku Viljemu Tellu. Viljem Tell ni mogel biti junak, ker doslej še niso mogli ugotoviti, da je kdaj živel pod tem imenom kak človek v Švici. Zato je tem bolj čudno, da so si Švicarji ustvarili svojega junaka zgolj iz legendarnega lika.

Tudi številni Homerjevi sicer izredno krasni opisi ne vzdržijo pred vestnim raziskovanjem dandanašnjih zgodovinarjev. Tako n. pr. Troja ni bila nikdar oblegana, pa tudi sama Helena, kateri je dvoril Paris, bi morala biti na podlagi samih Homerjevih trditve stara tedaj že okrog 60 let.

Ali je Kristof Kolumb bil v resnici prvi, ki je odkril Ameriko, je že dalje časa sporno znanstveno vprašanje, toda četudi mu to pustimo, vendar ne smemo trditi, da je bil iznajdatelj slovitega »Kolumbovega jajca«. Jajce je postavil pokoncu florentinski arhitekt Brunellesco Filippo (umrl l. 1446). Slavni arhitekt je hotel s tem dokazati, da lahko uravnovesi velike obroke stolnice v Firenci.

Še dandanes govorimo o prekrasnih višjih Semiramidinih vrtovih v Babilonu;

reanica pa je, da ti vrtovi niso bili nikdar višji. To so bile le ravne ploskve na starih terasah, zasajene z drevesi in ovrticami. Teraso so počivale na močnih stebrih in obokih.

Stalno tudi še ponavljajo zgodovinsko neresnico, da je francoski kralj Karel IX. v grozni šentjernejski noči (od 23. na 24. avgusta 1572) streljal na Hugonote, bilo je pa še davno povsem zanesljivo utemeljeno, da se Karel IX. osebno ni udeležil klavnja v šentjernejski noči.

Ghirlandajeva slika Kristofa Kolumba v mestni galeriji v Genovi

Še vedno velja tudi »deviška« angleška kraljica Elizabeta za izredno milo in nežno; ugotovljeno pa je, da je v napadih besnosti divje brčala dvorne dame in svoje ljubke.

Zgodovinska zmota je tudi, vendar se je zavedajo in izkoriščajo, da je v gradu Blois na škotskem na kamenitem tlaku še vedno vidno krvav madež, kjer je bil umorjen David Rizzij, tajnik in ljubček Marije Stuart. Dobro poučeni ljudje pa vedo, da ta madež od leta do leta obnavljajo z rdečo barvo. Potreben je zaradi tujskega prometa.

75 letnica kabla Evropa-Amerika

Pred 75 leti, leta 1865, so se lotili tretjega poskusa zvezati Evropo z Ameriko s podmorskim kablom. Misel take zveze starejša z novim svetom, je že starejša. Najbolj naletimo že pri izumitelju brzojavja Morseju. Za zvezo raznih dežel po kablu pod vodo si je pridobil velike zasluge eden izmed ustanoviteljev nemške elektrotehnične industrije Werner Siemens, ki je izliral žice s kavčukom.

Dvakrat je doživel neuspeh Cyrus Field, ki je poskušal položiti kabl med Ameriko in Evropo. Pri tretjem poskusu, ki se je pa posrečilo, je porabil največje ladje tistih časov »Great Eastern«. To je bil zares orjak med tedanjimi parniki. Ladja se na kljub temu ni obnesla. Zato jo je lahko Field uporabil za polaganje kabla. Na ladjo so natovili kabl. Pri tem so morali premagati velike težave. Opetovano se jim je kabl pretrgal, zlasti ko je za spuščali globoko v morje. Šele ko so uporabili posebne zavora, ki jih je že pred leti priporočal Werner Siemens, se je posrečilo kabl položiti in leta 1866 je bila Amerika zvezana po kablu z Evropo.

Kobilice ustavijo vlak

V potopisu »Skoki Tammerlanovo državo« pripoveduje Čeh J. Malý o metli srednje in severne Buhare, o kobilih, ki požro vse, kar dosežejo. Celo plateno blago in obleko pa tudi lesene posode niso varne pred njimi. Od kosatih drevov ostane samo gole veje, vse se pokrije z belo, ostudno plastjo, plezajočih in škrtajočih kobilih, ki pogosto ustavijo celo vlak. Na tratičah se jih namreč nabere toliko, da jih koleza neka časa tlačijo in tarejo, dokler se ne nabere pod njimi toliko sluzaste gnote, da obični lokomotiva na mestu in se vrte samo koleza.

Da bi se ta metla ne razširila tudi v Turkestan, je organizirala ruska vlada cele ekspedicije pod vodstvom generala Sunikova. Domačini se iz praznovernosti neradi udeležujejo pokončevanja kobilih, kar otežkoča delo. Kobilice se najlažje pokončajo v prvem razdobju razvoja, ko še nimajo kril. Okrog krajev, kjer ležajo jajčeca, skupljejo do pol metra sloboke jarke in poškrope trabo z raztopnim arzenom. Kobilice, ki popadajo v jarek, zasujejo s prstjo, druge pa uniči arzen. Proti odraslim kobilicam je borba težka. Človeku pomagajo ptice — vrane, krkavci in štorke. V prvi vrsti pa škordi. Tudi mravlje rade žo jajčeca. Najbolj so pa navdušeni za kobilice škordi. Čim več kobilic se pojavi, tem več je tudi škorec. Brez teh pomočnikov bi bil človek v borbi proti kobilicam skoraj brez moči.

100.000 vdov išče ženina

V solčni Kaliforniji se je našla pogumna žena, Nellie Brooke Stullova, ki je ustanovila Klub vdovcev in vdov. V Kaliforniji živi baje 100.000 vdov in vse upajo, da se bodo še omožile. Nikjer v Ameriki ni baje toliko moških željnih vdov, kakor v Kaliforniji. Stullova namerava potovati po poedinah ameriških državah in po potrebi tudi drugod, kjer bo skala tem vdovam ženine.

Svoj klub je ustanovila leta 1920, in od takrat so prejele članice približno 1.000.000 možitvenih ponudb. Sama Stullova jih je dobila 32.000. Omožiti se pa sedaj ne namerava, ker je 30 let srečno živela z možem in zdaj pravi, da se mu niti po smrti neče izneveriti. Pač je v tem 20 letih moža že tisoč članic svojega kluba. Po njenem mnenju je prvi zakon samo do-

10 milijonov najlepšemu možu

V svetovnih listih se je nedavno zopet pojavilo ime bivšega italijanskega roko-borca Enza Fiermonte, čigar poročna zgodba je polnila pred petimi leti stolpce vseh svetovnih listov. Enzo Fiermonte je bil rojen pred 31 leti v Casamassini v provinci Bari kot sin kmečkih staršev. Kot roko-borec je prišel pred dobrih 5 leti v Ameriko, kjer je nastopal z velikim uspehom. Sloval pa ni samo kot roko-borec, temveč kot izredno lep mož.

V Kaliforniji se je udeležil lepote tekme in proglasen je bil za najlepšega moža na svetu. Na tekmi se je zaljubil vanj ameriška multimilijonarka Dickova, ki je bil njen prvi mož znani ameriški finančnik Astor. Ta je našel tragično smrt pri katastrofi parnika »Titanic«. Njegova vdova se je drugič omožila z Willom Dickom, od katerega se je pa kmalu ločila. Ko se je zaljubila v lepega italijanskega roko-borca, je bila stara že nad 40 let. Potem se je z njim v znanem mestu Renu, Zeninu je bilo šele 26 let, toda zakon ni bil srečen. Kajti priletna žena je bila zelo ljubosumna na svojega mladega lepega moža. Končno je Fiermonte zapustil svojo ženo in odpotoval nazaj v Italijo. Ljubezen nedavno umrle bivše Astorjeve žene do italijanskega Adonisa je bila na gotovo zelo vroča. Kajti čeprav jo je zapustil, mu je določila v oporoki 10.000.000 dolarjev.

94 let vojak

Neverjetno se sliši, da bi mogel biti človek skozi 94 let vojak, na je vendar res. V arhivu nemškega vojnega ministrstva je spravljen star orumenel list, ki potrjuje, da je res živel mož, ki je skoraj celih 100 let služil vojske. Ta pač po službenih letih najstarejši vojak na svetu je bil Matija Schröder, rojen 20. decembra 1707 v Kölnu ob Renu. Ze ko mu je bilo 16 let je oblekel vojaško suknjo in avstrijski armadi. Pod habsburško zastavo se je udeležil vojne v Srbiji, Italiji, ob gornjem Renu, na Češkem in v Slezi. Udeležil se je pa tudi manj srečnih vojn, ki jih je takrat Avstrija vodila proti Frideriku Velikemu. Schröder je služil kot najemni vojak. Leta 1760 je prišel v prusko ujetništvo. Bilo mu je sicer že 53 let, pa ga ujetništvo ni prav nič potrljo. Nasprotno takoj je presedlal v prusko vojsko in se boril proti Avstrijcem enako hrabro kakor prej na avstrijski strani proti Prusom. Tudi po sklenitvi habsburškega miru je ostal v pruski armadi, v kateri so služili takrat najemni vojaki iz vseh dežel. Po kraljevi smrti je bil stari vojak dodeljen 54. pešpolku, kjer je služil pri proviantu do l. 1793, ko je bil premeščen k žandarmerijskemu polku. Schröder je umrl 22. marca 1817, star 110 let. Ob smrti je služil pri prvem zapadno pruskem oddelku žandarmerijskega polka v Bischofswerde. Do zadnjega trenutka svojega življenja je bil duševno in telesno izredno čil.

MORNARJI MED VIHARJEM

— Ali vidite na zemljevidu to točko? — pravi kapitan. — Če je to otok, smo rešeni, če pa je naprava to muha, gorje nam!

Lepi uspehi naših jadralcev

Jugoslavija zavzema po številu izvežbanih jadralcev osmo mesto na svetu

Ko je 1.1890 inž. Oto Lillenthal prvi poletel, viseč na krilih svoje lastne in pomankljive letelce priprave, si njegovi skeptični sovrstniki niso mogli predstaviti, da bo ta »vražja priprava«, s katero se je bavil, mogla kdaj v bodočnosti osvojiti mlada bitja vsega sveta. In res, ko je Lillenthal čez šest let pri poletu nesrečno izgubil življenje, so idejo letenja s planernim letalom popolnoma opustili.

Pretekla je potem cela vrsta let, preden so se pojavili novi poborniki letalske misli, ki so s silnimi letali krkor Lillenthal nadaljevali delo na njegovi dragoceni zapuščini. Te tedaj so se vrste jadralcev močno pomnožile, čeprav je bilo jadralno letalstvo še v prvi ekzasti svojega razvoja in napredka. Število pripadnikov nove ideje se je iz dneva v dan večalo. Konstrukciji brez-motornih letal so posvečali čim dalje večjo pozornost. Na podlagi izkušenj, ki so jih pridobili inženjerji pri izpopolnjevanju motornih letal, so poklicali tudi matematike na pomoč. Jadralna letala so dobivala vedno bolj pravilne oblike k. l. in ostalih svojih delov. Prvotne skoke prvih jadralnih letal, trajajočih komaj nekaj sekund, je napredek jadralstva zamenjal z večurnim jadranjem. Tako je postala popularnost tega mladega sporta popolnoma upravičena. Nemčija lahko imenujemo zibelko jadralnega letalstva, kajti tu so bile prve jadralne šole in središča, od koder se je kakor epidemija širilo po vseh svet. Najbolj je razvilo na Poljskem in Češkem. Mladina je razprostrti rok sprejela novi »sinji sport«. Vedno večje število mladeničev je prihajalo v jadralne šole. Ko je pred leti Nemčija bila primorana opustiti svoje vojno letalstvo, je imela dovolj prilike, da si je vzgojila močno civilno in jadralno letalstvo. Prav na podlagi tega je bilo mogoče, da se je iz nje razvilo jadralstvo po vsem svetu.

Pri nas se je razvoj jadralnega letalstva pričel šele s l. 1932, ko so naši prvi jadralni letalci prišli iz nemških jadralnih šol, sicer pa so ljubljanski kakor tudi beograjski akademiki-jadralci že l. 1930 pričeli graditi nekaj šolskih jadralnih letal. Poleg ljubljanske skupine se je tedaj najbolj izkazala skupina »Ikarus« v Beogradu. Takrat je bilo prvo začetniško solanje, vendar v zelo majhnem obsegu, tako da se je praktično pričelo jadralno letalstvo šele v l. 1932. Prva jadralna šola v Srbiji je bila osnovana l. 1932 v Pinosavi, majhni vasi ob vzhodni Avari. Naslednje leto se je ta šola preselila na Novi Vračar pri Beogradu.

gradu. V tem letu je akcija naših jadralnih letalcev imela za cilj, poiskati v državi terene, ki bi ustrezali namenom in potrebam napredujočega brez-motornega letenja. Kakor že rečeno, se je število jadralcev stalno večalo. Letala so postajala vedno boljša in že zgodaj so se pojavila letala, ki so bila delo naših domačih jadralnih konstruktorjev. Sedaj smo dobili zopet novo pridobitev in sicer »Visoko šolo za jadranje« v Vrhu, kjer so atmosferske in druge prilike pripomogle, da smo posebej v lanskem sezoni dosegli nekaj lepih, evropskih rekordov. Pri mednarodnih jadralnih tekmovanjih so naši jadralci dosegli lepe uspehe ter se uvrstili med najboljše jadralne letalce.

V osemih letih dela je pri nas 1670 jadralcev napravilo izpit »A«, 624 »B« in 215 »Sportnih C«. V istem času so naši brez-motorni letalci izvršili 72.418 poletov z jadralnimi letali, kar predstavlja skupno nad 2100 ur jadranja. Po številu višjih jadralnih izpitov zavzema naša kraljevina 8. mesto v svetu. »Srebrnih C« pilotov je na svetu razmeroma zelo malo. V Nemčiji je 1320 pilotov, ki imajo ta težavni izpit že za seboj. Na drugem mestu je bivša Poljska, ki ima 190 »Srebrnih C« pilotov. Slede Anglija 57, Francija 42, Švica 27, Zedinjene države (USA) 25, Madžarska 18, na osmem mestu je Jugoslavija z 11, bivša Češkoslovaška 9, Finska 6, Južnoafriška unija 5, Nizozemska 4, Rumunija 4, Litva 3, Švedska 2, Estonka 2, ostale države Egipt, Brazilija, Kolumbija, Grčija, Britanska unija, Letonska, Španija, Portugalska in Slovaška, pa imajo po enega jadralca »Srebrnih C« izpitom. »Zlatih C« pilotov, katerih izpit je šele lani prišel v veljavo, ima Nemčija 31, Zedinjene države 3, Jugoslavija, Južnoafriška unija, Egipt, Francija in Anglija ter bivši Poljska in Češka pa jih imajo po 1.

Na pragu nove sezone se naša mlada in marljiva brez-motorni letalci pripravljajo z veliko vno, da bodo svoje mesto na svetovni jadralnoletalski listi čim bolj častno izpremenili. Tisoč in tisoč novih mladeničev, ki jih privablja naše jadralno letalstvo pod svoje okrilje, bodo razvili svoje zdrave sile, ter bodo hkrati splošni in povzgnili tako ugled kakor stopnjo našega jadralnega letalstva v svetu. Želimo jim za to delo mnogo uspehov in sreče v upanju, da bomo v najkrajšem času imeli priliko, še kaj več povedati o idealnih uspehih pobornikov jugoslovenskega jadralnega letalstva.

K jubilejni proslavi Sokola v Zagorju

Samo še dober mesec nas loči od dneva, ko bo Sokol v Zagorju proslavil svojo petdesetletnico. Društvena uprava želi, da bi bila ta proslava res velika manifestacija, ki bi pokazala v vsej veličini in v najdostojnejši meri bomen našega zlatega jubileja. Zato opozarjamo že danes vse brate, sestre in prijatelje sokolstva, naj ne zamude te prilike in naj pohite 16. junija v naše črno Zagorje, ki bo dobilo ta dan čisto praznično lice. Zakaj ne glede na izredno visoko obletnico sokolovanja, s kakršno se more ponasati le malo katero sokolsko društvo čutimo, da je danes dober dan za našo državo, da se zbiramo k narodnim in sokolskim manifestacijam.

Za nami je polstoletna doba napornega dela in nesebičnih žrtvi, ki so jih naši bratje vzorniki položali na žrtvenik naše lepe domovine in zlate svobode. Težki so bili tedaj dnevi za te brate. Zakaj biti Sokol je pomenilo biti upornik in revolucionar. Toda čim težja je bila nad njimi pest tedanjih oblastnikov, tem višje se je dvigalo neuklonljivo čelo teh prvih pobornikov za Tyrševe ideje. In če velja to za katerikoli kraj, lahko trdimo, da velja to zlasti za naše Zagorje in polni meri. Danes ko se teh bratov spominjamo, hočemo dati tudi mi polnega duška našim čustvom. Po-udariti hočemo, da nas ne plašijo črni oblaki, ki se kopičijo po vsem obzorju naše sončne Jugoslavije. Nasprotno — dvigajmo tudi mi smelo svoja čela! Pokažimo, da smo pripravljeni na vse. Pokažimo svojo železno voljo kljubovati vsemu kar bi nas moglo ograjati od katerekoli strani. Zato proč z malodušjem. Praznik zagorskega Sokola naj bo praznik vsem onim, ki čutijo in mislijo z nami.

Uprava sokolskega društva v Zagorju ob Savi si je nadelala kot svojo najvažnejšo nalogo, preskrbeti vsem bratom in sestram od blizu in daleč, ki bodo dne 16. junija naši gostje, da jim bo ta dan v resnici ostal v najlepšem spominu. Za to že zdaj skrbijo zletni odbor z vso vno. Bratska društva bodo v kratkem prejela prijavnice pole in prosimo naj bi bile te prijavnice čim natančneje in zanesljiveje izpolnjene. S tem bo delo zletnega odbora, zlasti pre-

hranjevalnega odseka, mnogo olajšano. Z odlokom generalne direkcije državnih železnic v Beogradu GD br. 21.033/40 od 28. III. 1940 je odobrena polovična vozni- na, ki velja od 13 do 16 junija zaključno za odhod in od 16. do 18. junija zaključno za povratek v vseh razredih osebnega in brzega vlaka. Istega dne se hočemo tudi pokloniti spominu našega prvega brata Sokola, blagorodnega Viteškega kralja. Tega dne bo odkritje njegovega spomenika pred pročeljem prenovljenega sokolskega doma. Društvena uprava je zaporila na najvišjem mestu za pokroviteljstvo N. Vel. kralja Petra II. S tem spomenikom se hočejo Sokoli v Zagorju odločiti kralju, ki je položil svoje dragoceno življenje na oltar domovine. Hočemo pa tudi s tem dejanjem dati čim polnejšega poudarka našemu jubilejnim prazniku. Zato bratje in sestre, pridite 16. junija v Zagorje ob Savi. Zdravo!

Ljubljanski Sokol kliče!

Dan pripravljeno, ki ga je odredil savez Sokola kraljevine Jugoslavije za vso kraljevino za nedeljo 12. maja, bo priredil Ljubljanski Sokol

v nedeljo 12. maja ob 6. zjutraj na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tirolju.

Udeležba na zboru je obvezna za vse članstvo in naraščajoč obojega spola. Vsakdo naj odhaja pri vhodu na telovadišče listek z navedbo svojega imena, prihrane in poklica. Izostanek se mora prej opravičiti pisмено ali ustmeno v društveni pisarni v Narodnem domu. Upoštevali se bodo le najtežnejši razlogi.

Pregled je ob vsakem vremenu; obleka poljubna. Zaključek ob 7. zjutraj. Zdravo! Ljubljanski Sokol

Poslednje vesti:

Nemško prodiranje ustavljeno

Poslanica kraljice Viljemine vrhovnemu poveljniku nizozemske vojske

Amsterdam, 11. maja. AA. Nizozemske radijske postaje poročajo, da je kraljica Viljemina poslala vrhovnemu poveljniku nizozemske vojske poslanico, v kateri izraža svoje globoko zadovoljstvo zaradi junaškega odpora nizozemskih čet. Temu odporu se imamo zahvaliti, pravi kraljica, da se nemško napredovanje smatra lahko na vseh krajih za ustavljeno. Nemške čete so naletele povsod na odločen odpor nizozemske vojske.

General Vinkelman, ki je vrhovni po-

veljnik nizozemske vojske, je poslanico objavil vsem častnikom in vojakom.

Amsterdam, 11. maja. s. (Reuter). Amsterdam je imel davi med 6. in 7. div. letalska alarna. Vrženih je bilo več bomb, vendar pravijo uradni podatki, da samo n. aokolico letališča pri Amsterdamu in nobena v središču mesta. V južnozgodnem predmestju se je silila silna eksplozija, izkazala pa se je, da je eksploziralo nemško letalo, ki je bilo pri napadu sestreljeno.

Spopad na zapadu bo usoden

Italijanska sodba o razširitvi vojne na Nizozemsko in Belgijo

Rim, 11. maja. AA. Diplomatski uradnik Stefani ugotavlja, da so Nemci ponovno prehiteli zavezništvo, ki so imeli namen, da se današnji spopad razširi. Lord Halifax je osebno izjavil, da sta zapadni vesleli imeli namen začeti z operacijami na drugi odsekih. Spopad dveh armad na zapadu bo usoden. Osem mesecev sta Francija in Anglija mislili, da bosta lahko ustvarili velik nevtralen blok. Toda s porazom na Poljskem in Norveškem je propadla ta iluzija. Upanje, da bo mogoče dobiti vojno z blokado, vsiljeno vsej Evropi, je bilo isto tako iluzija. Enako utrneji obali z obeh strani. Rena sta prisilili obe vojski poiskati si drugo bojišče. S stekom okoliščin so bili zavezništvi in Nem-

ci prisiljeni napraviti bojišče v ravninah Belgije in Nizozemske. Toda naj se dogaja karkoli, odgovornost za to vojno nosijo samo zavezništvi, kakor je v ostalem dokazal tudi Lloyd George v spodnjem domu.

Švicarski glas

Curih, 11. maja. i. »Neue Zürcher Zeitung« prinaša članek v zvezi z včerajšnjimi dogodki in pravi uvodoma, da nemška spomenica, pač ne bo nikogar prepričala o namenih Nemčije, nikogar premotila in preslepila. Ta akcija je bila s strani Nemčije že dolgo časa pripravljena. Švica pa kljub temu znala tudi v bodoče varovati svojo svobodo. Švica je popolnoma mirna in temeljito pripravljena.

Resno svarilo za Ameriko

Ameriški tisk o posledicah nemške ekspanzivnosti v Evropi — Združiti se morajo vsi nacionalni elementi Zedinjenih držav

New York, 11. maja. j. (United Press). Ameriški tisk se zelo obširno bavi z najnovejšimi dogodki v Evropi ter z majhnimi izjemami odločno obsodja nemški napad na tri male nevtralne zapadnoevropske države. Listi označujejo ta napad kot »zločinski podvig«, ki se po svoji naravi obsodja sam bolj kakor ga morejo obsoditi zunanji opazovalci.

List »New York Herald Tribune« razmotriva zlasti vprašanje, kakšen vpliv utegne imeti nemška ekspanzivnost v Evropi na Karibsko morje ter na Tih Ocean. List priha da do zaključka, da problemi, ki jih je sprožila najnovejša nemška akcija, ne ostajajo omejeni samo na lokalna morja okrog Evrope, niti ne samo na Atlantski ocean z Grenlandom in Islandom, marveč sega njega vplivna sfera tudi na druga svetovna morja, kjer leže kolonialne posesti držav, ki so bile na novo zapletene v vojno. Toda razen teh problemov materialne narave zadaja nemška akcija tudi vprašanje, tičoč se življenja samega, ker je direktno naperjena proti sieherni pravici in proti vsem pravilom svobode. Amerika potrebuje glede na težke naloge, ki jo čakajo v bodočnosti najtesnejšega združenja vseh nacionalnih elementov Ameriške unije.

List »New York Times« razmotriva popolnoma slična vprašanja ter naglašja, da pomeni napad Nemčije na Belgijo in Nizozemsko resno svarilo za Zedinjene države, da napravijo red v svoji hiši, utrdijo svojo obrambo ter se pripravijo na vse morebitne posledice te najnovejše nemške akcije, ki utegne vrediti odsev vojnega požara tudi preko Atlantskega in Pacifičnega oceana na južno hemisfero.

Ameriška pomoč zaveznikom

Washington, 11. maja. aa. (Havas) Nekateri člani kongresa priporočajo v zvezi z evropskimi dogodki, naj Amerika m. m. presoja novi položaj, medtem ko drugi, med njimi tudi senator King, izjavljajo, da je treba nuditi zaveznikom nujno pomoč. Več senatorjev priporoča, naj se zaveznikom nudi vsa možna pomoč, razen ekspedicijske armade. Senator Pittman, predsednik odbora za zunanje zadeve, smatra, da je nemški napad na Belgijo in Nizozemsko novo opozorilo za Zedinjene države, naj pazijo na dogodke na Daljnem vzhodu.

Washington, 11. maja. AA. (Reuter). V zvezi s sklepom osrednje uprave ameriškega Rdečega križa, da začne zbirati pri-

spevke za fond 10 milijonov dolarjev za pomoč Belgiji in Nizozemski, je predsednik Zedinjenih držav dal izjavo, v kateri je med drugim dejal. Pozivam vse ameriške državljane, ki sočustvujejo z nesrečnimi državama, ki doživljata danes strahote zračnih napadov, da se čim obilnejše odzovejo vabilu Rdečega križa.

Razgovori Rim Washington

Washington, 11. maja AA. (Havas) »Zunanje ministrstvo sporoča da je ameriški veleposlanik v Rimu imel na svojo iniciativno sestanko z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano v zvezi s tem sestankom je zunanji minister Cordell Hull odklonil vsako izjavo o podobnosti. Ve se, da je italijanski veleposlanik v Washingtonu princ Colona obiskal več predstavnikov zunanjega ministrstva, med njimi načelnika oddelka za Evrope Mapeta. Razlogi za ta obisk niso znani.

Navdušen sprejem zaveznikov čet v Belgiji

London, 11. maja. AA. (Reuter). Posebni dopisnik agencije Reuter poroča, da je na belgijski meji priredilo belgijsko prebivalstvo francoskim in angleškim četam izredno ganljiv in impozanten sprejem. Nepregledne kolone tovornih avtomobilov z vojači ter malimi in velikimi tanki, oklopnih avtomobilov in drugih motornih vozil se valijo proti Belgiji. Z obrazov zaveznikov vojakov se čita navdušenje in trdna odločnost za borbo do konca.

Belgija in Nizozemska v zaveznikem gospodarskem sklopu

London, 11. maja. AA. (Havas). Trgovinsko ministrstvo je izdalo splošno dovoljenje za uvoz blaga iz Nizozemske in Belgije. S tem so padle vse omejitve, ki so doslej veljale glede trgovinskega prometa z Belgijo in Nizozemsko. Ta ukrep je stopil takoj v veljavo.

Bolgarska nevtralnost

Sofija, 11. maja AA. (DNB) Pod predstvom zunanega ministra Popova se je sestel parlamentarni odbor za zunanje zadeve. Odbor je soglasno ugotovil, da politika, ki jo vodi Bolgarija, to je politika miru in nevtralnosti, edino odgovarja interesom države in želji naroda.

»Peta kolona« ne funkcioniira več

Bruselj, 11. maja. AA. (Reuter). Številno žrtve zračnega napada na Bruselj znaša po dosedanjih podatkih 41 mrtvih in 82 ranjenih. Četrti signal za alarm v toku včerajšnjega dneva je bil dan ob 22.55. Tu se trdi, da je nevarnost pred četami, spuščanimi s padali minula, in da »Peta kolona« ne funkcioniira več. V vzhodnih belgijskih krajih vlada relativen mir in ni znaka o nadaljnjem napredovanju nemških čet, ki so bile ustavljene pred glavnimi obrambnimi črtami.

Zavrnen protest v Berlinu

Berlin, 11. maja. i. Belgijski in nizozemski poslanik sta skušala včeraj na pristojnem mestu izročiti protestno noto zaradi vpada nemških čet v njuni državi. Službojuči uradniki pa ju je zavrnil in tudi ni hotel sprejeti njunih spomenic. Današnji nemški jutranji listi v svojih komentarjih k temu dodajajo, da je to brezprimerna drznost s strani Nizozemcev in Belgičev. Ni bilo dovolj, da sta bili obe vladi tako rekoč tihi zaveznici Francije in Anglije in da sta ju stalno podpirali, imata sedaj še to drznost, da se upata protestirati proti upravičenemu postopanju Nemčije.

Odločilna ura

Berlin, 11. maja. i. Minister Forstner je danes naslovil na nemške frontne delavce apel, v katerem pravi, da je v včerajšnjem nemških vojakov v Belgijo in Nizozemsko prišla odločilna ura in izkazalo se bo, da njihovo dveletno delo na zapadnem braniku države ni bilo zaman. Toda nemški frontni delavci morajo biti pripravljene na nova dela, na nova utrjevanja. Pripravljeni morajo biti, da izpolnijo nalogo, ki jim je bila določena, frontni delavci bo stal vojak v fronti ob strani.

Manifest francoskih sindikatov

Pariz, 11. maja. br. (Belga) Osrednji odbor francoskih socialističnih sindikalnih organizacij je objavil manifest, naslovljen na belgijske in nizozemske delavce. V manifestu izrekajo francoski delavci svoje simpatije belgijskim in nizozemskim tovarišem ter jim zagotavljajo da bodo ramo ob ramo z njimi šli v boj za zmago načel svobode, neodvisnosti malih narodov in demokracije. Borba, ki je bila vsiljena, se je pričela končati le ne bomo preje, dokler ne zmagamo in izvojujemo pogojev za lepše in boljše življenje naše nedolžne dece, ki je bila preko noči pahnjena v vojno viхро.

Nemški poslanik pri Molotovu

Moskva, 11. maja. s. (Ass. Press). Nemški veleposlanik von den Scullenburg je imel včeraj trinitni razgovor s predsednikom sveta komisarjev Molotova.

Neresnična vest

Amsterdam, 11. maja. j. (Havas) V dobro poučenih nizozemskih krogih izjavljajo da jim ni ničesar znano o nekakšni nameravani zaroti proti kraljici Viljemini. Vest iz ameriških virov, da so skušali neki krogi odstaviti vladarico ter instalirati v Haag Nemčiji prijazno vladno, so docela izmišljene.

Protiukrepi v Nemčiji

Berlin, 11. maja. AA. (DNB). Notranje ministrstvo je pozvalo vse državljane Belgije in Nizozemske ter belgijskih in nizozemskih kolonij, ki so stari nad 15 let in ki prebivajo na ozemlju Nemčije, naj se roku 24 ur osebno prijavijo najbližjemu policijskemu oblastvu. Prijavitelj se morajo tudi osebe, ki so imele vsotičas belgijsko ali nizozemsko državljanstvo, ter so ga na to izgubile. Vsi državljani navedenih držav smejo zapustiti svoje prebivališče samo na osnovi dovoljenja policijskih oblastev.

Nemški »skakalci« v Rotterdamu

Rotterdam, 11. maja. e. Po poročilih o bojih z nemškimi »skakalci« v okolici Rotterdama kaže, da se je ned letališčem v Rotterdamu spustilo s padali okrog 400 nemških vojakov, katerim se je, kakor zatrjujejo, takoj pridružil tudi več nemških državljanov v Rotterdamu. Del teh skakalcev se je takoj zakopal, toda naglo so jih Nizozemci vrgli iz jarkov in pregnali. Druga skupina skakalcev se je pa zabarikadirala v neko hišo in se tam branila. Toda Nizozemci so hišo obkolili, jo zažgali in Nemce obstreljali s strojnimi. Vsi Nemci, v kolikor niso padli, so se vdali. Sodijo, da je akcija »skakalcev« v okolici Rotterdama dokončno odstranjena, kajti večina »skakalcev« je padla ali pa pobegnila.

XVIII.

TAJNA ŠIFRA

Bertranda ni vedela ničesar o naklepih proti markizu de Valcoru, proti temu, v njenih očeh nadnaravnemu bitju. Niti na misel ji ni prišlo, da bi mogel biti on junak take drame, da bi se ji zdel njena lastna nesreča v primeri z njo prava igrača.

Bertranda ni čitala novin. Govorila ni z nikomer razen z gospodinjo, kjer ji je bil Gilbert najel stanovanje. Le-ta je pa z previdnostjo nalagal svojem jeziku molk o tem predmetu vprico najvnebita bitja, udanega markizu tako, kakor mu je bila udana vsa njegova rodbina in tudi vse prebivalstvo primorskega kraja Finistre. Če glas javnosti, dasi tako močan, ni prodiral do deklečinih ušes, je bilo bolje, da ni ničesar vedela. In če bi končno zvedela za proces, ki je dvigal toliko prahu in radovednosti, ni bilo prav nič potrebno, da bi vedela ali samo slutila, da je njen ljubček zapleten vanj.

Krinka ljubezni

Roman

Markiz se ji je naglo bližal. Menda jo je bil opazil. On! On!... Zaščitnik njene rodbine, ta dobri grajski gospod, ki je kazal toliko ljubeznivega zanimanja za njeno babico in njo samo, ki je skrbel za njo v otroški letih in ki si je še nedavno prizadeval obdržati jo v samostanu, da bi ostala mirna in čista. On bo zvedel za njen padec. Od njega pa bo zvedel za njeno sramoto ves kraj, zvedela bo za njo tudi njena stara mati. Kdo ve, da-li je ne bo prisilil vrniti se v Bretagno? To bi bila za njo tako velika sramota, tako veliko ponižanje, da bi raje pretrpela vse na svetu, samo tega ne.

Že se ji je zdela, da se z Valcorovih oči, ki jo morajo zdaj zdaj opaziti, ironično in zaničljivo upirajo v njo pogledi vseh tistih, ki so jo videli, kako je doraščala v nedolžnosti liki sveža in krasna roža.

Bertranda je vstala, da bi zbežala. Toda markiz je bil tako blizu, da je bila nevarnost, da bi obrnila nase njegovo pozornost. S svojimi kretnjami bi se bila lahko izdala. Saj jo je poznal tako dobro! Videl

jo je tolikokrat skakati pred seboj, ko je stopal po stezi med pečinami in ko je vsa srečna hitela domov povedat, da prihaja.

Naglo razmišljanje je zadržalo nesrečnico. Sedla je nazaj, vzela robec iz torbice in si zakrila z njim obraz, obrnjena s hrbtom proti markizu.

Kako bi jo mogel zdaj opaziti v tako gosti senci? Sicer pa tudi ni verjetno, da bi se tako velik gospod zanimal za tako ubožico.

In res se ni zmotila.

Slišala je kraj sebe na hodniku prožne korake lakastih čevljev, ne da bi se ti koraki le za hip zadržali ali ustavili. V prsih je začutila skelečo bolečino. To je bila Bretagna, njen dom, ki je stopal mimo nje, ne da bi jo spoznal. To je bil krasen grad, zalit s solnčnimi žarki, obenem pa tudi njena hišica ob morju. To so bila njena otroška leta, vse zbegane njene sanje, glasovi in duše, ki so kričale in jo klicale.

Bilo je konec vsega, konec za vedno.

Toda strah je spreletel njen obup.

Koraki so se naenkrat ustavili. Pridružil se jim je odmev drugih korakov. Slišala je glas, ki je nekaj šepetal.

Markizov glas je odgovarjal trdno in glasno, čeprav zelo zamolklo.

— Zares... Če ste vi tisti, za katerega se izdajate, je bolje, če se ne pokažete pri meni.

— Že več dni vam sledim povsod, — je mrmral nekdo. In Bertranda je bila preperčana, da je bila to tista temna postava, ki jo je bila opazila malo prej v temi.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekluci, izjave beseda din 1.- davek posebej.
Za pisane odgovore glede malih oglasov je ureba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo

Kokus tekači

za točnike in stopnišča v vseh barvah v zalogi pri SEVER RUDOLF, LJUBLJANA — MARIJIN TRG 2.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRVOVRSTNA VINA
ter pristno žganje si nabavite po sledečih konkurenčnih cenah:
Namizno belo liter din 8.—
srbski prokupac » » 9.—
rizling » » 9.—
dolenjski cviček » » 10.—
jabolčnik » » 5.—
muškati silvanec » » 12.—
dingač » » 12.—

žganja:
tropinovec liter din 28.—
slivovka » » 28.—
brinjevec » » 36.—
rum » » 36.—
borovničar » » 36.—

Mrzla jedila!
Se priporoča »Buffet« J. Jeraj, nasl. Minka Videtič, Ljubljana, Sv. Petra c. 33 9. L.

Ali res nimate še srečke drž.

razr. loterije?

poročite čim prej svoje enjeni naslov na navadni dopisnici: ali sreče, bančni poslovni

Bezjak

Maribor, Gosposka ul. 25

Oglašuj

male oglase

Slovenski Narod

PRED NAKUPOM OBUTVE
si oglejte našo nedeljsko razstavo. Brnjakovič Zivko, diplomirano čevljarstvo, Ljubljana, Igriška 3 (pri Drami). Sprejmeta se učenec in učenka 1271

PRVOVRSTNA TRAJNA
moderne frizure, solidna postrežba in cene. Salon Kosec, Miklošičeva 18. 1274

BOTRICAM IN BOTROM
se za birmo priporoča fotograf Mancini, Ljubljana-Vič. 1276

MREŽE ZA POSTELJE
dobite najceneje v Komenskega ul. 34. 1270

VSakovrstno poristvo
se vedno po starih cenah dobavi v moderni in solidni izdelavi trdka »Oprava«, Celovška 50. Sprejemajo se naročila. o. L.

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Francišanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri **PRESKER** Sv. Petra cesta 14

Poslušajte me!

Vsi botrički in botrice, ter birmančki in birmanke, ne pozabite, da pri nas bo vse pripravljeno za vas: za botre pivo, vino bo, za botrice pa vse bo to, kar srce si želelo bo! Za birmanke in birmanke dovolj bo sladke oranžade in tudi slastne limonade in razne druge še naslade: potice bodo vas vabile, da mize bodo se šibile, še mnogo raznih bo slaščic, da boste vsi veselili li! Kdor se pri nas bo okrepčal, ne bo pozabil pač nikdar, kdaj je pri birmi srečen bil in Binkošti se veselil v gostilni

„Pri lovcu“
Ljubljana, Rimska cesta 24, vogal Bleiweisova cesta 2.

KUPIM POSESTVO
manjše v okolici Maribora. Grager Alojz, Kapla, pošta Brezno na Pohorju. 1279

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MLADA GOSPODINJA, simpatična, želi znanja z akad. naobrazženim gospodom do 36 let. Ponudbe na upravo lista pod »Harmonija«. 1290

DAMA GOSPA, čedna in prijazna, ki v svojem zakonu ni zadovoljna, naj pošlje svoj polni naslov s sliko na upravo »Slov. Narod« pod šifro »Binkošti prazniki«. Tajnost strogo zadržana. 1292

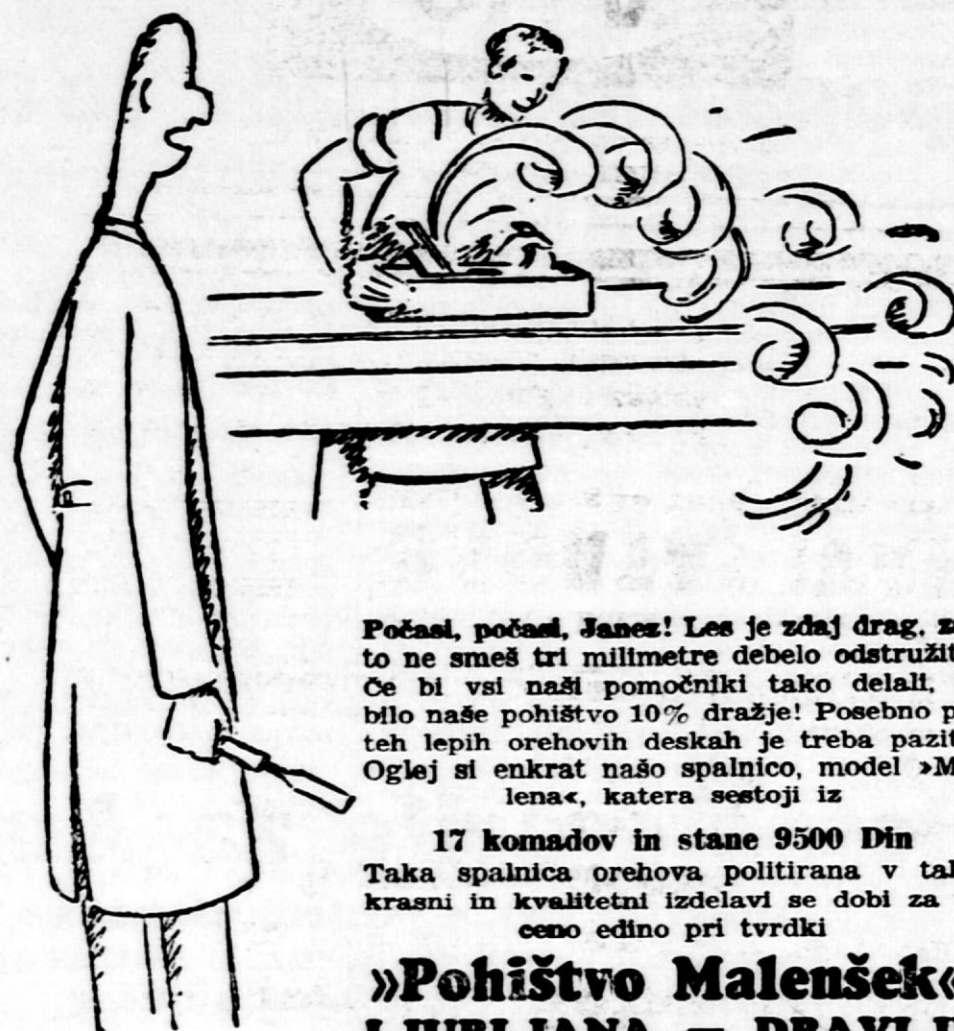
STANOVANJA

Najmanjši znesek 8.— din. Beseda 50 par. davek posebej.

DVE STANOVANJA
po eno sobo, kuhinjo in pritliko, suhi, sončni in zračni, blizu tramvajske proge oddam za 1. junij. Naslov v upravi Slov. Naroda. 1280

PRODAM

Izvrstna **MEDICA**
barva ustne in lica! Dobite jo v **MEDARNI** Ljublj.

Počasi, počasi, Janez! Lee je zdaj drag, zato ne smeš tri milimetre debelo odstružiti! Če bi vsi naši pomočniki tako delali, bi bilo naše pohištvo 10% dražje! Posebno pri teh lepih orehovih deskah je treba paziti! Oglej si enkrat našo spalnico, model »Milena«, katera sestoji iz

17 komadov in stane 9500 Din
Taka spalnica orehova polirana v tako krasni in kvalitetni izdelavi se dobi za to ceno edino pri trvdki

»Pohištvo Malenšek«
LJUBLJANA — DRAVLJE
CELOVŠKA CESTA 258
(Tik tramvajske postaje »Slepi Janez«)

Najmovejše frizure, bar-

vanje las, trajna ondula-

cija. Salon komfortno mo-

derno opremljen.

„RAKAR“

Prešernova 7

poleg glavne pošte

Halo!

PRVOVRSTNO VINO SE TOČI

v restavraciji »Rožna dolina«

Vsako nedeljo OCVRTI IN PEČENI PIŠCANC!

Slavko Gačnik

restavracija „Rožna dolina“ — Marn.

Telefon 20-03

Kongresni trg 19, poleg nunske cerkve

Elektrotehnično podjetje

BOGATAJ IVAN

Izvršuje vse električne inštalacije in popravila. — Trgovina in zaloga vseh vrst inštalacijskega materiala. Strokovno in solidno delo, nizke cene!

NENAVADNO TENKA

a kljub temu zadržana zanesljiva!

„OLLA“

Manjvredne imitacije energično odklonite, gre za vaše zdravje!

GOSTILNA

pri »Starem mlinu«

(prej »Kolesija«) — Trnovo

Za praznike vsa vina čez ulico 1 din ceneje!

— Mrzla in topla jedila in sveže morake ribe vedno na razpolago. — Vse sezono različni, čevapčiči in prašički na ražnju.

— Kdor hoče dobro vince piti, mora k Vinku Ložiću priti!

Se še za naprej priporoča

Vinko Ložić, gostilničar

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

6. L.

špedijsko podjetje

TURK

LJUBLJANA

prevzema

Prosto javno skladišče

Ocarinjenje

uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunavanja carine in vse informacije brezplačno.

Vilharjeva c. št. 33 (nasproti nove carinarnice).

Telefon: 24-59

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni.

Masarykova c. št. 9 (nasproti tovarnega kolodvora). — Telefon: 21-57

Vskladiščenje

raznega blaga kakor tudi pohištva v lastnem, mestne trošarine in uvozne prostem javnem skladišču. Oskrba inkaso povzetij

Kotnikova ul. št. 12 (nasproti mestne elektrarne). — Telefon: 80-73

Zahvala.

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga in sina, gospoda

Osolina Josipa

se najpriscernejše zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini, gospodu monsignoru dr. Krulju za ganljiv nagrobni govor, starosti Sokola gospodu dr. Prislanu za poslovljni govor pred hišo žalosti, zdravniku g. dr. Čedeju za skrbno nego v času bolezni, sokolskemu društvu in gasilski četi za častno spremstvo, pevskemu društvu za ganljive žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem prijateljem in znancem, ki ste ga v tako obilnem številu spremili in počastili na njegovi poslednji poti.

LASKO, dne 9. maja 1940.

MICI — soproga; MARJA — mati in ostalo sorodstvo

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Majerjeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 6

„SPECTRUM“ d. d.

tvornice ogledal in brusilnice stekla

LJUBLJANA

Telefon 23-43

ZAGREB, Vlaška ul. 83

Telefon 22-683

Celovška c. 81

SPLIT, Kruševičeva 13

Telefon 23-68

VELEZALOGE STEKLENIH PLOŠC IN OGLEDAL VSEH VELIKOSTI IN OBLIK ZA POHIŠTVO, OPREME, STAVBE, AVTOMOBILE, NADPISE ITD.

Banovinska in sreska

prodajna skladišča otvarjamo za naš neobhodno potreben epohalen in ekonomičen izdelek. Aktualna množinska samoprodaja. Potreben je za vse industrije, obrti, trgovine, gospodarstvenike in privatnike.

Stalen in kolosalen zaslužek in dolgoletno zaposlenje. Strokovno znanje ni potrebno. Interesenti, ki razpolagajo s potrebnim kapitalom za prevzem blaga na skladišču (od 5000 do 20.000), naj pošljejo reame, točno obrazložene ponudbe z navedbo razpoložljivega kapitala in banovine ali areza, za katerega se zanimajo, na Publicitas d.d., Zagreb, Illica 9, pod šifro »Preuzimam prodajno skladišče«.

Binkošti v planinah

Ledeni možje se bližajo, že čutimo hladnejše ozračje, deževnih dni bo kmalu konec. Obetajo se sončni binkoštni prazniki. Pomlad nudi obilo lepote turistom po hribih in gričih Slovenije, planincem, ki z umerjenim korakom stopajo proti vrhovom, kjer se leži sneg, pa tudi drznim planincem plezalcem, ki se polagoma zopet približujejo ljubljenskim stenam. Pogledimo proti Gorenjski ter si izbirajmo postaje. Že Medno in Medvode sta važni točki za spomladanske izlete proti Katarini, Grmadi, Tošcu in dalje proti Polhovemu gradu. Iz Skofje Loke se številni turisti vzpenja-

prijetna in na novo preurejena planinska postojanka založena z vsemi dobrotami. Se številnejši bodo turisti, ki se bodo odpeljali že danes pred prazniki v Boh. Bistrico in z avtobusom do »Zlatoroga«, kjer se je pričela spomladanska sezona. V temnem jezeru se zrcali mlado zelenje z obrežja, zeleni pašniki so polni spomladanskega cvetja, slap Savice bobni v zadnjem delu Ukanc čez strmo skalovje in v vsem tem spomladanskem čaru stoji »Zlatorog« s svojimi prijaznimi prostori in prijazno okolico. Se nekoliko dalje je treba stopiti in že se prične pot na Komno, kjer se poslavja zima: sneg je skopnel, na pri-sojnih straneh se že pojavlja avrikel, ki s svojo zlato barvo krasijo sivo skalovje. Na Komni je lepo ob vseh letnih časih in pomlad je tukaj gori nad Bohinjskim jezerom polna mikavnosti.

Megle so se razpršile: izpred ljubljanske glavne pošte zagledamo vrhove Kamniških planin. Blizu so, dovolj je zvezan z majhnimi stroški, časa je dovolj za razne izlete v te gore, torej izberite čas odhoda z vlakom ali avtobusom v Kamnik, odtod do Stahovice; tu pa krene prva skupina na desno na Veliko planino, kjer je že obilo spomladanskega rasti in toplega sonca, druga skupina se odloči na levo proti Kravcu, kjer jo čaka edinstven razgled; tretja družba krene v Dom v Kamniški Bistrici; komednejši ostanajo za praznike v prijaznem planinskem domu, oni pa, ki jih mičejo vrhovi, se vzpenjo na Kokrško sedlo ali v Jermanova vrata, kjer bosta za praznike oskrbovani obe postojanki. Povsod bo dovolj družbe, dovolj prijatnega spomladanskega razpoloženja in dovolj domačnosti v planinskih kočah.

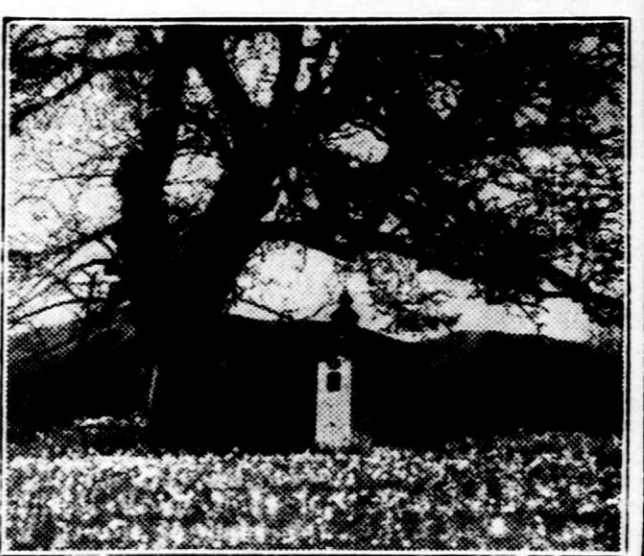
Zasavje je odeto v praznično obleko, sadno drevje cvete, vmes poganja mlado zelenje, oči turista se ne morejo napasti na spomladanskih krasotah. Izletov dovolj: na Sveto goro, na Kum, na Mrzlico, na Šmohor, na Lisco in na številne druge hribe, kjer se oko odpočije na svežem bukovju. Logarska dolina je že pričela s svojo sezijo, avtobusna zveza iz Celja je ugod-

Motiv s Triglava

jo na vrh Ljubnika, kamor jih vodi dobro označena pot. Kranj ima v svoji okolici mnoge izlete; je glavno izhodišče za izlete v Karavanke; še kratka vožnja do Tržiča, z avtom do Ankeleta in hitro v Dom SPD na Kofcah, kjer bo kar prijetno ob binkoštnih praznikih. V Zirovnici zagledamo široki hrbet Stola; od postaje je le pol-druugo uro hoje do Valzatorjevega doma in odtod se tri ure na vrh Stola, kjer bo Prešernova kočica nudila za praznike primerno zavetišče. Z Jesenic bodo turisti hiteli proti Golici, kjer je pričena bogata spomladanska rast na edinstvenih narcisnih poljih.

Odločiti se je treba na Jesenicah, ali stopimo v vlak proti Bohinjski Bistrici ali proti Ratečam-Planici. Odločimo se najprej za izlet proti Martuljekovi skupini. V Mojstrani vabijo vrhovi Rjavine, Čmra in Vrbanova spica, dolina Vrat je že ozelenela, Peričnik buči v prepad, pod severno Triglavsko steno je začelo živahno življenje v Aljaževem domu, ki je oskrbovan od 11. maja dalje, tako da je že preskrbljeno za zavetišče onim, ki se bodo povzpeli v razne gorske predele Triglavskih vršacev. Tudi smučarji imajo še svoje veselje na Triglavskem ledeniku; za njihov telesni blagor skrbi Staničeva kočica, ki bo oskrbovana od 15. maja dalje. Razor in Prisojnik vabita turiste iz Kranjske gore; lahko pridejo tudi bližje pod steno Mojstrovke in prebijejo v tem čarobnem gorskem svetu dva prosta dneva v Erjavčevi koči na Vrščici, ki je oskrbovana. Oni, ki si bodo ogledali značilne oblike Jalovca in Travniške stene, bodo stopili v Tamar, kjer je

Kraljestvo narcis na Golici

na, prijetno je bivanje v Aleksandrovem domu v Logarski dolini. Prostrano Pohorje je že vse spomladno, dostopi so urejeni za avtomobiliste, komodne pešce in hitre planince; kdor je prav uren, obišče za praznike vse planinske postojanke od Mariborske kočice mimo Ruške kočice, Klopne vrha, kočice na Pesku, Senjorjevega doma do kočice pod Kepo, odkoder se vrne iz Mislinja po železnici zadovoljen nad krasno uspešno izletom.

Ako se sami ne morete odločiti, kje bi prebili bližnje praznike v planinah, se posvetujte s pisarno SPD na Aleksandrovi cesti.

»Kleopatra«

Ljubljana, 11. maja
Drevi bo na našem opernem odru krstna predstava velike opere domače zgodovine-

Dr. Danilo Švara

ske opere, ki jo je pod naslovom »Kleopatra« spisal in skomponiral dr. Danilo Švara. Dr. Švara je bil naš glasbeni literaturist že dobro znan komponist. Izmed njegovih del so bila deležna doslej še največjega uspeha nekatera njegova simfonična dela in klavirske skladbe. Še bolj vidno pa se je doslej udeleževal kot eden izmed najmarljivejših in najbolj večjih dirigentov naše Opere, kjer je glasbeno nadziral in pripravil številna najtežja dela operne literature z izredno preciznostjo in znanjem. Bogata odrska izkušnja, ki si jih je nabral v teku svojega dirigentskega delovanja, so ga vzpodbudila, da se je končno l. 1937 lotil komponiranja izvirnega opernega dela, za katerega osnovo si je našel primerno interesantno snov iz življenja egipčanske kraljice Kleopatre, ki za jama borbo mogočnega rimskega imperija s tedaj že zahajajočo veličino mističnega egipčanskega sveta. Skladateljevo mnogostranstvo lahko najbolje spoznamo iz dejstva, da si je znal iz tega sižija sam s peresom ustvariti učinkovit libreto, ki ga je razdelil v dva dela in devet slik. V glasbenem oziru je ostal dr. Švara zvest svojim znanim modernističnim stremljenjem, le da je v svojem razvoju svoj prvotno ekstravagantni modernizem že deloma ublažil, hoteli ustvariti nekaj nov sloga nove realistične opere s predvsem pevsko hvalčnimi in pevskimi partijami. V harmonskem smislu je našel nekatere popolnoma svojeve zveze, v dramskosti trdih scenah pa se po potrebi situacije ni plašil niti naj-

rezkejših disonanc. Vsekakor predstavlja njegov operni prvenec več kot zanimiv poskus snovanja izvirne operne tvorbe, zlasti še zavoljo širokopoteznosti koncepcije, ki ji sicer ne najdemo para v naši ne baš bogati operni literaturi!

Naslovno partijo »Kleopatre«, ki je izredno težka in naporna — saj obsega sedem izmed devetih slik! — bo pela naša mlada in izredno nadarjena pevka V. Heybalova, ki kaže v svojem umetniškem stremljenju stalen vzpon in od katere si smemo nadejati še mnogo odličnih odrskih stvaritev. V letošnji sezoni je vzbudila veliko pozornost s svojimi nastopi v »Sabski kraljici«, »Figarovi svatbi«, predvsem pa s sijajnim uspehom, ki ga je bila deležna v naslovni partiji čudovito lepe Dvořakove »Rusalk«. Simpatična pojava, zvoček in prodoren glas, ter odlične igralske zmožnosti jo kot nalašč usposablja tudi za naslovno partijo dr. Švarove »Kleopatre«.

V partiji Antonija bo nastopil naš prvi tenorist Jean Franci, ki dosega po svojih glasovnih kvalitetah že nivo najboljših, kar smo jih imeli na našem odru. Brez

Operna pevka Heybalova

vseskozi odličnega Janka (Cezar) si letos tudi ne moremo misliti operne premiere, dočim bo partijo kraljevega namestnika Fotinosa z njemu lastno silo umetniškega oblikovanja pel pri ljubljenski mošter Betetto. V ostalih glavnih partijah bodo sodelovali še: Kogejeva, Ribčeva, Španova, Banovec, Dolničar in Lupša. Režija dela je bila v večjih rokah šef-režiserja Cirila Debeve, načrte za odlično novo scenografijo izdelal ing. arh. E. Franz, realizirala pa jih je gledališka slikarna pod vodstvom g. Skružnega. Nove kostume je izgotovila gledališka krojačnica pod vodstvom g. Remškarja in ge. Staničeve.

V rojstno vas poeta

»Moja Muza je Spartanka«

Na binkoštni ponedeljek se odpeljejo razni slovenski rodoljubi v Velike Sirje, da počaste spomin pesnika balad in romanc stvaritelja pesniških del, krepkih jedrnatih in udarnih, ki se zde kot granitni stebri v naši literaturi.

O nesmrtnem pokojniku sem prav v tem listu že večkrat kaj napisala. Hvala sem mu. Saj je bil tako dober in priazen, da mi je še kot mladi kmetki deklici — po-pravljaj pesmice, seznanjal me je z »jambic« in »troheji« in mi posojal knjige.

Pokojnik pesnik je bil po svojih nazorih svobododomilec. Zato je čestokrat moral pretrpeti marami, kar ni zaslužil. Ali to ga ni motilo in ne premaknilo. Popuščal ji nikoli in klonil ni pred nikomur. Vztrajal je na svoji poti kot »mož jeklene«. Na zunaj res precej sam svoj in včasih malce zadržan, a v srcu dober, blag, odkritosrčen in vsekakor mož poštenjak.

Nekoč sem mu spet prinesla nekaj v korekturo. Mem pogovorom je padla beseda o hvalačnosti. Jaz sem namreč omenila, da moramo Slovenci njemu kot stvaritelju tolikih lepih pesnitev ohraniti trajno hvalačnost. Tedaj se je Askerc grenko nasmejal: »Haha, hvalačnost...! Ne poznaš še dovolj sveta in ljudi, ki žive na njem. Hvalačnost išči kjerkoli, le ne pri ljudeh. Hvalačnost je n. pr. njiva, ki ti v jeseni vrača sadove tvojega truda, hvalačnost so ti po svoje tudi živali, ali ljudje — ne. Ljudje ne poznajo te lepe čednosti. Nasprotno. Človek je človeku volk, pravilno trdi latinski pregovor!«

Trpke so bile te besede in porazno so odjeknile tedaj name, ki sem v svoji neizkušeni gledala svet vse v preveč rožnatih barvah. Če bi se danes ponovno sešla z Askercem, o — krepko bi mu udarila v roko in njegovo mnenje bi podpisala z obema rokama. Toda kljub temu bi pripomnila:

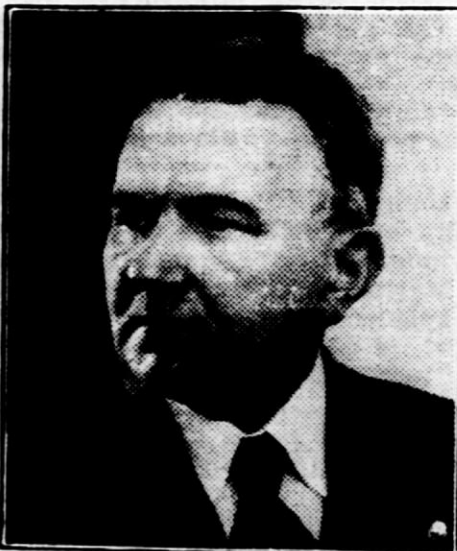
»Pesnik — trpin, čuj! Tvoja sodbja drži kakor žebelj, ki ga zatolčeš s težkim kladivom v steno. Ali — kakor skoro povsod, so tudi tu častne izjeme — hvala Bogu! Glej zbrala se je mladina, dvignili so svoje trudne glave — ne oni, ki so jim pota nastala s cvetjem — nego bratje Slovenci. Po trpljenju in preizkušnjah enaki tebi! Iz hvalačnosti za vse lepo in dobro, kar si jim v toliki meri nudil, hočejo ovekovčiti tvoj spomin. Niso se zblali ne truda, ne žrtve, da, marsikdo si je celo pritrgal od ust. Vsak po svoje, pa vendar strnjeno, roko v roki so šli na plemenito delo, ki je kronano z najlepšim uspehom. Odkupljen, rešen je tvoj rodni krov. Se nadalje bo tu domoval rod iz katerega si izšel ti, naš veliki mislec. To je dar onih, ki vedo ceniti tvoje zasluge, to je spomenik, ki ti ga postavlja tvoj hvalačni narod. In ta spomenik je lepši in pomembnejši od trgeda kamna. Daj Bog, da spet kmalu izide iz te hiše nov genij ter započne in nadaljuje tam, kjer si prejel tvoj, njegov slavni striček!«

Večen spomin poetu — trpinu! Slava pe-niku Antonu Askercu!

Manica.

Dr. Josip Tribuč šestdesetletnik

Vič, 10. maja
Krepak in čil je proslavil danes na svojem domu na Glincah ugledni in obče spostovani br. Josip Tribuč svoj 60-letni roj-

stni dan. Mladostna leta je preživel pri svojem očetu, trgovcu in posestniku, in je obiskoval ljudsko šolo na Grabnu, nato pa staro gimnazijo na Vodnikovem trgu, kjer je maturiral kot zadnji maturant l. 1899. Lani je proslavil s svojimi še živimi sošolci 40 letni jubilej mature. Po maturi je odšel na Dunaj, kjer se je vpisal v pravno fakulteto. Na Dunaju ga je pot vodila v akademsko društvo »Slovenija«, kjer je bil nekaj let tudi tajnik društva. Kot absolviran jurist se je vrnil leta 1904 v Ljubljano, odkoder je odšel kot notarski kandidat v Vipavo. Pozneje je prišel v Ljubljano in nastopil službo pri notarju dr. Volkmu, pri katerem je ostal do l. 1907, ko se je poročil s Pavlo Zdešarjevo, hčerko uglednega posestnika na Viču, in se posvetil industriji. S svojo soprogo je živel v srečnem zakonu do l. 1914 ko mu je umrla. Po njeni smrti je med svetovno vojno odšel na Dunaj, kjer se je vpisal v filozofsko fakulteto in napravil izpit iz umetnostne zgodovine. Svetovno vojno je srečno prebil med študijem na Dunaju, po osvoboditvi pa se je vrnil v svoj domači kraj — na Vič, kjer je otvoril gospodarsko pisarno, ki jo še danes vzorno vodi in daje nasvete vsakomur, kdor se zateče k njemu.

Že v zgodnji mladosti se je navzel naprednega duha in se je po prihodu z Dunaja l. 1904 pričel živahno udeleževati v takratni narodno napredni stranki pod vodstvom dr. Ivana Tavčarja. Pri državnozborskih volitvah l. 1908-9 je bil številni

kandidat narodno-napredne stranke in je kandidiral v ljubljanski okolici proti kandidatu SLS dr. Ivanu Sušteršiču. Jubiliant br. Tribuč je zbral takrat na svoji čisti epo številno naprednih glasov. Tudi v lokalni politiki je igral vidno vlogo. V viškem občinskem odboru je bil nad 15 let n je z velikim uspehom zastopal težnje naprednih Vičanov. V zadnjem občinskem odboru je bil izvoljen na listi JNS, katere zvest član je, in je bil predsednik gradbenega odbora. Mnogo zaslug si je pridobil br. Tribuč za viško občino, da se je v zadnjih letih tako modernizirala.

Kakor je bil v politiki izredno delaven, tako ima br. Josip Tribuč tudi neveljavne zasluge za viškega Sokola. Kot mlad dijak je telovalil v Ljubljanskem Sokolu, ko je prišel na Dunaj ga je vodila pot v češkega Sokola in je posejal telovadbo v tati protestantski cerkvi na Magdalenski cesti (starejša generacija se še dobro spominja te telovadnice na Dunaju). Ko je prišel z Dunaja na Vič, je zastavil vse svoje sile, da se ustanovi na Viču sokolsko društvo. Po septembrskih dogodkih l. 1908 so se pričele priprave za ustanovitev telovadnega društva na Viču. Na pobudo br. Tribuča, pokojnega Slavka Novaka in br. Bo-

likah. Ko se je gradil sokolski dom na Viču, je bil tudi naš jubilar med prvimi pionirji Društva za gradbo doma.

Kot zaveden in odločen narodnjak je narodnik naših naprednih listov že več desetletij. Pred vojno se je krepko udeleževal v predvojnem »Jutru« in »Dnevnu« ter je bil stalni dopisnik »Slovenskega Naroda«. Naš jubilar je bil vse svoje življenje skromen; zato smo mu posvetili te vrstice. V počastitev njegovega življenjskega jubileja mu je snoči priredil pevski zbor Sokola podoknico, k jubileju pa mu je čestitala društvena deputacija s starostor br. Borštnikom in tajnikom br. Horvatom na čelu. Ganjen se je zahvalil br. Tribuč za pozornost in obljubil, da bo tudi v bodoči ostal zvest član viškega Sokola. Br. Josipu Tribuču, odličnemu narodnjaku in Sokolu k njegovemu jubileju bratske in iskrene čestitke: Na mnoga srečna in zdrava leta!

Dr. Ivan Sket 70 letnik

Ugledni celjski odvetnik g. dr. Ivan Sket praznuje danes 70-letni življenjski jubilej. Kdo bi prisodil toliko let njemu, ki je tako mladeniško prožen, živahen in neutrudljivo delaven! Vse njegovo življenje je izpolnjeno s trdim delom za obstanek. Rodil se je 11. maja l. 1870 v Celovcu, v občini Šmarje pri Jelšah kot kmetijski sin. Gimnazijo je obiskoval v Celju, pravo pa je študiral v Gradcu. L. 1907 je odprl v Gorici lastno odvetniško pisarno, s katero se je kmalu uveljavil kot odličnega pravnik.

Kot odličnega in odkritega nacionalista so ga avstrijske oblasti l. 1915 internirale. Internacija in vojni dogodki so mu uničili vse premoženje v Gorici. Po vojni je moral zapustiti Gorico, nakar je odprl odvetniško pisarno najprej v Slovenskih goricah, v Šmarju pri Jelšah in v Celju.

Noben udarec usode — in teh ni bilo malo — ga ni mogel spraviti od začrtane življenjske poti. Vse nesreče je hrabro prenašal in je vedno našel rešitev v neutrudljivem delu.

V srečnem zakonu z gospo Katarino roj. Kramberger so se mu rodili otroci: Ivan-ka ing. Bevcova, Janko, Boris, Stanko in Milenka; najstarejši sin Franci je umrl med vojno na rumunskem bojišču.

Ob pomembnem življenjskem jubileju našega zvestega narodnika se pridružujemo njegovemu rodbinskemu krogu in številnim prijateljem tudi mi z iskrenimi čestitkami in željami za dolgo in srečno življenje!

Za potrebe narodne obrambe

V časih, ki jih preživljamo, morajo vsa naša dejanja, vsa hotenja in vse naše misli služiti samo potrebam naše narodne obrambe in okrepitvi naših telesnih in duhovnih vrednot, ki so nam v dnevih težke preizkušnje tako zelo potrebne. Vsa svoja prizadevanja moramo danes podrediti enemu velikemu cilju: ohraniti in sedanjosti svetovni viri svoj narod neokrnjen ter telesno in moralno zdrav in krepak.

Temu cilju mora letos služiti tudi protituberkulozni teden. Ti dnevi ne smejo biti samo suhoparni nabiralni dnevi za potrebe slovenskega protituberkuloznega skrbstva, ali dnevi, v katerih se samo mimogrede spomnimo trpljenja bednih bolnikov. Letošnji protituberkulozni dnevi morajo biti en sam prazničen dan, v katerem hočemo sebi in svojim narodnim sosedom pokazati, da smo notranje zdravi in samozavestni narod, ki visoko ceni svoje telesno zdravje, katero je najboljšje jamstvo za naše moralne in gnotne odporne sile. V protituberkuloznem tednu mora biti ves narod razgiban, poln veselega razpoloženja in pripravljen za največje žrtve. V protituberkuloznem tednu hočemo kazati svojo ljubezen do narodne skupnosti, izražati svojo pripravljenost za pomoč potrebnim, v protituberkuloznih dneh hočemo simbolično izražati svojo voljo, da hočemo vedno in povsod krepiti narodno samozavest in jačati naše skupne telesne in duhovne sile. Protituberkulozni teden mora biti veliki dan za naše ljudsko-zdravstvene potrebe, s tem pa tudi veliki dan za naše soc. potrebe, ki so tesno povezane s telesnim zdravjem posameznega človeka. Protituberkulozna zveza želi, da je letošnji protituberkulozni teden v vseh ozirih tako organiziran, da bo po svojih gnotnih in moralnih uspehih nadkrilil vse dosedanje podobne priredbe. Priprave za protituberkulozni teden ne smejo biti suhoparne, brez ognja in srca, one morajo biti vsestranske pestre, premišljene in take, da bodo dejansko razgibale ves narod. Posebno važnost polagamo na kraje ob naši narodni meji. V teh krajih mora ljudstvo čutiti, da ima v svojem narodu mnogo smisla za vzajemno samopomoč in polno zaščito, kadar pridejo v njegovo hišo težki dnevi boleznih in pomanjkanja. V protituberkuloznem tednu morajo dejansko sodelovati vse naše kulturne, športne in telovadne organizacije, vsak posameznik mora za potrebe našega protituberkuloznega skrbstva nekaj prispevati. Ničče se ne sme izmikati, vsakdo mora sam poiskati priliko, da položi svoj dar potrebam naroda na oltar. Protituberkulozna zveza naproša vse krajevne protituberkulozne lige, vse slovenske občinske odbore, vsa naša narodna, kulturna, športna in telovadna društva, vsa podjetja, vse zdravilnice in vse posameznike, da se s posebno vnemo pridružijo prizadevanjem za čim veličastnejšo in uspešnejšo izvedbo letošnjega protituberkuloznega tedna. Naša razgibanost v protituberkuloznih dneh mora biti vidna preko naših narodnih in državnih mej. Vsak naš korak v protituberkuloznem tednu mora simbolično izražati našo sposobnost za velike žrtve, ki jih od nas zahteva veliki čas.

Protituberkulozni teden bo v času od 19. do 25. maja. Obračamo se na našo jav-

nost, naj v teh dneh osredotoči svoje misli na trpljenje svojega naroda in se prizadeva, da to trpljenje v čim večjem obsegu lajša in zmanjšuje.

Prosimo razna društva in organizacije, da v teh dneh ne prirejajo svojih prireditev ali pa samo v korist slovenskega protituberkuloznega skrbstva.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11			12		13		
14		15		16		17	
	18		19		20		
21		22					
23		24					25
26	27		28		29		30
31		32		33		34	
35		36		37			
38							

Pomen besed

Vodoravno: 1. slovensko mesto, 9. sibir-ska reka, 10. težinska enota, 11. del suknje, 13. osebni zaimsek, 14. latinski veznik, 15. kurivo, 17. površinska mera, 19. agregatno stanje vode, 21. trabant, 24. poljski pridelek, 26. grška črka, 28. počoba, 30. kem. znak za prvine, 31. svetopisemska oseba, 33. živinska krma, 35. bajeslovno bitje, 37. moško ime, 38. Homerjev ep.

Navpično: 1. reka na Poljskem, 2. ambalaža, 3. srbski jezikoslovec, 4. površinska mera, 5. glasbena nota, 6. števnik, 7. težinska enota, 8. japonsko mesto, 12. hrvatsko pogorje, 16. odposlanec, 18. otok v Jadranskem morju, 20. glasbena nota, 22. elektrotehnični pojem, 23. pogosta rastlina, 25. poljedelsko orodje, 27. rimski pesnik, 29. časovni prislov, 30. obok, 32. veznik, 34. turški plemič, 36. kem. znak za prvine.

Rešitev križanke, objavljene danes tedaj

Vodoravno: 1. Oran, 5. duma, 9. piramidon, 10. Isot, 11. salo, 13. as, 15. T.s., 17. pa, 18. oporoka, 21. dogovor, 22. La (lantan), Oka, 24. A. M. (Anton Medved), 28. halo, 31. Eros, 33. Abesinija, 34. roka, 35. Abel.

Navpično: 1. opica, 2. ris, 3. Ares, 4. nat, 5. dis, 6. udav, 7. mol, 8. anoda, 12. marmoko, 14. voda, 15. Togo, 16. sava, 17. para, 19. po, 20. ko, 22. Lehar, 25. misal, 26. Ilek, 27. hrib, 29. Abo, 30. osa, 31. ena, 32. oje.

Lepi uspehi naših jadralcev

Jugoslavija zavzema po številu izvežbanih jadralcev osmo mesto na svetu

Ko je 1.1890 inž. Oto Lillenthal prvič poletel, vseh na krilih svoje lastne in pomamljive leteče priprave, si njegovi skeptični sovrstniki niso mogli predstaviti, da bo ta »vražja priprava«, s katero se je bavil, mogla kdaj v bodočnosti osvojiti mlada bitja vesga sveta. In res, ko je Lillenthal čez šest let pri poletu nesrečno izgubil življenje, so ideje letenja s planarnim letalom popolnoma opustili.

Pretekla je potem cela vrsta let, preden so se pojavili novi poborniki letalske misli, ki so s silnimi letali kakor Lillenthal nadaljevali delo na njegovi dragoceni zapuščini. Že tedaj so se vrste jadralcev močno pomnožile, čeprav je bilo jadralno letalstvo šele v prvi ekzasti svojega razvoja in napredka. Številni pripadniki nove ideje se je iz dneva v dan večalo. Konstrukcije brez-motornih letal so posvečali čim dalje večjo pozornost. Na podlagi izkušenj, ki so jih pridobili inženjerji pri izpopolnjevanju motornih letal, so poklicali tudi matematike na pomoč. Jadralna letala so dobivala vedno bolj pravilne oblike kril in ostalih svojih delov. Prvotne skoke prvih jadralnih letal, trajajočih komaj nekaj sekund, je napredke jadralstva zamenjal z večurnim jadranjem. Tako je postala popularnost tega mladega sporta popolnoma upravičena. Nemčijo lahko imenujemo zibelko jadralnega letalstva, kajti tu so bile prve jadralne šole in središča, od koder se je kakor epidemija širilo po sosednih državah in preplavila sedaj že ves svet. Najbolj se je razvilo na Poljskem in Češkem. Mladina je razprostrti rok sprejela novi »sinji sport«. Vedno večje število mladeničev je prihajalo v jadralne šole. Ko je pred leti Nemčija bila primorana opustiti svoje vojno letalstvo, je imela dovolj prilike, da si je vzgajala močno civilno in jadralno letalstvo. Prav na podlagi tega je bilo mogoče, da se je iz nje razvilo jadralstvo po vsem svetu.

Pri nas se je razvoj jadralnega letalstva pričel šele v 1.1932, ko so naši prvi jadralni letalci prišli iz nemških jadralnih šol, sicer pa so ljubljanski kakor tudi beograjski akademiki-jadralci že 1.1930 pričeli graditi nekaj šolskih jadralnih letal. Poleg ljubljanske skupine se je tedaj najbolj izkazala skupina »Ikarus« v Beogradu. Takrat je bilo prvo začetniško šolanje, vendar v zelo majhnem obsegu, tako da se je praktično pričelo jadralno letalstvo šele v 1.1932. Prva jadralna šola v Srbiji je bila osnovana 1.1932 v Pinosavi, majhni vasi ob vzhodni Avale. Naslednje leto se je ta šola preselila na Novi Vračar pri Beogradu.

V tem letu je akcija naših jadralnih letalcev imela za cilj, poiskati v državi terene, ki bi ustrezali namenom in potrebam napredujočega brez-motornega letenja.

Kakor že rečeno, se je število jadralcev stalno večalo. Letala so postajala vedno bolj in že zgodaj so se pojavila letala, ki so bila delo naših domačih jadralnih konstruktorjev. Sedaj smo dobili zopet novo pridobitev in sicer »Visoko šolo za jadranje« v Vrhu, kjer so atmosferske in druge prilike pripomogle, da smo posebno v lanskem letu dosegli nekaj lepih, evropskih rekordov. Pri mednarodnih jadralnih tekmovanjih so naši jadralci dosegli lepe uspehe ter se uvrstili med najboljše jadralne letalce.

V osmih letih dela je pri nas 1670 jadralcev napravilo izpit »A«, 624 »B« in 215 »Sportnih C«. V istem času so naši brez-motorni letalci izvršili 72.418 poletov z jadralnimi letali, kar predstavlja skupno nad 2100 ur jadriranja. Po številu višjih jadralnih izpitov zavzema naša kraljevina 8. mesto v svetu. »Srebrnih C« pilotov je na svetu razmeroma zelo malo. V Nemčiji je 1320 pilotov, ki imajo ta težavni izpit že za seboj. Na drugem mestu je bivša Poljska, ki ima 190 »Srebrnih C« pilotov. Slede Anglija 57, Francija 42, Švica 27, Zedinjene države (USA) 25, Madžarska 18, na osmem mestu je Jugoslavija z 11, bivša Češkoslovaška 9, Finska 6, Južnoafriška unija 5, Nizozemska 4, Rumunija 4, Litva 3, Švedska 2, Estonija 2, ostale države Egipt, Brazilija, Kolumbija, Grčija, Britanska unija, Letonska, Španja, Portugalska in Slovaška pa imajo po enega jadralca s »Srebrnim C« izpitom. »Zlatih C« pilotov, katerih izpit je šele lani prišel v veljavo, ima Nemčija 31, Zedinjene države 3, Jugoslavija, Južnoafriška unija, Egipt, Francija in Anglija ter bivši Poljska in Češka pa jih imajo po 1.

Na pragu nove sezone se naši mladi in marljivi brez-motorni letalci pripravljajo z veliko vnemo, da bodo svoje mesto na svetovni jadralnoletalski listi čim bolj častno izpremenili. Tisoči in tisoči novih mladeničev, ki jih privablja naše jadralno letalstvo pod svoje okrilje, bodo razvili svoje zdrave sile, ter bodo hrabro stopili na povzdignili tako ugled kakor stopnjo našega jadralnega letalstva v svetu. Želimo jim za to delo mnogo uspehov in sreče v upanju, da bomo v najkrajšem času imeli priliko, še kaj več povedati o idealnih uspehih pobornikov jugoslovenskega jadralnega letalstva.

128 km vožnje za oceno avtov in motorjev

V nedeljo, dne 19. t. m. priredi ljubljanska sekcija Avtokluba veliko avtomobilsko in medklobusko motoklasično ocenjevalno vožnjo na progi od Ljubljane mimo Kamnika, Kranja, Trčica in Lesc nazaj v Ljubljano

Ljubljanska sekcija Avtomobilskega kluba — bodočega Slak-a — nam je poslala v objavo razpis ocenjevalne vožnje za avtomobile in motoklase, ki jo pripravljajo za nedeljo dne 19. maja po naših gorenjskih cestah.

Podrobnosti razpisa so naslednje:

Prireditelj: Slovenski avtomobilski klub — sekcija Ljubljana.

Prireditelj: Ocenjevalna vožnja na progi Ljubljana—Kamnik—Kranj—Trčič—Lesc (glavna cesta)—Ljubljana, v celotni dolžini km. 128 v zvezi z oceno v startanju (pospeševanje brzine), zaviranju in upravljanju vozila (reverziranje). Ta ocena se vrši takoj po prihodu vseh tekmovalcev na cilj na Kongresnem trgu. Poleg zgoraj omenjenih ocenjevanj se vrši še neobvezna brzinska preizkušnja vozil na Sorškem polju.

Start in cilj: Start in cilj bosta pred Avtoklubom, Kongresni trg 1. Start ob 7. v intervalih po eno minuto. Vrstni red določi starter. Pravico udeležbe ima vsak avtomobilist (z osebnim avtomobilom) kakor tudi motoklasičnik. Vozila morajo ustrezati cestnim policijskim predpisom.

Voznja: Vozni se po cestnih policijskih predpisih. Proga bo v času tekmovalstva odprta za promet. Prireditelj odklanja vsako odgovornost za kakršnokoli poškodbo ter vseh avtomobilov na svojo odgovornost. Izmenjava vozil in vozača med tekmovalci ni dovoljena.

Razpisa kategorij: avtomobil: do 700 ccm 40 km, do 1.500 ccm 42 km, do 2.000 ccm 44 km, nad 2.000 ccm 45 km povprečno na uro; motoklasičnik: do 250 ccm 40 km, do 350 ccm 44 km, do 500 ccm 45 km, s priklopiec 42 km povprečno na uro.

Vsakdo more startati samo v odgovarjajoči kategoriji. Tekmovalci na dirkalnih motoklasičnikih si radi večje hitrosti lahko poljubno izberejo eno izmed razpisanih kategorij, ki jo morajo predhodno prijaviti. Razen že navedenih kategorij se smejo

prijaviti tudi avtomobiliste in motoklasičnike ekipe sestojee iz treh vozil enake znamke in kategorije. Omenjene ekipe morejo prijavitelj samo zastopniki tovarnih motornih vozil. — Udeleženci, ki startajo v ekipah, se ocenjujejo v splošni in v ekipski oceni.

Proga ocenjevanja in načrt: Ljubljana—Domžale—Kamnik km 24.5, Kamnik—Senčur—Kranj km 23.3, Kranj—Trčič—Begu-nje (križišče z glavno cesto) km 28.3, križišče z glavno cesto—nova banovinska cesta—Podvin—Kranj—Ljubljana km 52.1 skupno km 128.2.

Vsak tekmovalce je dolžan prevoziti progo po zgoraj navedenem itinererju, sicer bo diskvalificiran. Za izračunavanje časa je edino merodajna zgoraj navedena kilometraža.

Način tekmovalstva in ocenjevanja

Starta se v enominutnem intervalu. Na startu prejemajo vsi udeleženci kontrolne listke, ki jih predložijo vsaki kontroli za vpis časa prihoda. Kontrolne poslušajo v Kamniku, Kranju, na križišču pri Begunjah in v Ljubljani. Vsak tekmovalce se mora prijaviti kontroli v točno izračunano času po predpisani kilometraži. Za vsako minuto zakasnitve ali preglednejega prihoda se določata dve kazenski točki. V Trčiču se čas ne kontrolira, pač pa se potrdi v kontrolnem listku, da je vozilo šlo mimo kontrole. Stejejo se samo polne minute. Toleranca je 30 sekund pred in po določenem času. Kazenske točke v naslednjih etapah ni mogoče popraviti ter se mora pri nadaljnjih etapah opirati na vpisani čas poslednje kontrole. Na kontroli je vodji kontrole predložiti kontrolni listek za vpis časa prihoda in je takoj po vpisu tega časa odpreliti. Kakršnokoli prestopke zoper zgoraj navedeno se kaznuje z diskvalifikacijo od celotnega tekmovalstva. Vporabljanje tujih pomoči, razen sovozačev, ni dovoljeno. Pri oceni startanja, upravljanja in zaviranja je zmagovalce oni, ki doseže v svoji kategoriji najboljši čas za

prevoz te proge a ni pri tem prejel nobenih kazenskih točk. Vsakdo je dolžan izvršiti to startno in zaviralno oceno, ker se sicer ne more vpoštevat pri končnem ocenjevanju. Ocena brzine, ki se vrši na Sorškem polju (kilometer lancee), je za tekmovalce neobvezna in nima nobenega vpliva na končni plasman.

Kontrola: V Ljubljani pred Avtoklubom, Kongresni trg 1. — Kamnik, Glavni trg. — Kranj, odcep cesta v Kokro in na Jesenice. — Trčič pred mostom (samo kontrola, ne pa kontrola časa). — Odcep glavna cesta Begunje. — Ljubljana pred Avtoklubom (dohod v Ljubljano: Celovška cesta, Bleiweisova cesta, Erjavčeva cesta, Gradišče proti Selenburgovi ulici in pa pred klub). — Kontrole bodo označene z belo zastavo, 100 m prej pa z rdečo zastavo. Vsaka kontrola posluša še četrte ure po izračunanim najkasnejšem času. Vsak tekmovalce je dolžan pripeljati svoje vozilo pol ure pred startom komisiji na pregled, kjer prejme startno številko, kontrolni listek, skico proge in pa vse nadaljnje informacije. Proteste je vložiti najkasneje 15 minut po prihodu na cilj pri sportnoteknični komisiji.

Prijave: Za člane Slovenskega avtokluba prijavnine ni. Za nečlane avtomobiliste znaša prijavina po dn 20.— za motoklasičnike pa po dn 5.— Za avtomobiliste ekipe, prijavljene po članih Slak je prijavina Din 50.— za nečlane pa Din 100.— Za motoklasičnike ekipe pa Din 25.— odn. dn 50.— Zaključek prijav je 16. maja t. l. Prijave sprejema tajništvo Slak-a, Ljubljana, Kongresni trg 1/I, (tel. 41—93) med uradnimi urami.

Zmagovalci: Zmagovalce je v vsaki kategoriji oni, ki prejme najmanjše število kazenskih točk. Od ekip zmaga tista, ki ima skupno najnižje število kazenskih točk ne glede na kategorijo.

Nagrade: Nagradjeni bodo prvi trije v vsaki kategoriji. Ekipa prejme diplome. Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad bo na dan tekme v klubskih prostorih, Kongresni trg 1/I ob 20.30.

Vodstvo ocenjevalne vožnje si pridržuje pravico razpis spremeniti, tekmovalce pa odločiti oziroma opustiti. Razlago gornjega razpisa si pridržuje sportnoteknična komisija Slak-a, Ljubljana.

Tekmovalce bo ob vsakem vremenu.

Ljubljanski Sokol kliče!

Dan pripravljenosti, ki ga je odredil savez Sokola kraljevine Jugoslavije za svo kraljevino za nedeljo 12. maja, bo priredil Ljubljanski Sokol

v nedeljo 12. maja ob 6. zjutraj na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju.

Udeležba na zboru je obvezna za vse članstvo in naraščajoč obsega spola. Vsakdo naj odda pri vrodu na telovadišče listek z navedbo svojega imena, priimka in poklica. Izostanek se mora prej opraviti pisno ali ustmeno v društveni pisarni v Narodnem domu. Upoštevali se bodo le najtehtnejši razlogi.

Pregled je ob vsakem vremenu; obleka poljubna. Zaključek ob 7. zjutraj. Zdravo! Ljubljanski Sokol

Zbor vinogradnikov v Dol. Lendavi

Vinogradniki dravske banovine, združeni v Vinarskem društvu v Mariboru, bodo letos zborovali v Dolni Lendavi.

V soboto 18. maja bo imelo ob 20. zvečer Vinarsko društvo v čitalnici hotela »Krone« svoj redni letni občni zbor, v nedeljo 19. maja pa bo prav tam XII. kongres vinogradnikov dravske banovine. Na kongresu, ki se bo pričel ob 10. dopoldne, bosta poročala o selektivnih kroških kmetijskih svetnikih Kureti Vladimir, banov. referent za vinarstvo v Ljubljani, ter Vojko Franjo, kletarski nadzornik iz Maribora, o pogojih za pravilno kletarstvo.

V nedeljo 19. maja bo priredila Vinarska podružnica v Dol. Lendavi ob 9. dop. III. vinsko razstavo in vinski sejem v gornji dvorani hotela »Krone« v Dol. Lendavi. Razstavljena bodo vina iz lendavskih gor in iz Medimurja. Ta razstava in vinski sejem imata predvsem namen, pokazati vinogradnikom iz vse dravske banovine napredek prekmurskega vinogradništva v zadnjih sedmih letih. Vinska poskušnja bo pokazala, da imajo v lendavskih gorah vinogradniki prav dobro sortirana in pitna namizna vina.

Dne 19. maja popoldne si bodo udeleženci kongresa ogledali dolinlendavske gorice ob naši vzhodni državni meji.

Ker so v Dol. Lendavo urodne železnice, vabimo vinogradnike, kuncce in ostale interese, naj se te manifestacije naših vinogradnikov udeležijo v obilnem številu.

Pred velikim narodnim praznikom v Gor. Radgoni

Odkritje spomenika radgonskim žrtvam in Maistrovim borcem

Gornja Radgona, 9. maja. Pripravišalni odbor za postavitev spomenika radgonskim žrtvam in Maistrovim borcem v obmejni Gornji Radgoni je v soboto 4. maja razpravljal o podrobnem programu priprav za velik narodni praznik, ki bo ob odkritju spomenika žrtvam in borcem dne 2. junija dopoldne. Izbrpno poročilo o dosežanih ukrepih je podal predsednik pripravljalnega odbora g. Joža Hrastelj. Za prevzem pokroviteljstva nad to narodno prirediteljo sta bila zaprosena vojni minister armijski general Milan Nedić in ban dravske banovine Marko Natlačen. Kamnoseška dela je tveška Vodnik v Ljubljani že dogotavlja ter bo spomenik prihodnji teden prepeljan v Gornjo Radgono, da ga bodo lahko pričeli postavljati v torko po binokostih 14. maja. Vsa dela bodo trajala bržkone še teden dni. Dosežani nabirala akcija je imela naslednji uspeh: občina Gornja Radgona 21 tisoč din, nabirala akcija v trgu Gornja Radgona 11.780 din, nabirala akcija izven Gornje Radgone 12.384 din, ministristvo pravde v Beogradu 5.000 din, skupno dosegel 50.164 din, kar pa nikakor ne zadostja za pokritje ogromnih stroškov. Zato se nabirala akcija nadaljuje, na dan slavnostnega odkritja pa se bodo prodajali spominski trakti.

V nedeljo 26. maj po pozni maši bo na slovesen način vzidana spominska listina, katere sestava je bila poverjena upokojenemu šolskemu upravitelju Karlu Mavriču, ki je ob kritičnih dogodkih učiteljeval v Gornji Radgoni ter spremljal ves čas

vse dogodke, ki so se odigrali tu na meji. Spominska listina bo vsebovala opis zgodovinskih dogodkov od onega časa pa do sedaj. Soglasno je bil osvojen sklep, naj bo na spomeniku napis: »1918 žrtvam in borcem 1919«, na zadnji strani pa datum odkritja.

Podroben program, ki bo še izpopolnjen, določa pričetek slavnosti v soboto 1. junija s slovesnim encurnim pritrkavanjem zvonov ter razsvetljavo prostora pred spomenikom. V nedeljo 2. junija med 8. in 9. bo sprejem gostov, ob 3. uri poklonitev deputacij ob skupnem grobu žrtv in borcev, ob 9.30 sprejem častnih gostov pred občinsko hišo, ob 9.45 sprejod skozi trg na prostor pred spomenik, ob 10.15 svečana služba božja, ki jo bo daroval lavantinski vladika, ob 11. svečano odkritje spomenika, slavnostni govori ter polaganje vencev. Potek teh slavnosti bodo prenašale vse radijske postaje, zaproseno pa je tudi za četrtinsko vozno.

Izvoljeni so bili razni odseki, kakor propagandni, ki mu načeluje Joža Hrastelj, blagajniški pod vodstvom Alfreda Kosa, rediteljski pod vodstvom Staneta Cividinija. Vabljena so vsa društva in organizacije srezov Ljutomer, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ptuj ter Maribor levi in desni breg, pa tudi društva izven tega okoliša, nadalje vse šole, župni uradi in občine navedenih srezov. Ponovno se naprošajo vsa okoliška društva, naj na ta dan ne priprejajo svojih prireditvev in naj pohte v obmejno Gornjo Radgono.

K jubilejni proslavi Sokola v Zagorju

Zagorje, 9. maja. Samo še dober mesec nas loči od dneva, ko bo Sokol v Zagorju proslavil svojo petdesetletnico. Društvena uprava želi, da bi bila ta proslava res velika manifestacija, ki bi pokazala v vsej veličini in v najdostojnejši meri nomen našega zlatega jubileja. Zato opozarjamo že danes vse brate, sestre in prijatelje sokolstva, naj ne zamude te prilike in naj pobite 16. junija v naše črne Zagorje, ki bo dobilo ta dan čisto praznično lice. Zakaj ne glede na izredno visoko obletnico sokolovanja s kakršno se more donasati le malo katero sokolsko društvo čutimo da je danes potrebno morda bolj kakor kdakoli da se zbiramo k narodnim in sokolskim manifestacijam.

Za nami te polstoletna doba napornega dela in nesebičnih žrtvev, ki so jih naši bratje vzorniki polagali na žrtvenik naše lepe domovine in zlate svobode. Težki so bili tedaj dnevi za te brate. Zakaj biti Sokol je pomenilo biti upornik in revolucionar. Toda čim težja je bila nad nami pest tedanjih oblastnikov, tem više se je dvigalo neuklonljivo čelo teh prvih pobornikov za Trsvrse ideje. In če velja to za katerikoli kraj lahko trdimo da velja to zlasti za naše Zagorje v polni meri. Danes ko se teh bratov spominjamo hočemo dati tudi mi polnega duška našim čustvom. Po udariti hočemo da nas ne plašijo črni oblaki, ki se konfijo po vsem obzorju naše sončne Jugoslavije. Nasprotno — dvigajmo tudi mi smelo svoja čela! Pokazimo da smo pripravljeni na vse. Pokazimo svojo železno voljo kljubovati vsemu, kar bi nas

moglo ogrozati od katerekoli strani. Zato proč z malodušjem. Praznik zasorskega Sokola naj bo praznik vsem onim, ki čutijo in mislijo z nami.

Uprava sokolskega društva v Zagorju ob Savi si je nedela kot svojo največja nalogo, preskrbeti vsem bratom in sestram od blizu in daleč, ki bodo dne 16. junija naši gostje, da jim bo ta dan v resnici ostal v najlepšem spominu. Za to že zdaj skrbijo zletni odbor z vso vnemo. Bratska društva bodo v kratkem prejela prijavne pole in prosimo naj bi bile te prijavnice čim natančneje in zanesljiveje izpolnjene. S tem bo delo zletnega odbora, zlasti prehranjevalnega odseka mnogo olajšano.

Z odlokom generalne direkcije državnih železnic v Beogradu GD br 21.003/40 od 28. III 1940 je odobrena polovinska vozni na ki velja od 13 do 16. junija zaključno za odhod in od 16 do 18. junija zaključno za povratek v vseh razredih osebnega in brzeza vlaka. Isteza dne se hočemo tudi pokloniti spominu našega prvega brata Sokola, blagonakojnega Viteškega kralja. Tega dne bo odkritje nizozovega spomenika pred pročeljem prenovljenega sokolskega doma. Društvena uprava je zaprosila na najvišjem mestu za pokroviteljstvo Ni. Vel kralja Petra II. S tem spomenikom se hočejo Sokoli v Zagorju oddolžiti kralju, ki je položil svoje drasceno življenje na oltar domovine. Hočemo na tudi s tem dejanjem dati čim polnejšega poudarka našemu jubilejnu prazniku. Zato bratje in sestre, pridite 16. junija v Zagorje ob Savi. Zdravo!

Š A H

Zaključek glavnega turnirja OSK-a. Polna dva mesca so prvotazredni igralci Centralnega šahovskega kluba izpopolnjevali turnirsko tabelo najpomembnejše klubske prireditve — pivenstvenega turnirja. Ker je bil to prvi turnir te vrste, je bilo zanj že od vsega početka živahno zanimanje. Izid tekmovalstva je potrdil domnevo, da bo vodeča četvorica z vidno razliko porala prve nagrade. Razporeditev naslednjih mest je bila negotova in se je oblikovala od kola do kola. Letošnje klubsko prvenstvo je osvojili po ostri borbi, toda zaslužen Jože Sorli z 9½ točke (od 11 možnih). Poi točke manj je dosegel Jože Šiška, ki je edini premagal prvaka. Treto in četrto nagrado sta si razdelila mojster Ljudmil Furlani in mladi Stojan Puc, pota, poslednja nagrada pa je pripadla Germeku. Izmed prekinjenih partij do 8. kola sta končala z remijem Samobor—Cop in Puc—Germek, Sorli je premagal Puca, Šiška pa Cop. V 8. kolu sta Furlani in Šiška v zelo razburjivji in z mnogimi žrtvami prepleteni partiji končno remizirala. Sorli je porazil Arriglerja, Puc Samobora, Hren Cop, Germek Cobala, Berčič—Pintarič remis. V 9. kolu se je partija Šiška—Sorli končala z zmago Šiške. Arrigler je podlegel Pucu, Germek Furlaniju, Berčič Samoboru, Hren je dobil s

Pintaričem, Cobal s Copom. Kakor prejšnje je tudi 10. kolo bilo zelo borbena in je prineslo same odločitve. Puc je nadvaldal Berčiča, Hren Samobora, Pintarič Cobala, Furlani je premagal Cop, Sorli Germeka, Šiška Arriglerja. V poslednjem 11. kolu si je Sorli z zmago nad Copom zagotovil najmanj delitve prve nagrade. Ker pa je Puc iztrgal Šiški pol točke, je s tem pomagal Sorliju do prvenstva. Furlani je brez teza-ve porazil Pintariča, Samobor Cobala, remiziral je Berčič s Hrenom in Germek z Arriglerjem. Končni rezultat turnirja je naslednji: I. Sorli 9½, II. Šiška 9, III-IV. Furlani, Puc 8, V. Germek 6, VI. Hren 5½, VII-IX. Arrigler, Berčič, Samobor 4, Cobal 3, Cop, Pintarič 2½.

Iz Marenberga

— Starokatoliška cerkev v Marenbergu. Na binokostno nedeljo, 12. t. m. bo ob 10. v evangelijski cerkvi starokatoliška služba božja. Verniki iz bližnje in daljnje okolice so pristočno vabljeni, da opravijo velikonočno spoved in prejmejo sv. obhajilo. Vstop dovoljen vsakomur.

PISATELJI IN DAMA

— Odkrila sem mu vso svojo preteklost. — In on se je razšel s teboj? — Ne, dejal je, da bo napisal lep roman.

Nikogar več ni bilo za njenim hrptom.

Markiz de Valcor in njegov sobesednik sta bila odšla, toda ne skupaj, kakor je Bertranda mislila. Sicer se pa za skrivnostni pogovor ni dosti zmenila. Vse v življenju in v tem burnem Parizu ji je bilo tako nerazumljivo, da ni čuda, da ni razločevala zahrbtnega sestanka od navadnega srečanja. Pri- sluškovala je pogovoru samo zato, ker ji je bilo prijetno poslušati markizov glas. Ko je pa markiz odšel, je njegov pogovor z neznancem ni več zanimal.

XVIII.

TAJNA ŠIFRA

Bertranda ni vedela ničesar o naklepih proti markizu de Valcoru, proti temu, v njenih očeh nadnaravnemu bitju. Niti na misel ji ni prišlo, da bi mogel biti on junak take drame, da bi se ji zdela njena lastna ne sreča v primeri z njo prava igrača.

Bertranda ni čitala novin. Govorila ni z nikomer razen z gospodinjjo, kjer ji je bil Gilbert najel stanovanje. Le-ta je pa z previdnostjo nalagala svojemu jeziku molk o tem predmetu vpriču navnega bitja, udanega markizu tako, kakor mu je bila udana vsa njegova rodbina in tudi vse prebivalstvo primorskega kraja Finistre. Če glas javnosti, dasi tako močan, ni prodri do deklečinih ušes, je bilo bolje, da ni ničesar vedela. In če bi končno zvedela za proces, ki je dvigal toliko prahu in radovednosti, ni bilo prav nič potrebno, da bi vedela ali samo slutila, da je njen ljubeček zapleten vanj.

Daniel Lesneur

Krinka ljubezni

Roman

Markiz se ji je naglo bližal. Menda jo je bil opazil. On! On!... Zaščitnik njene rodbine, ta dobri grajski gospod, ki je kazal toliko ljubeznega zanimanja za njeno babico in njo samo, ki je skrbel za njo v otroški letih in ki si je še nedavno prizadeval obdržati jo v samostanu, da bi ostala mirna in čista. On bo zvedel za njen padec. Od njega pa bo zvedel za njeno sramoto ves kraj, zvedela bo za njo tudi njena stara mati. Kdo ve, da-li je ne bo prisilil vrniti se v Bretagno? To bi bila za njo tako velika sramota, tako veliko ponižanje, da bi raje pretrpela vse na svetu, samo tega ne.

Ze se ji je zdela, da se z Valcorovih oči, ki jo morajo zdaj opaziti, ironično in zaničljivo upirajo v njo pogledi vseh tistih, ki so jo videli, kako je doraščala v nedolžnosti liki sveža in krasna roža. Bertranda je vstala, da bi zbežala. Toda markiz je bil tako blizu, da je bila nevarnost, da bi obrnila nase njegovo pozornost. S svojimi kretnjami bi se bila lahko izdala. Saj jo je poznal tako dobro! Videl

jo je tolikokrat skakati pred seboj, ko je stopal po stezici med pečinami in ko je vsa srečna hitela domov povedat, da prihaja.

Naglo razmišljanje je zadržalo nesrečnico. Sedla je nazaj, vzela robc iz torbice in si zakrila z njim obraz, obrnjena s hrptom proti markizu.

Kako bi jo mogel zdaj opaziti v tako gosti senici? Sicer pa tudi ni verjetno, da bi se tako velik gospod zanimal za tako ubožico.

In res se ni zmotila.

Slišala je kraj sebe na hodniku prožne korake lakastih čevljev, ne da bi se ti koraki le za hip zadržali ali ustavili. V prsni je začutila skelečo bolečino. To je bila Bretagna, njen dom, ki je stopal mimo nje, ne da bi jo spoznal. To je bil krasen grad, zalit s solnčnimi žarki, obenem pa tudi njena hišica ob morju. To so bila njena otroška leta, vse zbegane njene sanje, glasovi in duše, ki so kričale in jo klicale.

Bilo je konec vsega, konec za vedno.

Toda strah je spreletel njen obup.

Koraki so se naenkrat ustavili. Pridružil se jim je odmev drugih korakov. Slišala je glas, ki je nekaj šepetal.

Markizov glas je odgovarjal trdno in glasno, čeprav zelo zamolklo.

— Zares... Če ste vi tisti, za katerega se izdajate, je bolje, če se ne pokažete pri meni.

— Ze več dni vam sledim povsod, — je mrmral nekdo. In Bertranda je bila preperičana, da je bila to tista temna postava, ki jo je družila opazila malo prej v temi.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.- davek posebej.

Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Kokus tekači

za nodnike in stopnišča v vseh barvah v zalogi pri SEVER RUDOLF, LJUBLJANA — MARIJIN TRG 2.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno žganje si nabavite po sledečih konkurenčnih cenah. Namizno belo liter din 8.—, srbski prokupac » » 9.—, rizling » » 9.—, dolenski cviček » » 10.—, jabolčnik » » 5.—, muškati silvanec » » 12.—, dingač » » 12.—.

žganja:

tropinovec liter din 28.—, slivovka » » 28.—, brinjevec » » 36.—, rum » » 36.—, borovničar » » 36.—.

Mrzla jedila!

Se priporoča »Buffet« J. Jeraj, nasl. Minka Videnič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 9. L.

Ali res nimate

še srečke drž. razr. loterije?

poročite čim prej svoj enjeni naslov na navadni dopisnici: miš srece, bančni poslovnični.

Bezjak

Maribor, Gosposka ul. 2.

Oglašuj

male oglase

Slovenski Narod

ker so najcenejši!

FRED NAKUPOM OBUTVE

si ogledate našo nedeljsko razstavo. Brajkovič živko, diplomirano čevljarstvo, Ljubljana, Igriška 3 (pri Drami). Sprejmeta se učenec in učenka. 1271

PRVOVRSTNA TRAJNA

moderne frizure, solidna postrežba in cene. Salon Kosec, Miklošičeva 18. 1274

BOTRICAM IN BOTROM

se za birmo priporoča fotograf Mancini, Ljubljana-Vič. 1275

MREŽE ZA POSTELJE

dobite najceneje v Komenskega ul. 34. 1270

VSakovrstno pohištvo se vedno po starih cenah dopavlja v moderni in solidni izdelavi tvrtika »Oprava«, Celovška 50. Sprejemajo se naročila o. L.

50 PAR ENTLANJE azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposkova c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAKO PRILIKO najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri PRESKER Sv. Petra cesta 14

Poslušajte me!

Vsi botrički in botrice, ter birmanci in birmanke, ne pozabite, da pri nas bo vse pripravljeno za vas: za botre pivo, vino bo, za botrice pa vse bo to, kar srce si želelo bo! Za birmanke in birmanke dovolj bo sladke oranžade in tudi slastne limonade in razne druge še naslade: potice bodo vas vabile, da mize bodo se šibile, še mnogo raznih bo slaščic, da boste vsi veselihi li! Kdor se pri nas bo okrepčal, ne bo pozabil pač nikdar, »daj je pri birmi srečen bil in Binkošti se veselil v gostilni«

„Pri lovcu“

Ljubljana, Rimska cesta 24, vogal Bleiweisova cesta 2.

KUPIM POSESTVO manjše v okolici Maribora. Grager Alojz, Kapla, pošta Brezno na Pohorju. 1279

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

MLADA GOSPODINJA, simpatična, želi znanja z akad. naobraženim gospodom do 36 let. Ponudbe na upravo lista pod »Harmonija«. 1290

DAMA GOSPA, čedna in prijazna, ki v svojem zakonu ni zadovoljna, naj pošlje svoj polni naslov s sliko na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Binkošti prazniki«. Tajnost strogo zajamčena. 1292

STANOVANJA

Najmanjši znesek 8.— din. Beseda 50 par. davek posebej.

DVE STANOVANJA po eno sobo, kuhinjo in pritliko, suhi, sončni in zračni, blizu tramvajске proge oddam za 1. junij. Naslov v upravi Slov. Naroda. 1280

PRODAM

Izvrstna MEDICA barva ustne in lica! Dajte jo v MEDARNI Ljubljana. 44. 5

Kam pa v binkoštnih praznikih V ZUPANA PERMETA JAMO, kjer si ogledamo čarobno podzemsko krasoto, ki je ni njej enake. V prijetnem senčnem gozdu pred jamo bo janc na raznju. Za prigrizek in dobro kapljico je preskrbljeno. Izstopna je železniška postaja Grosuplje. Vsi vljudno vabljeni. 1296

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk

večerni tečaji, vpisovanje in pričetek pouka poljuben. Kristofor učni zavod, Domobranska c. 15. 738

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

SREBRO. DRAGE KAMNE in vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah Jos. EBERLE LJUBLJANA — Tyrseva 2 (palača hotela »Slone«)

POZOR!

kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške oblike in perilo KLAVER, Vošnjakova 4. 1258

TRANSMISIJSKO OS

15 do 18 m dolgo, 50 mm premera, celo ali v kosih, kupi tovarna Majdič, Škofja vas pri Celju. 1284

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

GOSPODINJA

in dobra kuharica, snažna, vajena vsakega dela, išče službo pri orožnikih. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobra kuharica«. 1244

POSTREZNICO

srednjih let, samostojno, sprejem. Ponudbe na upravo lista pod »Šiška«. 1288

PRODAJALKA

mešane stroke želi namestitve takoj. Vajena gospodinjstva in nekoliko kuhe. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Postenac«. 1291

BRIVSKI POMOČNIK

prvovrsten, hiter delavec, z znanjem slovensčine, srbohrvaščine, nemščine in madžarščine išče službo v boljšem salonu ali za sezonsko nameščenje. — L. F. pri Radič, Slov. Konjice. 1301

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

HIŠA

v dobrem stanju, v sredini trga Velenje, pripravna za obrtnika ali upokojenca, je pod ugodnimi plačilnimi pogoji takoj naprodaj. — Informacije daje Josip Obu, krojaštvo v Velenju. 1285

V BOSNI JE NAPRODAJ mnogo posestev in hiš. Točne informacije daje pooblaščen množična pisarna brezplačno. Marinko Udiljka, Banja Luka. 1289

PARCELO 1500 m²

zasajeno s sadnim drevjem, prodam v Ljubnem pri Podnartu za 16.000 din. — Sever, Marijin trg 2. 1304

Triplato i drug, Banja Luka, Kralja Aleksandra 2, PRODA.

posestvo pri Banjaluki, 8000 kvadratnih metrov za din 15 tisoč; hišo v Banjaluki za 45 tisoč; nadalje 80 raznih posestev. 1293

HIŠA

v dobrem stanju v sredini trga Velenje, pripravna za obrtnika ali upokojenca, je pod ugodnimi plačilnimi pogoji takoj naprodaj. Informacije daje Josip Obu, krojaštvo v Velenju. 1302

Počasi, počasi, Janes! Lee je zdaj drag, zato ne smeš tri milimetre debelo odstraniti! Če bi vsi naši pomočniki tako delali, bi bilo naše pohištvo 10% dražje! Posebno pri teh lepih orehovitih deskah je treba paziti! Ogled si enkrat našo spalnico, model »Milena«, katera sestoji iz

17 komadov in stane 9500 Din. Tako spalnica orehova politirana v tako krasni in kvalitetni izdelavi se dobi za to ceno edino pri tvrdki

»Pohištvo Malenšek« LJUBLJANA — DRAVLJE CELOVŠKA CESTA 258 (Tik tramvajске postaje »Slepi Janec«)

Najnovejša frizure, barvanje las, trajna ondulacija. Salon komfortno moderno opremljen.

RAKAR

Prešernova 7

nolez glavne pošte

Halo!

PRVOVRSTNO VINO SE TOCI v restavraciji »Rožna dolina«

Vsako nedeljo OCVRTI IN PEČENI PIŠCANC!

Slavko Gačnik

restavracija »Rožna dolina« — Marn.

Elektrotehnično podjetje

BOGATAJ IVAN

Kongresni trg 19, poleg nunske cerkve

Izvršuje vse električne inštalacije in popravila. — Trgovina in zaloga vseh vrst inštalacijskega materiala. Strokovno in solidno delo, nizke cene!

NENAVADNO TENKA

a kljub temu zadržano zanesljiva!

Manjvredne imitacije energično odklonite, gre za vaše zdravje!

GOSTILNA

pri »Starem mlinu«

(prej »Kolesijak«) — Trnovo

Za praznike vsa vina čez ulico 1 din ceneje! — Mrzla in topla jedila in sveže morake ribe vedno na razpolago. — Vso sezono ražnjiči, čevapčiči in pražički na raznju. — Kdor hoče dobro vince piti, mora k Vinka Loziću priti!

Se še za naprej priporoča

Vinka Lozić, gostilničar

špedijsko podjetje **TURK** Prosto javno skladišče

LJUBLJANA

prevzema

Ocarinjenje

uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunavanja carine in vse informacije brezplačno.

Vilharjeva c. št. 33 (nasproti nove carinarnice). Telefon: 24-59

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, kupa, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni.

Masarykova c. št. 9 (nasproti tovarnega kolodvora). — Telefon: 21-57

Vskladiščenje

raznega blaga kakor tudi pohištva, v lastnem, mestne trošarine in uvozne prostem javnem skladišču. Oskrba inkaso povzetij

Kotnikova ul. št. 12 (nasproti mestne elektrarne). — Telefon: 30-73

Zahvala.

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga in sina, gospoda

Osolina Josipa

se najpristrčneje zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini, gospodu monsignoru dr. Krulju za ganljiv nagrobni govor, starosti Sokola gospodu dr. Prislanu za poslovilni govor pred hišo žalosti, zdravniku g. dr. Cedeju za skrbno nego v času bolezni, sokolskemu društvu in gasilski četi za častno spremstvo, pevskemu društvu za ganljive žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem prijateljem in znanecem, ki ste ga v tako obilnem številu spremili in počastili na njegovi poslednji poti.

LAŠKO, dne 9. maja 1940.

MICI — soproga; MARIJA — mati in ostalo sorodstvo

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljjen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljjen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Majerjeva: RUDARSKA BALADA

Broštrana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 6

„SPECTRUM“ d. d.

tvornice ogledal in brusilnice stekla

LJUBLJANA

Telefon 23-43

ZAGREB, Vlaška ul. 83

Telefon 22-683

Celovška c. 81

SPLIT, Kruševičeva 13

Telefon 23-68

VELEZALOGE STEKLENIH PLOŠČ IN OGLEDAL VSEH VELIKOSTI IN OBLIK ZA POHIŠTVO, OPREME, STAVBE, AVTOMOBILE, NADPISE ITD.

Banovinska in sreska

prodajna skladišča odvarjamo za naš neobhodno potreben epohalen in ekonomičen izdelek. Aktualna množična samoprodaja. Potreben je za vse industrije, obrti, trgovine, gospodarstvenike in privatnike.

Stalen in kolosalen zaslužek in dolgoletno zaposlenje. Strokovno znanje ni potrebno. Interesenti, ki razpolagajo s potrebnim kapitalom za prevzem blaga na skladišču (od 5000 do 20.000), naj pošljejo resne, točno obrazložene ponudbe z navedbo razpoložljivega kapitala in banovine ali sreza, za katerega se zanimajo, na Publicitas d.d., Zagreb, Illica 9, pod šifro »Preuzimam prodajno skladišče«.